Η ΠΕΡΙΦΗΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟΥ

ΕΜΠΟΡΟΥ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΗΚΟΥΣΤΗ ΑΣΠΛΑΧΝΙΑ ΠΟΥ ΤΟΥΔΕΙΞΕ ΑΦΤΟΥ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΟΥ
Ο ΣΑΗΛΟΚ Ο ΟΒΡΙΟΣ ΘΕΛΟΝΤΑΣ ΝΑΝ ΤΟΥ ΚΟΨΕΙ ΜΙΑ ΤΟΥ ΛΙΤΡΑ ΚΡΕΑΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΡΔΙΣΜΑ

ΤΗΣ ΠΛΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗΣ ΝΥΦΗΣ

ΠΟΡΣΙΑΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΚΟΥΤΙΩΝ

ΓΡΑΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΓΛΟ ΠΟΙΗΤΗ

ΓΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΕΞΠΗΡΟ

ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΠΙΣΤΑ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ

ΞΑΝΑΤΥΠΩΜΑ

ΑΘΗΝΑ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ„. ΔΡΟΜΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ 11

1910

Η ΠΕΡΙΦΗΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟΥ

ΕΜΠΟΡΟΥ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΗΚΟΥΣΤΗ ΑΣΠΛΑΧΝΙΑ ΠΟΥ ΤΟΥΔΕΙΞΕ ΑΦΤΟΥ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΟΥ
Ο ΣΑΗΛΟΚ Ο ΟΒΡΙΟΣ ΘΕΛΟΝΤΑΣ ΝΑΝ ΤΟΥ ΚΟΨΕΙ ΜΙΑ ΤΟΥ ΛΙΤΡΑ ΚΡΕΑΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΡΔΙΣΜΑ

ΤΗΣ ΠΛΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗΣ ΝΥΦΗΣ

ΠΟΡΣΙΑΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΚΟΥΤΙΩΝ

ΓΡΑΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΓΛΟ ΠΟΙΗΤΗ

ΓΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΕΞΠΗΡΟ

ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΠΙΣΤΑ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ

ΞΑΝΑΤΥΠΩΜΑ

ΑΘΗΝΑ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ„. ΔΡΟΜΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ 11

1910

Ἀθήνα, Τυπογραφεῖο «Ἑστία» Κ. Μάϊσνερ καὶ Ν. Καργαδούρη — 1956.

ΤΟΥ

ΣΟΦΟΥ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΜΟΥ

ΦΙΛΟΥ

Δ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΔΟΓΗΣ
ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΑΓΩΝΑΣ
ΓΕΝΑΡΟΣ ο Έμπορος της Βενετιας
ΒΑΣΑΝΗΣ φίλος του
ΣΟΛΑΝΗΣ, ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ, ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ — φίλοι του Γενάρου και του Βασάνη
ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ αγαπητικος της Γέτσικας
ΣΑΗΛΟΚ

ΤΟΥΒΑΛ φίλος του Σάηλοκ
ΣΑΧΛΟΤΟΣ ΓΟΜΠΟΣ καραγκιόζης, δούλος του Σάηλοκ
ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ πατέρας του Σαχλότου
ΛΙΝΑΡΔΟΣ άθρωπος του Βασάνη
ΒΑΛΘΑΖΑΡ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ — αθρώποι της Πόρσιας
ΠΟΡΣΙΑ
ΝΕΡΙΤΣΑ παρακόρη της
ΓΕΤΣΙΚΑ κόρη του Σάηλοκ

Προεστοι της Βενετιας, Δικαστικοι υπάλληλοι, Δεσμοφύλακες, Δούλοι, Ακόλουθοι

Ο ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ Α

ΣΚΗΝΗ Α

Βενετια. Δρόμος

ΓΕΝΑΡΟΣ, ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ, ΣΟΛΑΝΗΣ

ΓΕΝΑΡΟΣ

Δε νιώθω αληθινα γιατι έχω τέτια ανορεξια. Ναι, με στενοχωρει, και λέτε σας στενοχωρει κι'εσας· πως μ' έπιασε όμως, πως τη βρήκα, πως την έσμιξα, απο τί νάναι κανωμένη ή πώς γεννήθηκε, ακόμα δεν το ξέρω. Και τόσο αλήθια μ' ούριασε, που ο ίδιος δε γνωρίζω πια τον εαφτο μου.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ο νους σου θαλασσοχτυπιέται απάνου στον ωκεανο· εκει που τα καράβια σου με μεγαλόπρεπα πανια, καθως αρχόντοι απας στο κύμα ή χωραΐτες πλούσιοι, ή λες σαν κυριάρχοι τάχα του γιαλου, χαμηλοβλέπουν τ' άσημα καΐκια που μπροστα τους σκύβουν και τα προσκυνουν, καθως πετούνε δίπλα τους με τις λινες φτερούγες.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Μα να σου πω, τέτια δουλια κι' εγω στο χέρι ναν την είχα, η πιο πολλη καρδια μου θα μ' αρμένιζε όξω εκει με τις ελπίδες μου μαζί. Το χόρτο θάκοβα ολοένα για να δω απο που φυσα· χάρτες θα ξέταζα να βρω λιμάνια, σκάλες, και καραβοστάσα· κι' ότι έβλεπα μπορούσε να μου βλάψει τα καράβια μου, απο το φόβο θα μου χάλναε την καρδια.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Το φύσημα μου εμένα, σα φυσούσα το ζουμι μου, ρίγος θα μούφερνε σα συλλογιούμουν τι κακο όξω στο γιαλο μπορει να κάνει φύσημα υπερβολικο. Σαν έβλεπα να τρέχει την κλεψύδρα, ρηχα θα συλλογιούμουν κι' αμμουδιες· θάβλεπα λες τον Αη - Αντρέα μου χωμένο μες στους άμμους, με την κορφούλα του πιο κάτου απ'τα πλεβρα γυρμένη, έτσι για ν'ασπαστει τον τάφο του. Στην εκκλησα να πήγαινα και νάβλεπα απο πέτρα τ'άγιο χτίριο, ίλες δε θα μούρχουντουν εφτυς στο νου μου οι άγριοι βράχοι, που μοναχα αν αγγίξουν τα παγίδια του καλου μου καραβιου, όλα του τα μπαχαρικα θαν τάσπαιρναν στο κύμα απάνου, και τα βαρύφωνα νερα θα στόλιζαν με τα μεταξωτα μου· και μ'ένα λόγο, μια στιγμη προτύτερα πως είχα τόσο, και πως τώρα τίποτα; Θέλεις κεφάλι νάχω αφτα ναν τα συλλογιστω, και να μην έχω να συλλογιστω πως τέτιο πράμα αν τύχαινε, θα μου χαλνούσε την καρδια; Όμως μη μου το λες εμένα· το ξέρω εγω, ο Γενάρος τις πραμάτιες του θυμάται κι'είναι έτσι πικραμένος.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Όχι, σου λέω αλήθια. Δόξα σοι ο Θεος, σε μια καρίνα μοναχα δεν το μπιστέφτηκα όλο μου το πράμα, μήτε σ' έναν τόπο· μήτ'όλο μου το βιος στην τύχη αφτου του χρόνου. Έτσι δεν είμαι απ'τις πραμάτιες μου συλλογισμένος.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ε τότες κάπια θ'αγαπας.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Ντροπης ντροπης!

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Μήτε δεν αγαπας καμιά; Λοιπον ας πούμε θάσαι μελαγχολικος, γιατι δεν εχεις κέφια· κι'έτσι το ίδιο θα μπορούσες να γελας και να πηδας, και να μας λες πως έχεις κέφια, τι δεν είσαι μελαγχολικος. Τώρα μα το διπρόσωπο Ιανο, έπλασε η Φύση στον καιρο της κάτι αλλόκοτες ψυχες· άλλους που στον αιώνα χάσκουν και που σου γελουν ακόμα και στα λείψανα· άλλους με κάτι μούτρα ξυνισμένα που τα δόντια δε σ'τα δείχνουν μ'ένα χαμογέλιο τους, κι'ο Νέστορας αν ορκιστει πως είναι να ξεκαρδιστεις το χωρατο.

Έρχουνται ο ΒΑΣΑΝΗΣ, ο ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ, κι'ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

ΣΟΛΑΝΗΣ

Μα νά! μας έρχεται ο Βασάνης, ο λαμπρος σου συγγενης, μαζί με το Λορέντζο και το Γρατιανο. Για σου λοιπον, σ'αφίνουμε με πιο καλύτερή μας συντροφιά.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Θάμενα εγω ώστε να σε ζωηρέψω, μα νά! με προλαβαίνουν φίλοι εδω με πιο μεγάλη αξία.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Έχεις μεγάλη αξία στα δικα μου μάτια. Θαρρω, θα σε γυρέβει κάπια υπόθεση δικη σου, κι'η εφκαιρία 'ναι καλη να πας.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Καλη σας μέρα, αρχόντοι μου!

ΒΑΣΑΝΗΣ

Καλοι σινιόροι, πότε θα γελάσουμε; για πέστε, πότε; Ξένοι πια γίνατε όλως διόλου· μα τί, έτσι πάντα;

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Σα μας θελήστε, εμεις στους ορισμους σας!

Φέβγει ο ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ κι'ο ΣΟΛΑΝΗΣ

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Βασάνη φίλε, τώρα που τον βρήκες το Γενάρο, εμεις οι διο σ'αφίνουμε· σαν έρθει μεσημέρι, μην το ξεχνας, παρακαλω, που τρώμε.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Δε θα ξεχάσω.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Δε φαίνεσαι καλα, σινιορ Γενάρο. Σε παραμέλει για τον κόσμο· τον χάνεις σαν τον αγοράζεις με πολλες φροντίδες. Σου λέω αλήθια, έγινες αγνώριστος.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Τον κόσμο εγω σαν κόσμο τόνε παίρνω, Γρατιανε· σα θέατρο όπου παρασταίνουν ο καθένας κι'ένα πρόσωπο, και το δικο μου λυπηρο.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Τον Καραγκιόζη δώστε μου να παραστήσω γω! Με γέλια και χαρες ας έρθουνε σ'εμένα οι σούφρες! Κάλια το αίμα μου ν'ανάψει απο κρασι παρα η καρδια μου να κρυώσει απο χτικιάρη βογκητα. Γιατι ένας με ζεστο το αίμα μέσα του να κάθεται σαν του παππου του τ'αγαλμα απο μάρμαρο; έξυπνος να κοιμάται; να σιγοσυρθει μες στο χτικιο απ'το φάγωμα; Μα να σου πω, Γενάρο — σ'αγαπω, κι'απ'την αγάπη σου τα λέω — υπάρχουν κάτι άνθρωποι εδω στον κόσμο που τα πρόσωπά τους πρασινίζουν και πετσώνουν σα νερο στεκάμενο· και πάντα δεν ανοίγουν στόμα επίτηδες, τάχα απο σοβαρο κι'απο σοφία κι'απο στοχασμους βαθιους, σα να σου λένε «Εγώ'μαι ο »σιορ Προφήτης! σαν ανοίγω στόμα εγω, κανεις »μην τζαμπουνα!» Ε, αγαπητε Γενάρο, γνωρίζω μερικους που μοναχα για αφτο φημίζουνται σοφοι, γιατι δε βγάζουν λέξη· που νάσαι βέβαιος, αν μιλούσανε, θα μισοκόλαζαν τ'αφτια, π'ακούγοντάς τους θάλεγαν τ'αδέρφια τους μουρλους. Μα πιο πολλα για αφτο σου λέω άλλη φορα· μονάχα εσυ με τέτιο δόλωμα μαβρόχολο να πιάσεις μη ζητας αφτο τον ψωροκοκοβιο, του κόσμου την υπόληψη. Έλα, Λορέντζο. Για την ώρα έχετε για! τη διδαχη μου την τελιώνουμε έπειτα... σα φάμε.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Λοιπον πηγαίνουμε ως στην ώρα του φαγιου... Είμαι κι'εγω απο κείνους τους σοφους και σωπηλους, γιατι ποτες του δε μ'αφίνει ο Γρατιανος εμένα να μιλήσω.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Έλα λοιπον μαζι μου, αν θες, διο χρόνια ακόμα, και τότε θα ξεχάσεις και της γλώσσας σου τον ήχο.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Ώρα καλη σου! . . . Κι'έννια σου, σαν ξανανταμωθούμε, θα με βρεις πολυλογα κι'εμένα.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ναι, θα μου κάνεις χάρη, αλήθια· γιατι η σωπη 'ναι μοναχα καλη για γλώσσες γελαδήσες καπνιστες.

Φέβγει ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ κι'ο ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

ΓΕΝΑΡΟΣ

Και τώρα τι θα πουν αφτα;

ΒΑΣΑΝΗΣ

Ο Γρατιανος μιλα ένα σωρο τίποτα πιο πολυ παρα κάθ' άλλος μέσα σ'όλη τη Βενετια. Τα νοήματά του είναι διο σπυρια στάρι μέσα σε διο κοιλα άχερο· μια μέρα ψάχνεις ναν τα βρεις, και σαν τα βρεις δεν αξίζουν το ψάξιμο.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Καλα... Και τώρα πες μου πιά'ναι αφτη η αρχόντισσα που της ορκίστηκες το μυστικο προσκύνημα και μούταξες πως σήμερα θα μου την πεις;

ΒΑΣΑΝΗΣ

Το ξέρεις, φίλε μου Γενάρο, πόσο κολοβώθηκε η κατάστασή μου με το να θέλω κάπως πιο ογκωμένη επίδειξη παρ'ότι τα στενα μου μέσα αντείχαν να ξακολουθήσω. Και τώρα εγω δεν κλαίγουμαι που πρέπει ναν την περιορίσω τέτια αρχοντικια ζωη· μα αφτή'ναι η πρώτη μου φροντίδα, πώς με τιμη να βγω απ'τα χρέη τα βαρια που μ'άφισε δεμένο η νιότη μου, η άσωτή μου αλήθια νιότη. Εσένα, φίλε, σου χρωστω τα πιο πολλα και χρήματα κι'αγάπη, κι'απ'την αγάπη σου θαρρέβω να σου ξανοιχτω τί σκέψες κάνω, τί λογαριασμους, για να γλυτώσω απ'όλα μου τα βάρη που χρωστω.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Παρακαλω, καλε μου φίλε, ναν τ'ακούσω, κι' όξω αν δε βγαίνει απ'όσα βλέπει της τιμης το μάτι, όπως ακόμα μήτ'εσυ, να μη φοβάσαι, εγω και το πουγγι μου και τα τελεφταία μέσα μου είναι όλα στην ανάγκη σου ανοιχτα μπροστα σου.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Παιδι σαν είμουν στο σκολιο, σαν έχανα καμια σαΐτα, κατα το ίδιο μέρος έρριχν' άλλη τεριαστόδρομη, με πιο συγκεντρωμένη προσοχη, να βρω την πρώτη· και παίζοντας τις διο, συχνα ξανάβρισκα τις διο. Σου φέρνω αφτο το παιδιακήσιο πείραμα, γιατι ότι τώρα θα σου πω είναι καθάρια αθωοσύνη. Πολλα εγω σου χρωστω· παιδι ασυλλόγιστο σου τάχασα ότι σου χρωστω· μα αν θες

να ρήξεις κι'άλλη μια σαΐτα σου κατα το ίδιο μέρος με την πρώτη, δεν έχω φόβο, μόνε σαν που θα προσέξω το σημάδι, ή και τις διο θα βρω, ή θα σου ξαναφέρω καν τη δέφτερή σου δοκιμη και για την πρώτη σου χρεώστης θα σου μείνω όχι αχάριστος.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Με ξέρεις, και μ'αφτα μον τον καιρο σου χάνεις που γύρω στην αγάπη μου κλωθογυρνας με τόσα λόγια. Και με τους φόβους σου πιο μ'αδικεις που σα να μην πιστέβεις τα καλύτερά μου παρα αν μ'αφάνιζες ότι κι'αν έχω. Μον έλα πες τί θες να κάνω, που ξέρεις πως περνα απ'το χέρι μου, και σούμαι αγγαρεμένος. Το λοιπον ν'ακούσω.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Μες στο Μπελμόντο βρίσκεται μια κόρη, πλούσια κληρονόμα, ωραία νια, κι'ότι είναι πιο ωραιότερο, μ'απίστεφτη αρετή. Έχω παρμένα εγω απ'τα μάτια της καλα μηνήματα άφωνα. Πόρσια τη λένε· τίποτε κατότερη απ'την Πόρσια και του Βρούτου, απο του Κάτωνα την θυγατέρα. Κι'είναι γνωστη στον κόσμο τον τετράπλατο η αξία της· ανατολη και δύση απ'όλες τις γωνιες της στέλνουν ξακουστους γαμπρους. Τα λιόθωρα σγουρα της κρέμουνται απο τους κροτάφους σαν ολόχρυση προβια, και κάνουν της Κορχίδας περιγιάλι το Μπελμόντο της, κι'έρχουνται Γιάσωνες πολλοι ναν τη ζητήσουν. Ω φίλε μου Γενάρο, αχ τα μέσα ας είχα έτσι να παραβγω κι'εγω μαζί τους, και κάτι σα να προμηνα στο νου μου τόση προκοπη που νικητη θα μ'έβλεπες με δίχως άλλο.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Το ξέρεις, όλο μου το βιος τόχω με τα καράβια· μήτ'έχω χρήματα μήτε καν πράμα που ναν το γυρίσω εφτυς σε μετρητα. Σύρε λοιπον, δες τί μπορει να κάνει τ'όνομά μου μες στη Βενετια. Την πίστωσή μου θα τεντώσω όσο κι'αν παίρνει πιο πολυ, κι'εσυ θ'αρματωθεις για το Μπελμόντο και για την ωραία Πόρσια. Εμπρος λοιπον εφτυς και ξέτασε — κι' εγω το ίδιο — χρήματα πιός έχει, και δε φοβάμαι, με την πίστωσή μου ή για χατίρι μου θα βρω να μου δανείσουν.

ΣΚΗΝΗ Β΄

Μπελμόντο. Κάμαρη στης Πόρσιας

ΠΟΡΣΙΑ, ΝΕΡΙΤΣΑ

ΠΟΡΣΙΑ

Νερίτσα, αλήθια, η μικρούλα μου ψυχη τόνε βαρέθηκε αφτο το μεγάλο κόσμο.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Ναι, θαν τόνε βαρύνουσουν, γλυκια μου Κυρία, αν είταν τα βάσανά σου τόσο πλήθος όπως τ' αγαθα σου. Κι'ωστόσο απ' ότι βλέπω, αρρωστουν το ίδιο οι λιγωμένοι απο πάρα πολυ όπως κι'οι πεινασμένοι απο τίποτα. Γι'αφτο δεν είναι λίγο να βρίσκεται κανεις στο μεταξυ· η πλησμονη ασπρίζει νωρίτερα, εκει που τ'αρκετο ζει πιο πολυ.

ΠΟΡΣΙΑ

Καλες ορμήνιες και καλα ειπωμένες.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Και θάτανε καλύτερες αν τις έκανες καλα.

ΠΟΡΣΙΑ

Αν να κάνεις είταν έφκολο όσο να ξέρεις τί 'ναι καλο να κάνεις, θα γίνουνταν μητρόπολη κάθε ξωκλήσι, και βασιλια παλάτι κάθε φτωχου η καλύβα. Δεν είναι κακος δίδαχος που κάνει όσα κηρύχνει. Πιο έφκολα μαθαίνεις είκοσι τί'ναι καλύτερα να γίνει παρ'ένας απ'τους είκοσι κι' εσυ να κάνεις κατα το μάθημά σου. Ας στρώνει νόμους το κεφάλι για το αίμα· όμως η καρδια που βράζει ξεπετιέται όξω απο τον κρύο κανόνα· λαγος είναι η παραφορα, η νιότη, και πηδάει τα βρόχια της φρονιμάδας, του σακάτη. Όμως τέτιοι στοχασμοι άντρα δε θα μου διαλέξουν.... Αχ η λέξη διαλέγω! Μήτε να διαλέξω μπορω όπιον θέλω, μήτε ν'αρνηθω όπιον δε μ'αρέσει· έτσι στη βουλη κόρης ζωντανης στέκει χαλινος η βούλα νεκρου πατέρα. Δεν είναι σκληρο πράμα, Νερίτσα, που δε μπορω μήτε να διαλέξω έναν μήτε ν'αρνηθω κανέναν;

ΝΕΡΙΤΣΑ

Ο πατέρας σου είταν ενάρετος άθρωπος πάντα, κι'άγιοι αθρώποι σαν πεθαίνουν έχουν καλη φώτηση. Λοιπον το λαχείο που σοφίστηκε μ' αφτα τα τρία κουτια — απο χρυσάφι, απ' ασήμι κι' απο μολύβι — που όπιος μ' αφτα διαλέξει το νόημά του σε διαλέγει εσένα, αδύνατο κανεις σωστα ναν το διαλέξει παρ' όπιος σ' αγαπα με τα σωστα του. Μα σαν τί φλόγα νάχει μέσα η καρδια σου για κανένα απο τ'αρχοντόπουλα πούρθαν ως τώρα να σε ζητήσουν;

ΠΟΡΣΙΑ

Παρακαλω, για ξαναπες μου τα ονόματά τους πάλι, και καθως τους λες, τους περιγράφω, κι' εσυ κατα την περιγραφη μου μάντεψε την καρδια μου.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Πρώτα, ο πρίγκιπας απο τη Νάπολη.

ΠΟΡΣΙΑ

Μάλιστα! Σωστο πουλάρι αλήθια, γιατι όλο τ'άλογό του μελετα, και το νομίζει τάχα μεγάλο στολισμο πως μπορει ο ίδιος και το πεταλώνει. Πολυ φοβούμαι, η κυρα - μητέρα του θαν τα καλπονόθεψε με τον πεταλωτη.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Έπειτα, ο κόντε-Παλατίνος.

ΠΟΡΣΙΑ

Αφτος όλο κατσουφιάζει μοναχα σα να λέει «Εμένα αν δε με πάρεις, όρσε διάλεξε!» Ακούει νοστιμιες και δε χαμογελα. Φοβούμαι, σα γεράσει, θα γίνει ο κλαψοφιλόσοφος, αφου 'χει τέτια χωριάτικη σοβαροσύνη στα νιάτα του. Καλύτερα να παντρεφτω κεφάλι του θανάτου μ'ένα κόκκαλο στο στόμα παρα να πάρω αφτους. Θεος να με φυλάξει κι'απ'τους διο!

ΝΕΡΙΤΣΑ

Τί λες για τον άρχοντα το Γάλλο, το Μισε Μπαμπουν;

ΠΟΡΣΙΑ

Ο Θεος τον έκαμε κι'ας τον πούμε άθρωπο. Το ξέρω είναι αληθινα αμαρτία να περγελας· μα αφτος! μπα, αφτος έχει καλύτερο άλογο απο του Ναπολιτάνου, καλύτερη κακη συνήθια να κατσουφιάζει απο τον κόντε-Παλατίνο· είναι καθένας μέσα σε κανένα· τσίχλα αν κελαϊδήσει, ίσα αρχίζει και χοροπηδα· και με τον ήσκιο του ακόμα θα παίξει σπαθι. Ναν τον πάρω, παίρνω είκοσι. Αν με καταφρονούσε, δε θαν του κάκιωνα, γιατι και να τρελλαίνεται για μένα, εγω ποτες δε θαν τον ανταγαπήσω.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Και τί σου λέει ο νέος ο Κουφομωριτς, ο Άγγλος ο βαρόνος.

ΠΟΡΣΙΑ

Δε μου λέει τίποτα, μήτ'εγω του λέω, γιατι δεν τον νιώθω, μήτ'αφτος εμένα. Λατινικα ή Γαλλικα ή Ιταλικα δεν ξέρει· κι'όσο για μένα, όρκο μπορεις να πάρεις πως τ'αγγλικα μου δεν αξίζουν τίποτα. Είναι ζουγραφια ενος ομορφαθρώπου· αχ όμως! πιός μπορει να μιλα μ' άλαλη φιγούρα; Και τί αλλόκοτα ντυμένος! Πρέπει ν' αγόρασε το σουρτούκο του στην Ιταλία, το βρακι στη Γαλλία, το σκούφο του στη Γερμανία, το φέρσιμό του παντου.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Κι'ο λόρδος ο Σκοτσέζος, ο γείτονάς του, πώς σου φαίνεται;

ΠΟΡΣΙΑ

Πως έχει την αγάπη του γείτονα μέσα του. Γιατι άρπαξε μια κατακεφαλια απο τον Άγγλο κι'ορκίστηκε ναν τον πλερώσει άμα αξιωθει. Ο Γάλλος, θαρρω, έδωκε εγγύηση κι'υπόγραψε απο κάτου για μια άλλη.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Κι'ο νέος ο Γερμανος σου πάει, ο ανιψος του Δούκα της Σαξωνίας;

ΠΟΡΣΙΑ

Αηδία το πρωι σαν είναι νηστικος, και πιο αηδία το βράδυ σαν είναι μεθυσμένος. Στα καλύτερά του είναι χειρότερος απο άθρωπο, στα χειρότερά του καλύτερος απο ζώο. Και το χειρότερο χειρότερο να τύχει, θα κατορθώσω, ελπίζω, να οικονομηθω χωρις την αφεντια του.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Μα αν θέλει να διαλέξει και διαλέξει το καλο κουτι, τότες θα παραβεις τη διαθήκη του πατέρα σου αν δεν τον δεχτεις.

ΠΟΡΣΙΑ

Λοιπον, μην τύχει συφορα, παρακαλω, βάλε ένα ποτήρι μπίρα απάνου στ'αντίθετο κουτι, γιατι κι'αν είναι μέσα ο Σατανας, το ξέρω, αφτος θαν το διαλέξει, μ'αφτο τον πειρασμο απ'όξω. Κάλια ότι θες, Νερίτσα, πάρα να παντρεφτω σφουγγάρι.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Μην τους φοβάσαι, Κυρία, αφτους, τι μου την είπαν την απόφασή τους· θα φύγουν χωρις να σε ζαλίζουν πια, εξον αν έχει άλλον τρόπο να σε κερδίσουν κι'όχι τον όρο του πατέρα σου με τα κουτια.

ΠΟΡΣΙΑ

Κι'αν ζήσω να γεράσω ίσαμε τη Σίβυλλα, αγνη θα πεθάνω σαν την Άρτεμη εξον αν με πάρουν όπως όρισε ο πατέρας μου. Καλα π'αφτη η καραβια των γαμπρων είναι τόσο λογικοι, γιατι για όλους τους δίχως εξαίρεση τρελλαίνουμαι να φύγουν, και τους στέλνω καταβόδιο.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Δε θυμάσαι, Κυρία, στον καιρο του πατέρα σου ένα Βενετσιάνο, στρατιωτικο, γραμματισμένο, που ήρθε εδω μαζι με τον κόντε-Μοφεράτο;

ΠΟΡΣΙΑ

Ναι ναι, το Βασάνη, έτσι τον έλεγαν νομίζω.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Μάλιστα, Κυρία. Απ'όλους όσους είδαν τα λωλα μου μάτια, αφτος, εγω θαρρω, άξιζε καλη νύφη.

ΠΟΡΣΙΑ

Τον θυμάμαι καλα... και τον θυμάμαι π'άξιζε τον έπαινό σου.

Έρχεται Δούλος

Τί θέλεις; τί τρέχει;

ΔΟΥΛΟΣ

Οι τέσσερεις ξένοι, Κυρία, σε ζητουν να σ'αποχαιρετήσουν. Κι'ήρθε ένας ταχυδρόμος απ'όναν πέμτο, απο τον πρίγκιπα του Μορόκου, και φέρνει είδηση πως ο αφέντης του φτάνει εδω απόψε.

ΠΟΡΣΙΑ

Αν μπορούσα ναν του πω του πέμτου καλως όρισες με την καρδια που λέω των άλλων καλο

καταβόδιο, θα χαίρουμουν με το φτάσιμό του. Αν έχει άγιου καρδια με χρώμα διαβόλου, πιο καλα έχω ναν του ξαγορεφτω παρα ναν τον παντρεφτω. Έλα Νερίτσα... Εσυ, πήγαινε εμπρος...

Σ'έναν η πόρτα μου σφαλα
κι'άλλονε ακούω που χτυπα.

ΣΚΗΝΗ Γ'

Βενετια. Δρόμος

ΒΑΣΑΝΗΣ, ΣΑΗΛΟΚ

ΣΑΗΛΟΚ

Τρεις χιλιάδες τάλαρα... καλο.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Ναι, για τρεις μήνες.

ΣΑΗΛΟΚ

Τρεις μήνες... καλο.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Κι'ο Γενάρος, όπως είπα, εγγυάται.

ΣΑΗΛΟΚ

Ο Γενάρος εγγυάται... καλο.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Μπορεις να μ' εφκολήνεις; Μου κάνεις τη χάρη;... Θα μ' απαντήσεις;

ΣΑΗΛΟΚ

Τρεις χιλιάδες τάλαρα... για τρεις μήνες... κι'ο Γενάρος εγγυάται.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Την απάντησή σου σ'αφτο.

ΣΑΗΛΟΚ

Ο Γενάρος ειναι καλος.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Ακουσες τίποτα ναν του κατηγορουν;

ΣΑΗΛΟΚ

Ω όχι όχι όχι! Το νόημά μου που λέω είναι καλος είναι για να καταλάβεις πως αξίζει. Κι'ωστόσο το έχει του είναι υποθετικο. Ένα καράβι που πάει στην Τρίπολη, άλλο που πάει στις Ίντιες· κι'ακούω στο Ριάλτο έχει ένα άλλο στο Μεξικο και ένα άλλο για την Αγγλία· κι'άλλες δουλιες στο χέρι σκορπισμένες στα ξένα. Μα τα καράβια τί'ναι; ξύλα, κι'οι νάφτες ανθρώποι. Έχει ποντίκια της ξηρας και ποντίκια του γιαλου, κλέφτες του γιαλου και κλέφτες της ξηρας, τους πειρατες που λένε· κι'έπειτα είναι ο φόβος απο νερα, ανέμους, και βράχους. Ο άνθρωπος ωστόσο αξίζει. Τρεις χιλιάδες τάλαρα.... νομίζω, μπορω να πάρω τ'ομόλογό του.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Βεβαιώσου πως μπορεις.

ΣΑΗΛΟΚ

Και βέβαια θα βεβαιωθω πως μπορω· και για να μπορέσω να βεβαιωθω, θαν το συλλογιστω. Μπορω ναν του μιλήσω του Γενάρου;

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αν μας κάνεις τη χάρη να φας μαζι μας.

ΣΑΗΛΟΚ

Μάλιστα, για να μυρίσω χοιρνο· να φάω απ'τη φωλια όπου με τα μάγια του ο προφήτης σας ο Ναζαρινος έχωσε το διάολο. Αγοράζω μαζι σας, πουλω μαζι σας, κουβεντιάζω μαζι σας, σεργιανίζω μαζι σας, και πάει λέοντας· όμως δεν τρώω μαζι σας, δεν πίνω μαζί σας, προσεφκη μαζι σας δεν κάνω. Τί νέα απ'το Ριάλτο;... Μα πιός μας έρχεται εδω;

Έρχεται ο ΓΕΝΑΡΟΣ

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αφτος είναι ο σινιορ Γενάρος.

ΣΑΗΛΟΚ (απο μέσα του)

Πώς φαίνεται σα χαμερπος τελώνης! Τόνε μισω γιατι είναι χριστιανος, μα πιο πολυ γιατι με σιχαμένη απλακωσια δανείζει χάρισμα, κι'εμας μας κατεβάζει εδω στη Βενετια τον τόκο. Μα να μου πέσει μια φορα στα νύχια εμένα, και θα παχήνω απάνου του την όχτρητά μου την παλια που τούχω. Μισει το άγιο μας το έθνος· και βλαστημάει, εκει που πιο πολυ μαζέβουνται οι εμπόροι, εμένα, τις δουλιες μου, το καλοβγαλμένο κέρδος μου, τον τόκο όπως τον λέει αφτος. Ανάθεμα να πέσει στη φυλη μου ανίσως του το λησμονήσω εγω.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Σάηλοκ, ακους;

ΣΑΗΛΟΚ

Το τί κρατω στο χέρι λογαριάζω σήμερα. Κι' όσο θυμάμαι απάνου κάτου, τις τρεις χιλιάδες να σηκώσω εφτυς γιομάτες δε μπορω. Μα τί μ'αφτο; Ένας Οβραίος της φυλης μου πλούσιος, ο Τουβαλ, θα μου τα καταβάλει εμένα. Μα αγάλια· πόσοι μήνες σου χρειάζουνται;....

(Στο Γενάρο)

Καλο στα μάτια σου, σινιόρε μου! Ότι είχαμε στο στόμα μας την αφεντια σου.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Σάηλοκ, μήτε δανείζω εγω μήτε δανείζουμαι, δίνοντας ή ζητώντας παραπάνου· έτσι όμως για να εφκολήνω ανάγκη που δεν περιμένει φιλου, θα παραβλέψω μια συνήθια.

(Στο Βασάνη)

Γνωρίζει ακόμα πόσα σου χρειάζουνται;

ΣΑΗΛΟΚ

Ναι ναίσκε, τρεις χιλιάδες.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Και για τρεις μήνες.

ΣΑΗΛΟΚ

Το ξέχασα, τρεις μήνες, ναι μου τόπε. Λοιπον τ'ομόλογό σου, και να δω... Μα για άκουσέ με. Είπες, θαρρω, πως δε δανείζεις και δανείζεσαι με διάφορο.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Ναι, δεν το συνηθίζω εγω ποτες.

ΣΑΗΛΟΚ

Σαν έβοσκε του θιου του ο Ιακωβ τα πρόβατα, του Λάβαν, αφτος ο Ιακωβ, μετρώντας απ'τον άγιο μας Αβρααμ, είταν (η γνωστικια του μάννα κατα πως του τα βόλεψε) ο τρίτος πατριάρχης... τρίτος μάλιστα.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Και τί για λόγου του; λες τόκιζε;

ΣΑΗΛΟΚ

Όχι, δεν τόκιζε... δεν τόκιζε άμεσα, όπως λέτε. Μα νά τί έκανε ο Ιακωβ. Σαν τα συφώνησαν αφτος κι'ο Λάβαν το να μετρηθουν μιστος του Ιακωβ όλα τ'αρνια τ'αραδωτα και παρδαλα, οι προβατίνες όντας ώριμες στο τέλος του φιμοκαιριου παγαίνουν στα κριάρια. Και τον καιρο π'αφτοι ζεβγάρωναν οι γεννητόροι οι μαλλιαροι, σου ξεφλουδίζει ο άξιος ο τσοπάνης μερικες βεργούλες, κι'απάνου εκει στο βάτεμα τις κάρφωσε μπροστα στις πυρωμένες προβατίνες· κι'αφτες που τότες έπιαναν, γεννουν στην ώρα τους αρνια χρωματιστα, κι'είταν αφτα του Ιακωβ. Νά πώς προκόβει ο κόσμος. Και τόνε βλόγησε ο Θεος τον Ιακωβ, κι' είναι εβλογία η προκοπη, μονάχα να μην κλέφεις.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Αφτή είταν, Σάηλοκ, μια του πράξη που δούλεψε για αφτήνε ο Ιακωβ· πράμα που για να τύχει, δεν περνούσε απο το χέρι του, μον το βαστούσε και το μόρφωσε το χέρι του Θεου! Κι' είναι γραμένο αφτο, τον τόκο για να δικαιώσει, ή μήπως είναι το χρυσάφι σου κι'ασήμι προβατίνες και κριάρια;

ΣΑΗΛΟΚ

Μπορει· τα κάνω και γεννοβολουν το ίδιο. Μα να σου πω, Σινιόρε....

ΓΕΝΑΡΟΣ

Άκου το λόγο μου, Βασάνη. Ο διάβολος για το σκοπο του και στις Γραφες, αν θες, σου παραπέμπει. Κακη ψυχη πούχει στο στόμα μαρτυρία απ'τις Γραφες είναι όμια σαν κακούργο με τα χείλια γελαστα, σα μήλο ροδοκόκκινο με σάπια την καρδια. Ω τι καλη πούχει θωρια το ψέμα!

ΣΑΗΛΟΚ (συλλογιέται δυνατα)

Τρεις χιλιάδες τάλαρα καλο και στρογγυλούτσικο ποσο.... Τρεις μήνες απ'τους δώδεκα.... Λοιπον, ας δω τον τόκο....

ΓΕΝΑΡΟΣ

Σάηλοκ, θα μας την κάνεις το λοιπον τη χάρη;

ΣΑΗΛΟΚ

Σινιορ Γενάρο, εσυ μες στο Ριάλτο μ'έβρισες καὶ με ξανάβρισες για τους παράδες μου και για τους τόκους μου. Κι'εγω μ'απομονη κουνούσα μοναχα τους ώμους· γιατι όλης της φυλης μας το σημάδι είναι η ανοχη. Άπιστο εσυ με λες — σκύλο, φονια με λες — και φτεις μου τον οβραίικό μου τον τζουμπε· κι'αφτα γιατί; γιατι ωφελιέμαι απ' ότι 'ναι δικο μου. Καλα λοιπον, να σε βοηθήσω θέλεις τώρα, ως φαίνεται· τρέχα και γύρεβε λοιπον! Έρχεσαι και μου λες «Αμαν, παράδες, Σάηλοκ!» έτσι λες.... Εσυ που γιόμισες με τα συνάχια σου τα γένια μου, που μ'έσπρωξες με τις κλωτσιες όπως κλωτσας όξω απ' την πόρτα σου των σοκακιων τους μούργους; Παράδες μου ζητας. τί θέλεις να σου πω; Να μη σου πω «Αμ έχουν »τα σκυλια παράδες; πώς να δανείσει μούργος »τρεις χιλιάδες τάλαρα;» Η θες να σκύψω ως χάμου, και με τόνο σκλάβου και με βασταγμένο ανασασμο και σιγανη ταπεινοσύνη να σου πω «Αφέντη μου, προχτες την τρίτη μ'έβρισες, με »κλώτσησες την τάδε μέρα, κι'άλλη μια φορα »μούπες είμαι μούργος, κι'εγω για αφτες σου τις »εβγένειες να σου δανείσω τόσα χρήματα».

ΓΕΝΑΡΟΣ

Το πιθανο'ναι πως και πάλι θα σε πω το ίδιο, και θα σε φτύσω πάλι, και θα σε κλωτσήσω ακόμα. Αν θες αφτο το δάνιο ναν το κάνεις, δάνεισ'τό μας όχι σα σε φίλους (τι φίλος απο φίλο δε ζητα ναν το πληθήνει τ'άκαρπό του μέταλλο), μον κάλια δάνεισέ το στον εχτρο σου, που το πρόστιμο, ανίσως δεν πλερώσει, με πιο λιγότερη ντροπη μπορεις ναν τ'απαιτήσεις.

ΣΑΗΛΟΚ

Νά νά για δες πως άναψες! Εγω ζητω να φιλιωθούμε, νάχω την αγάπη σου, ναν τις ξεχάσω τις ντροπες που με περίχυσες, να σ'εφκολήνω τώρα στην ανάγκη σου, και να μην πάρω μια πεντάρα τόκο για το χρήμα μου, κι'εσυ δε θέλεις να μ'ακούσεις. Αφτο προτείνω και κακο δεν είναι.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αφτο 'ναι αλήθια καλοσύνη.

ΣΑΗΛΟΚ

Και θαν την κάνω αφτη την καλοσύνη εγω. Έλα μαζι στου συμβολαιογράφου· υπόγραψέ μου εκει τ'ομόλογο με την υπογραφη σου μοναχα, κι'έτσι για χωρατο, πες α δε με πλερώσεις ως στην τάδε μέρα και στο τάδε μέρος, τόσο ποσο ή ποσα κατὰ πως είναι μες στ' ομόλογο γραμένο, ας οριστει το πρόστιμο μια λίτρα απο τ'αφράτο σου το κρέας, και ναν την κόψω εγω και ναν την πάρω ἀπ'όπιο μέρος του κορμιου σου μου καπνίσει.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Δέχουμαι, ας είναι. Αφτο το ομόλογο το κάνω, και θα πω κιόλας ἔχει μέσα του ο Τσιφούτης καλοσύνη, και πολλη.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Δε θα υπογράψεις τέτιο ομόλογο για μένα· καλύτερα να μείνω με τη στενοχώρια μου.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Βρε άνθρωπε, τί, μη φοβάσαι, δε θα χάσω. Μες σε διο μήνες, ένα μήνα πριν να λήξει, προσμένω πίσω τρίδιπλη εγω τρεις φορες να λάβω τὴν αξία του.

ΣΑΗΛΟΚ

Ω πάτερ Αβρααμ, δες τί 'ναι ετούτοι οι Χριστιανοι π' απ'τα δικα τους τα σκληρα τα έργατα μαθαίνουν να φοβάνται τους σκοπους των άλλων! Παρακαλω, για πες μου αφτο· αν παραβει τη διορία, τί κερδίζω εγω με το να θέλω και καλα το πρόστιμο; Μια λίτρα σάρκα ανθρώπινη, απ' άνθρωπο παρμένη, δεν έχει τόση αξία μήτε φέρνει τόσο κέρδος σα μια λίτρα βόδιο ή πρόβιο ή και τραγήσο κρέας. Σου λέω, εγω για την καλη του γνώμη θέλω ναν του δείξω τη φιλία αφτη· του κάνει; πάει καλα, αν όχι, σας αφίνω για. Κι'έτσι να ζείτε, μη μου κάνετε άδικο... για την αγάπη μου.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Ναι, Σάηλοκ, το υπογράφω εγω τ'ομόλογο.

ΣΑΗΛΟΚ

Τότε έλα αμέσως να με βρεις στου συμβολαιογράφου. Δώσ'του οδηγίες για το νόστιμό μας το χαρτι, κι'εγω παγαίνω εφτυς να πάρω τα λεφτα... Να ρήξω κιόλας μια ματια στο σπίτι μου, που τ'άφηκα στα χέρια ενους διαβόλου παστρικου ναν το φυλάξει, κι'είμαι ανήσυχος. Σε λίγο θα σας ανταμώσω. (Φέβγει).

ΓΕΝΑΡΟΣ

Τρέχα, καλε μου Αλάδωτε. Ετούτος ο Οβραίος θα μας γίνει χριστιανος· καλοσυνέβει.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Λόγια καλα με κατεργάρη σπλάχνα εμένα δε μ'αρέσουν.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Έλα, και τίποτα κακο
ο νους σου μη σου βάνει·
τα πλοία μου ένα μήνα πριν
θα μπουν μες στο λιμάνι.

ΜΕΡΟΣ Β

ΣΚΗΝΗ Α

Μπελμόντο. Σάλα στης Πόρσιας

Σαλπίσματα. Μπαίνει ο ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ, Μπαρμπαρέζος μελαψος, ντυμένος ολόασπρα, με τους ακόλουθούς του ντυμένους το ίδιο· κι'η ΠΟΡΣΙΑ με τη ΝΕΡΙΤΣΑ κι'άλλες γυναίκες της.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ

Απ' τη θωρια μου μη μ'αποστραφεις, την ηςκιωμένη οικοστολη του λαμπρυσμένου Φοίβου, που τούμαι γείτονάς του και κοντα γεννήθηκα. Φέρε μου απο το βορια το πιο ξανθο του πλάσμα, εκει που μόλις νιώθει του ήλιου τη φωτια το κρούσταλλο, κι'οι διο για την αγάπη σου ας ανοίξουμε τις φλέβες, και θα δούμε τίνος αίμα 'ναι πιο κόκκινο, εκείνου ή το δικο μου. Σου λέω αφτη την όψη μου, Κυρία, οι αντριωμένοι τη φοβήθηκαν· και μα τον έρωτά σου την αγάπησαν κι'οι πιο λαχταριστες του τόπου μας παρθένες. Αφτο το χρώμα μου δεν τ'άλλαζα, εξον για να σου κλέψω την καρδια, βασίλισσά μου λατρεφτη.

ΠΟΡΣΙΑ

Σε ζήτημα εκλογης αντρος, δε μ'οδηγουν εμένα οι λογισμοι οι μικρόλογοι παρθενικων ματιων· έπειτα μ'αποκλείνει και της τύχης μου ο λαχνος να πάρω όπιον μ'αρέσει. Αν όμως ο πατέρας μου μ'είχε αφισμένη λέφτερη, αν η σοφία του δε μ'έδενε εκείνον άντρα να δεχτω που με κερδίσει με τον τρόπο που σου ξήγησα, τότε κι'εσυ θα είχες, ξακουσμένε πρίγκιπα, τόσες ελπίδες όσες και καθ'άλλος που ν'αρθει είδα ως τώρα της αγάπης μου.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ

Και για το τοσοδα σ'εφχαριστω. Και τώρα στα κουτια, παρακαλω, να δω την τύχη μου. Μα αφτο το γιαταγάνι πούφαγε το Σάχη, κι'έναν άλλο Πέρση πρίγκιπα που τρεις φορες είχε νικήσει το Σουλτάνο Σουλεϊμαν, τα μάτια θα κατέβαζα τα πιο γουρλόθωρα, στην τόλμη θα περνούσα την καρδια του κόσμου την πιο τολμηρη, θα ξεκολνούσα απ' τα βυζια της της αρκούδας τα μικρα, ναι, το

λιοντάρι θα γελούσα όταν μουγκρίζει και πεινα—κυρα μου, για να σε κερδίσω εσένα. Όμως αλίμονο! αν ο Λίχας παίζει με τον Ηρακλη πιός είναι ο πιο καλύτερος, μπορει ίσως απ'το χέρι το πιο αδύνατο να βγει το πιο μεγάλο ζάρι· έτσι κι'ο Ηρακλης νικιέται απ' το κοπέλλι του. Κι'εγω το ίδιο, αν η τυφλη με σπρώξει τύχη, μπορει να μην πιτύχω ότι ίσως άλλος πιο χειρότερος, κι'η πίκρα να με θανατώσει.

ΠΟΡΣΙΑ

Πρέπει να πάρεις ότι σου φέρει η τύχη. Κι' ή διόλου να μη δοκιμάσεις, ή πριν εκλέξεις θα μου κάνεις όρκο, ανίσως αποτύχεις, να μη ζητήσεις πια ποτες γυναίκα. Σκέψου το λοιπον.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ

Ποτες, σ'τ'ορκίζουμαι. Εμπρος, ας δοκιμάσω τώρα.

ΠΟΡΣΙΑ

Πρώτα στην εκκλησια· κατόπι δοκιμάζεις, αφου φάμε.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ

Λοιπον ο Ύψιστος βοηθος!
Θνητο πιο ζηλεμένο
δε θάχει ο κόσμος σήμερα
ή πιο λαχταρισμένο.

ΣΚΗΝΗ Β

Βενετια. Δρόμος

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Δεν έχει λόγο, η συνείδησή μου θα μου κάνει τη χάρη να φύγω απο'φτον τον Τσιφούτη, τον αφέντη μου. Ο Οξαποδως στέκει δίπλα μου και με σκανταλίζει και μου λέει «Γομπε, Σαχλότο » Γομπε, καλε μου Σαχλότο, ή καλε μου Γομπε, » ή καλε μου Σαχλότο Γομπε, σάλεψε τα πόδια » σου, πάρε φόρα, ξέκοψε.» Η συνείδησή μου λέει «Όχι, πρόσεξε, τίμιε Σαχλότο, πρόσεξε, τίμιε » Γομπε, ή (όπως είπαμε) Σαχλότο Γομπε, μη » φέβγεις, μην καταδεχτεις ναν το βάλεις στα πό- » δια.» Πάλι ο Σατανας δεν τραβάει χέρι, μόνε μου λέει να τραβήξω. «Δρόμο!» λέει ο Οξαποδως. «Σύρε» λέει ο Οξαποδως. «Για το Θεο! κάνε καρδια» λέει ο Οξαποδως «φέβγα!» Μα νά! η συνείδησή μου μου σφιχταγκαλιάζει το λαιμο της καρδιας μου και μου λέει πολυ φρόνιμα «Σαχλότο, » τίμιο μου παλικάρι, εσυ πούσαι απο τίμιον πατέρα, » δηλαδη απο τίμια μάννα—γιατι η αλήθια είναι ο πατέρας μου έκανε κάτι που σα να μύριζε, κάτι που σα να βρωμούσε—το λοιπον ή συνείδησή μου μου λέει «Σαχλότο, μην το κουνας.» «Κούνα το» λέει ο Οξαποδως. «Μην το κουνας» λέει η συνείδησή μου. «Συνείδησή μου» λέω γω «καλα μου λες.» «Οξαποδω» λέω γω «καλα μου λες». Για ν'ακούσω τη συνείδησή μου, πρέπει να μείνω με τον Τσιφούτη τον αφέντη μου, που—τιμη στα μούτσουνά σας—είναι ως είδος Σατανας· και για να φύγω απ' τον Τσιφούτη, πρέπει ν'ακούσω τον Οξαποδω, που—να με συμπαθάει η αφεντια σας—είναι ο Σατανας ο ίδιος! Όμως δὲν έχει λόγο, ὁ Τσιφούτης είναι ο Σατανας σαρκωμένος καθαφτο· και μα τη συνείδησή μου το λέω, η συνείδησή μου είναι ως είδος άσπλαχνη συνείδηση που βγαίνει και με δασκαλέβει να μείνω με τον Οβριο. Ο Οξαποδώς με δασκαλέβει πιο σα φίλος... Θα φύγω, Οξαποδω μου, τα πόδια μου στους ορισμους σου, θα φύγω!

Έρχεται ο ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ κρατώντας πανέρι

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Αφεντικο, παλικάρι μου, του λόγου σου, κάνε μου τη χάρη· απο που πάνε στου Κυρ Σάηλοκ;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ (απο μέσα του)

Ω Χριστε, νά ο πατέρας μου ο μονογενης, που όντας θεόστραβος, στραβος του διαόλου, δε με γνωρίζει. Θαν του βάλω σκάνταλα, να δω.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Κυρ αρχοντόπουλό μου, πες μου να χαρεις τα μάτια σου, απο που πάνε στου Κυρ Σάηλοκ;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Στρίψε δεξα μερια στο πρώτο σοκάκι· όμως στο πρώτο πρώτο σοκάκι, αριστερα. Μάλιστα, στο κατα πρώτο σοκάκι μη στρίψεις καμια μερια, μόνε στρίψε κάτου στραβα κατα τοῦ Σάηλοκ το σπίτι.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Αχ Παναγια μου, δύσκολος δρόμος, πού ναν τον πετύχεις! Για πες μου, ένας Σαχλότος που κάθεται μαζι του, ξέρεις αν κάθεται μαζι του ή όχι;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Μήπως λες το παλικάρι τον Κυρ Σαχλότο;... Ακούστε με τώρα· τώρα θαν του τα κάνω θάλασσα... (Αφα) Τον Κυρ Σαχλότο, το παλικάρι, λες;

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Όχι Κυρ, αφεντικο, μον ένα φτωχόπουλο. Ο πατέρας του, να μη σ'το παινεφτω, ένας χρήσιμος φτωχος κατάφτωχος άθρωπος, κι'ας έχει δόξα ο Θεος! με το δικό του.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Καλα, ας είναι ότι θέλει ο πατέρας του, εμεις μιλάμε για το γιο του, τον Κυρ Σαχλότο.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Για το δούλο της αφεντιας σου, και Σαχλότο, αφεντικο.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Άρα να ζεις—να χαρεις τα μάτια σου, γέροντα—άρα μιλας για τ'αφεντόπουλο τον Κυρ Σαχλότο.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Το Σαχλότο, να με συμπαθήσει ή αφεντια σου.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Λοιπον τ'αφεντόπουλο τον Κυρ Σαχλότο. Μη μιλας για τον Κυρ Σαχλότο, γερο-πατέρα. Γιατι τ'αφεντόπουλό μας (όπως τόγραφαν οι Μοίρες κι' οι Τύχες, και τέτια αλλόκοτα λόγια, οί τρεις αδερφάδες και τέτιοι κλάδοι της επιστήμης) πάει πέθανε· ή ναν το πούμε απλα, ανήρθεν εις τους ουρανους.

ΓΕΡΟ ΓΟΜΠΟΣ

Θεος φυλάξει, παιδι μου! Το καημένο μου τ'αγόρι είταν τ'αντιστύλι μου, το μοναχο μου στήριγμα.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Τί, μιάζω με ματσούκι εγω, ή με κολλόνα ή μ'αντιστύλι ή με παλούκι;... Με γνωρίζεις γεροπατέρα;

ΓΕΡΟ ΓΟΜΠΟΣ

Αχ αρχοντόπουλό μου, δε σε γνωρίζω... Για πες μου, να ζεις, για το παιδι μου (ο Θεος σχωρέσει την ψυχη του!) ζει για πέθανε;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Δε με γνωρίζεις, γερο-πατέρα;

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Αχ αφεντικο, είμαι ντιπ τυφλος, δε σε γνωρίζω.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Ναι, μάλιστα, και μάτια νάχες, μπορει να μη με γνώριζες· γνωστικος πατέρας που γνωρίζει το παιδι του. Λοιπον, γέρο, εγω, να σου δώσω χαμπάρια του γιου σου.

(Γονατίζει)

Δώσ'μου τη εφκη σου... Θα βγει στο φως η αλήθια· τ'άδικο καιρο δεν κρύβεται· μάννας γιος μπορει, μα στο τέλος θα φανει η αλήθια.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Περικαλω σε, αφεντικο, σήκω απάνου. Το ξέρω δεν είσαι εσυ ο Σαχλότος, τ'αγόρι μου.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Έλα, φτάνει πια οι κοροϊδίες, και δωσ' την εφκη σου. Εγω'μαι ο Σαχλότος πούμουνα τ'αγόρι σου, πούμαι ο γιος σου, που θάμαι το παιδι σου.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Δεν το πιστέβω πως εσυ 'σαι ο γιος μου.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Αφτο, κι'εγω δε ξέρω τί να πιστέψω. Όμως εγω'μαι ο Σαχλότος, ο άθρωπος του Σάηλοκ, και ξέρω πως μάννα μου είναι η Μαργαρο, η γυναίκα σου.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Ναι, έτσι τη λένε τ'όνομά της, Μαργαρο. Όρκο παίρνω, αν είσαι εσυ ο Σαχλότος, είσαι απο τα σπλάχνα τα δικα μου. Ας έχει δόξα ο Θεος! Τί γένι που μούβγαλες! Εσυ έχεις πιο πολλες τρίχες στο πιγούνι σου πάρα ο ψαρος, το πουλάρι μου, στην ουρα του.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Τότες θα πει του ψαρου η ουρα μεγαλώνει πίσω. Δίχως άλλο αφτος είχε πιο πολλες τρίχες στην ουρα του πάρα γω στη μούρη μου, σαν τον είδα τη στερνη φορα.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Θε μου, πώς άλλαξες!... Πώς τα πας με τ'αφεντικο σου;... Τούφερα 'να πεσκέσι... Πώς τα πάτε τώρα;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Καλα, καλα. Όμως όσο για μένα, μια και σηκώθηκα να ξεκόψω, δεν κάθουμαι ως που να κόψω λίγο δρόμο. Ο αφεντικος είναι Τσιφούτης καθαφτο... Ναν του δώκεις πεσκέσι λέει; τριχια ναν του δώκεις! Ψόφησα απ' την πείνα στη δούλεψή του· μετρας πόσα δάχτυλα έχω με τα παγίδια σου. Πατέρα, καλα πούρθες. Δώσ' το το πεσκέσι σου σ'έναν Κυρ Βασάνη που τόνε λένε· νά άθρωπος που δίνει καινούργιες φορεσες, σπουδαίες μια φορα! Α δε με πάρει στη δούλεψή του, θα φύγω όσο βλέπουν γης μπροστα τα μάτια μου. Μα δες τί τύχη! νάντος, έρχεται. Πες του ένα λόγο, πατέρα· γιατι α δουλέψω τον Τσιφούτη πια, Τσιφούτης να καταντήσω.

Έρχουνται ο ΒΑΣΑΝΗΣ, ο ΛΙΝΑΡΔΟΣ, κι'οι ακόλουθοί τους

ΒΑΣΑΝΗΣ

Ας γίνει κι'έτσι. Όμως γλήγορα, κι' ετοιμάστε το τραπέζι για τις πέντε τ'αργότερο. Στείλε αφτα τα γράμματα, διόρισε τις στολες, και παρακάλεσε το Γρατιανο να περάσει αμέσως απ'το σπίτι.

Φέβγει ο Δούλος

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Απάνου του, πατέρα!

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Θεος σχωρέσει τα πεθαμένα σου!

ΒΑΣΑΝΗΣ

Σπολλάτη. Με θέλεις τίποτα;

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Αφτος είναι ο γιος μου, αφέντη, ένα φτωχο δουλάκι...

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Όχι φτωχο δουλάκι, αφέντη, μόνε ο επιστάτης του πλούσιου του Οβριου· και θέλω, αφέντη, όπως εδω ο πατέρας μου θα στο κοιλοποιήσει...

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Έχει μεγάλη λιγοθυμια, αφέντη, σα να πούμε, να μπει σε δούλεψη...

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Ναι, αφέντη, το κάτου κάτου είναι, εγω 'μαι στη δούλεψη του Οβριου, και πολυ το θέλω, όπως εδω ο πατέρας μου θα κοιλοποιήσει...

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Ο αφέντης του κι'αφτος, με το συμπάθιο της αφεντιας σου, δεν τα πολυτεριάζουν...

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Κοντολογης, η αλήθια είναι, ο Οβριος αδικώντας με μ'αναγκάζει, όπως εδω ο πατέρας μου, όντας ολπίζω γέρος άθρωπος, θα κοιλοπονήσει...

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Αφέντη, αφτο το γαλλόπουλο τόφερα της αφεντιας σου κι'η χάρη που σου γυρέβω είναι να...

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Μ'ένα λόγο, η χάρη μ'αγριοβλέπει εμένα, όπως θαν το μάθει η αφεντια σου απο τίμιο στόμα, απο το γεροντάκι δω· που κι'αν το λέω γω, κι'αν είναι γέρος άθρωπος, όμως φτωχος άθρωπος, ο πατέρας μου...

ΒΑΣΑΝΗΣ

Ένας ένας, ένας ένας. Τί θέλεις;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Να σε δουλέψω, αφέντη.

ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

Αφτη 'ναι όλη η οσια της υπόθεσης, αφέντη.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Πιός είσαι σε γνωρίζω, κι'έγινε ότι μου ζητας. Μου μίλησε ο αφέντης σου πολιώρα, ο Σάηλοκ, και σε σύστησε,—αν είναι δα συστατικο ν'αφίσεις πλούσιο Οβραίο και να πας μ' άρχοντα φτωχο καθως εμένα.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Μα η παροιμία σωστα σας τα μοιράζει «Σα σε βλογάει ο Θιος, τί το θες το βιος;» Το βιος τόχει κείνος, μα η αφεντια σου του Θεου τη χάρη.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Καλα ειπωμένο. Και τώρα πήγαινε με τον πατέρα σου, πες του παλιου σου αφέντη το έχε για, κι'έλα να με βρεις στο σπίτι μου.

(Στους ακόλουθούς του)

Σ'αφτόνε δώστε του μια φορεσα πιο στολισμένη απ'των συντρόφων του. Δέστε να γίνει. (Μιλάει σιγανα με το Λινάρδο).

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Πατέρα, ζήτω! Δε μπορω να βρω σπίτι γω, όχι έ; Εγω δεν έχω γλώσσα μες στο στόμας μου, έ; Καλα!

(Κοιτάζει τη χούφτα του)

Πιός άλλος μέσ' σ'ούλο τον κόσμο έχει καλύτερο χέρι, που και στο Βαγγέλιο απάνου μπορει να πει πως θάχει καλη τύχη; Κοίτα· νά εδω μια ίση αράδα ζωης, νά ένα τίποτα απο γυναίκες. Αχ τί'ναι δεκαπέντε; Έντεκα χήρες και πέντε κορίτσα μικρο νοικοκυριο για ένα παλικάρι. Κι'έπειτα να γλυτώσω απο πνίξιμο τρεις φορες, να κοντέψω να σκοτωθω απ'την άκρη πουπουλένιου κρεβατιου, νά γλυτώματα έτσι απλα! Η τύχη αν είναι γυναίκα, δεν είναι άσκημη τσούπρα όπως πάει. Έλα, πατέρα. Θ'αφίσω γιά του Οβριου ως να πεις αμην.

Φέβγει ο ΣΑΧΛΟΤΟΣ κι'ο ΓΕΡΟ-ΓΟΜΠΟΣ

ΒΑΣΑΝΗΣ

Παρακαλω, Λινάρδε, μην ξεχάσεις. Σαν τ'αγοράσεις όλα αφτα τα πράματα κι'αφου τα συγυρίσεις, γύρνα γλήγορα, γιατι έχω σε τραπέζι απόψε τον καλύτερό μου φίλο. Καιρο μη χάνεις, πήγαινε.

ΛΙΝΑΡΔΟΣ

Θα κάνω τα καλύτερά μου.

Έρχεται ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Πες μου, πού 'ναι ο αφέντης σου;

ΛΙΝΑΡΔΟΣ

Εκει 'ναι, να τος, περπατει.

Φέβγει ο ΛΙΝΑΡΔΟΣ

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Σινιορ Βασάνη!

ΒΑΣΑΝΗΣ

Α, ο Γρατιανος!

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μια χάρη.

ΒΑΣΑΝΝΣ

Έγινε.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Θέλω ναρθω μαζι σου στο Μπελμόντο.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Τότε λοιπον θαρθεις. Μον άκουσέ με, Γρατιανε. Είσαι πολυ τρελος, απρόσεχτος και θαρρετόγλωσσος· συστατικα που σου τεριάζουν και που στα δικα μας μάτια δε μας φαίνουνται ψεγάδια. Όπου όμως δε σε ξέρουν, σα να φαίνουνται κομάτι ξεσκισμένα. Προσπάθησε λοιπον να μετριάσεις με διο κρύες στάλες φρονιμάδα αφτο το αίμα σου που βράζει, μήπως αφτου που πάω με κακοκρίνουν απο το τρελο σου φέρσιμο και χάσω τις ελπίδες μου.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Σινιορ Βασάνη, να σου πῶ. Αν δε σου κάνω εγω το σοβαρο, αν δε μιλω με σέβας (μόνε με καμια βλαστήμια εδω κι'εκει), τις τσέπες μου αν δεν τις γιομίσω με προσεφκητάρια και δε φαίνουμαι κατανυγμένος· κι'αν θες ακόμα, κι'όταν λεν τη προσεφκη, αν δε στενάζω με τα μάτια μου έτσι σηκω-

μένα απάνου και δε λέω αμην· κι'αν δε φυλάξω της εβγένιας όλους τους κανόνες, σαν κάπιος πούχει σπουδασμένα πώς να φαίνεται λυπητερος για ναν τον χαίρεται η γιαγιούλα του, τότε να μη με μπιστεφτεις ποτες σου πια.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Καλα, θα δω πώς θα φερθεις.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μα απόψι όμως δεν πιάνεται. Να μη με κρίνει απο τ'ότι κάνω απόψι.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Όχι, θάταν κρίμα. Μάλιστα θα μου κάνεις ίσα ίσα χάρη να ντυθεις την πιο ξεθάρεφτη ανοιχτοκαρδια, γιατι έχω φίλους και σκοπέβουμε ξεφάντωμα. Τώρα καλη σου αντάμωση, γιατι έχω μια δουλια.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Πρέπει κι'εγω να πάω στου Κυρ Λορέντζου και στων άλλων φίλων. Ξαναβλεπόμαστε την ώρα του φαγιου.

ΣΚΗΝΗ Γ

Βενετια. Κάμαρη στου Σάηλοκ

ΓΕΤΣΙΚΑ, ΣΑΧΛΟΤΟΣ

ΓΕΤΣΙΚΑ

Λυπούμαι που έτσι τον αφίνεις τον πατέρα μου. Κόλαση 'ναι το σπίτι μας, κι' εσυ, ανοιχτόκαρδο δαιμόνιο, του λιγόστεβες του βαρεμου την πίκρα. Μα σύρε στο καλο, νά ένα τάλαρο για σένα. Θα δεις κατα το δείλι το Λορέντζο στου καινούριου σου τ'αφέντη που τον έχει μουσαφίρη. Νά δωσ'του αφτο το γράμμα, δωσ' του το κρυφα. Και τώρα σύρε στο καλο, δε θέλω να μας δει ο πατέρας πως μιλούμε.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ (δακρυσμένος)

Σ'αφίνω για. Δάκρυα διοσμέβουν τη γλώσσα μου. Πεντάμορφή μου ειδωλολάτρισσα, γλυκότατή μου Οβριοπούλα! Αν κάπιος κατεργάρης Χριστιανος δε σ'έσπειρε εσένα, να μου κόβουν το κεφάλι. Μα έχε για... Αφτες οι παλαβες σταλαματιες σα να μου πνίγουν την παλικαρήσα μου καρδια... Έχε για.

Φέβγει ο ΣΑΧΛΟΤΟΣ

ΓΕΤΣΙΚΑ

Ώρα καλη σου, Σαχλότο. Αχ τί φριχτη αμαρτία εγω έχω μέσα μου και ντρέπουμαι πως είμαι του πατέρα μου παιδι! Μα κληρονόμα αν είμαι εγω των σπλάχνων του, των τρόπων του δεν είμαι. Ω αγαπητε Λορέντζο, αν κάνεις ότι μούταξες θα πάψει αφτος ο πόλεμος,

Θα γίνω τέρι σου πιστο,
και Χριστιανη θα βαφτιστω.

ΣΚΗΝΗ Δ

Βενετια. Δρόμος

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ, ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ, ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ και ΣΟΛΑΝΗΣ

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Ναί, φέβγουμε κρυφα την ώρα του φαγιου για να μασκαρεφτούμε σπίτι μου, κι'όλοι γυρίζουμε ξανα σε καμια ώρα.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Όμως δεν κάναμε σωστες ετοιμασίες.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Και μήτε πήραμε λαμπαδοφόρους.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Ή όλα οργανισμένα νόστιμα, ή φαίνεται σαν πρόστυχος κανεις και κάλια να μην πάμε, εγω θαρρω.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Τέσσερεις είναι ακόμα η ώρα· έχουμε διο ώρες για να ετοιμαστούμε.

Έρχεται ο ΣΑΧΛΟΤΟΣ μ'ένα γράμμα

Αί φίλε Σαχλότο, τί καινούρια;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Αν το ξεβουλώσει αφτο η αφεντια σου, κάτι θα μάθει.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Ξέρω το γράφιμο, απ'αφράτο χέρι· πιο ασπρούδερο κι'απ'το χαρτάκι πούγραφε είναι τ'ωραίο χέρι πούγραφε.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μυρίζει ραβασάκι.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Με την άδια σου, αφέντη.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Και πού πηγαίνεις;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Νά, αφέντη, να προσκαλέσω τον παλιο μου αφέντη τον Οβριο να φάει με τον καινούριο μου αφέντη το Χριστιανο.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ (κρυφα δίνοντάς του χρήματα)

Στάσου και πάρε αφτο. Πες της γλυκιας μου Γέτσικας πως δε θαν τη γελάσω. Κρυφα ναν της μιλήσεις... Πήγαινε. (Φέβγει ο Σαχλότος). Φίλοι, λοιπον εμπρος να ετοιμαστείτε για τη μασκαράδα μας απόψε. Βρήκα εγω λαμπαδοφόρο.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Πολυ καλα, πηγαίνω εφτυς.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Κι' εγω το ίδιο.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Θα μας βρείτε, εμένα και το Γρατιανο, στου Γρατιανου το σπίτι σε μια ώρα.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Καλα, θάρθούμε.

Φέβγει ο ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ κι' ο ΣΟΛΑΝΗΣ

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Δεν είτανε το γράμμα απ'την ωραία Γέτσικα;

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Πρέπει όλα δίχως άλλο να σ'τα πω. Μου γράφει με πιόν τρόπο ναν τη πάρω απ'του πατέρα της, με τί πετράδια 'ναι εφοδιασμένη και με τί χρηματικο, τί φορεσα ακολούθου θα ντυθει. Αν πάει ποτες του στον παράδεισο ο πατέρας της, θαν το χρωστάει της αγαθης του κόρης· κι'αφτη, ποτες κακοτυχια δε θα τολμήσει να βρεθει μπροστα της, εξον αν απο τέτια πρόφαση, πως είναι θρέμμα Οβριου με δίχως πίστη. Έλα, πηγαίνουμε μαζι· διάβασ' το αφτο στο δρόμο. Η τρυφερη μου Γέτσικα λαμπαδοφόρος θα μου γίνει εμένα.

ΣΚΗΝΗ Ε

Βενετια. Μπροστα στου Σάηλοκ

ΣΑΗΛΟΚ, ΣΑΧΛΟΤΟΣ

ΣΑΗΛΟΚ

Καλα, θα δεις, τα μάτια σου θα κρίνουνε, το τί'ναι ο γέρο-Σάηλοκ και το τί ο Βασάνης — Ε Γέτσικα! — δε θα περιδρομιάζεις όπως έκανες σ'εμένα — μα πού'σαι, Γέτσικα! — να μου το στρώνεις και να ροχαλίζεις και να κουρελιάζεις φορεσες... Ε Γέτσικα, μα δεν ακους;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Γέτσικα, ε!

ΣΑΗΛΟΚ

Πιός σούπε να φωνάξεις; 'Εγω δε σούπα να φωνάξεις.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Η αφεντια σου άλλοτες παραπονιόσουνα πως δεν έκανα τίποτα χωρις να μου το πεις.

Έρχεται ή ΓΕΤΣΙΚΑ

ΓΕΤΣΙΚΑ

Με φώναξες, πατέρα, τί με θέλεις;

ΣΑΗΛΟΚ

Είμαι καλεσμένος όξω σε τραπέζι, Γέτσικα· νά τα κλειδια μου... Μα γιατί να πάω; Δε με προσκάλεσαν απο φιλία, μόνε να με καλοπιάσουν· όμως θα πάω, έτσι απο μίσος να χορτάσω απας στον άσωτο το Χριστιανό. Παιδι μου, Γέτσικά μου, έχε στο σπιτικο το μάτι. Δε μου τραβάει η καρδια να πάω καθόλου· κάτι κακο μου μαγερέβεται, γιατι ονειρέφτηκα πουγγια στον ύπνο μου τη νύχτα.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Να πας, αφέντη, να χαρεις τα μάτια σου. Τ'αφεντικο μου πεθαίνει να σε δει.

ΣΑΗΛΟΚ

Κι' εγω το ίδιο αφτον.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Και τα κρυφομιλήσαν όλοι τους... δε λέω πως θα δεις μασκαράδα· όμως α δεις, τότες είχε το λόγο του που ίσα ίσα έπεσε ν'ανοίξει η μύτη μου πέρσυ τη μεγάλη Παρασκεβή στις έξη το πρωι, που ίσα ίσα έπεσε εκείνο το χρόνο την τετάρτη της τυρινης, τέσσερα χρόνια πριν, το βράδυ βράδυ.

ΣΑΗΛΟΚ

Τί; βγαίνουν μασκαράδες; 'Ακουσέ με, Γέτσικα. Σφάλα με τα κλειδια τις πόρτες. Και σαν ακους τα ντέφια ή τις βρωμοφωνες των στραβολαιμιασμένων των ζουρνάδων, μη σκαρφαλώνεις στα παράθυρα, μήτε να ρήχνεις όξω το κεφάλι σου για να μου δεις τους ζουρλοχριστιανους με τα πασσαλειμένα μούτρα· μον σφάλα τα του σπιτικου τ'αφτια, τα παραθύρια δηλαδη, κι'αφτων των ντιστεγκέδων των αχεροκέφαλων να μπουν δε θέλω γω οι φωνες τους μες στο φρόνιμο νοικοκυριο μου. Στου Ιακωβ τα γένια ορκίζουμαι, δεν έχω απόψι κέφια για τραπέζι· όμως θα πάω. Πήγαινε ομπρος εσυ, μωρε! και πες πως έρχουμαι.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Πηγαίνω ομπρος, αφέντη.

(Κρυφα της Γέτσικας)

Κοκόνα, έχε το νου σου απ' το παράθυρο κι'ας λέει.

Νάρθει 'να νιο θα δει η ματια σου
π'αξίζει την καρδια σου.

Φέβγει ο ΣΑΧΛΟΤΟΣ

ΣΑΗΛΟΚ

Τί λέει αφτο το παλαβο τ'Αγαροπαίδι;

ΓΕΤΣΙΚΑ

Είπε, έχε για κοκόνα, τίποτις άλλο.

ΣΑΗΛΟΚ

Κακη καρδια δεν έχει ο κουρελιάρης· μα τρώει σα Λάμια, και δουλια του βγάζεις όσο και του σάλιαγκα, και σου κοιμάται την ημέρα σαν τον αγριόγατο κι'ακόμα παραπάνου. Για τεμπελόσκυλα δεν έχω τόπο, για αφτο τον διώχνω· τον διώχνω και τον στέλνω σ'έναννε, που, ολπίζω, θα βοηθήσει ναν του το ρημάξει το ξενοδανεισμένο του πουγγι. Ε τώρα, Γέτσικα, έμπα μέσα... Ίσως γυρίσω αμέσως. Κάνε όπως είπα, σφάληξε τις πόρτες απο μέσα. Κλείνεις σφιχτα βρίσκεις σωστα, νά παροιμία πάντα ζωντανη μες σε κεφάλια νοικοκυρεμένα (Φέβγει).

ΓΕΤΣΙΚΑ

Έχε για!
Τύχη αν έχω αφτη τη μέρα
κόρη θα χάσεις, κι'εγω πατερα.

ΣΚΗΝΗ Ϛ

Τα ίδια

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ και ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ με μουτσούνες

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Να το μπροστέγι, όπου ο Λορέντζος είπε ναν τον περιμένουμε απο κάτου.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Σα νάναι περασμένη η ώρα του.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Περίεργο ν'αργει, τι όπου αγαπάει την προσπερνάει την ώρα.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ω, δέκα φορες πιο γλήγορα πετουν της Αφροδίτης τα πουλια για να σφραγίσουν της αγάπης νέα ομόλογα παρα για να μην παραβουν ταγμένη πίστη!

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Έτσι είναι πάντα. Τι πιός αφίνει το τραπέζι μ'όρεξη σαν όταν πάει να κάτσει ζωντανη; Πού είδες άτι να ξετρέχει πίσω κοπιασμένο δρόμο του με την ανέσβυστη φωτια που πρώτα τόνε διάβηκε; Στον κόσμο όλα τα πράματα με πιο πολλη καρδια τα κυνηγουν παρα τα χαίρουνται. Και πώς σαν άσωτος κορδελοστόλιστο το πλοίο φέβγει απ'το λιμένα της πατρίδας του, ενω όλο τον φιλάει, τον σφίγγει το πορνάκι αγέρι! πώς σαν τον άσωτο όμως πίσω και γυρνάει μ'ανεμοφάγωτα παγίδια, με τα πανια κουρέλι, τσακισμένο, ισχνο, ζητιανεμένο απ'το πορνάκι αγέρι!

Έρχεται ο ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Νά, έρχεται ο Λορέντζος. Αφτα άλλοτε τα ξαναλέμε πάλι.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Καλοι μου φίλοι, μη θυμώστε αν άργησα. Δεν είμαι εγω, μον οι δουλιες μου που σας έκαναν και περιμένετε. Όταν σας μπει κι'εσας να κάντε τους γυναικοκλέφτες, τότε κι'εγω όσο θέτε θα φυλάξω. Νά, εδω το σπίτι του Οβριου του πεθερου μου, πάμετε κοντα. Ε, είναι εδω κανεις;

Βγαίνει η ΓΕΤΣΙΚΑ απο πάνου, ντυμένη σαν αγόρι

ΓΕΤΣΙΚΑ

Πιός είσαι; Ορκίζουμαι πως τη φωνη σου τη γνωρίζω, μα πες μου το για ασφάλια πιο πολλή.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Είμαι ο Λορέντζος κι'η αγάπη σου.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Ναι ο Λορέντζος, βέβαια, κι'αληθινα η αγάπη μου, γιατι πιόν αγαπω τόσο πολυ; Και τώρα πιός το ξέρει εξον εσυ, Λορέντζο, αν είμαι κι'η δικη σου εγώ;

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Ο ουρανος κι'οι στοχασμοι σου μάρτυρες πως είσαι.

ΓΕΤΣΙΚΑ (ρήχνοντας ένα κουτι)

Να, πιάσ'το ετούτο το κουτι, αξίζει τον κόπο. Αχ τί καλα ποΰναι έτσι σκοτεινα και δε με βλέπεις, τι ντρέπουμαι μ'αφτη την αλλαγη. Μα η αγάπη 'ναι τυφλη, κι'όσοι αγαπουν, οι ίδιοι δε μπορουν να δουν τα νόστιμα τρελλοκαμώματά τους· γιατι αν μπορούσαν, τότε θα κοκκίνιζε κι'ο Έρωτας, να μ'έβλεπε έτσι σαν αγόρι στολισμένη.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Κατέβα, θα σε κάνω το λαμπαδοφόρο μου.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Τί, εγω η ίδια να κρατήσω στις πομπες μου το κερι; Και μόνες τους πολυ 'ναι φανερες, αληθινα πάρα πολυ. Καλε ξανοίγει, αγάπη μου, αφτη η δουλια, κι'εγω 'χω ανάγκη να κρυφτω.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Λοιπον σε κρύβει, φως μου, αφτη η χαριτωμένη η παιδιακήσα φορεσα σου. Μα έλα αμέσως, γιατι τόβαλε στα πόδια η νύχτα η μυστικια, κι' εμας μας περιμένουν στου Βασάνη.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Θα κλείσω πριν τις πόρτες και θα χρυσωθω μ'ακόμα μερικα φλουρια, κι' ύστερα αμέσως έρχουμαι (Φέβγει απο πάνου).

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μα την ψυχη μου, αφτη 'ναι χριστιανο πουλάκι, αφτη δεν είναι Οβραιοπούλα.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Έτσι να δω καλο, με την καρδια μου τη λατρέβω· γιατι 'ναι γνωστικια αν μπορω να κρίνω, κι'είναι όμορφη αν τα μάτια μου μου λεν αλήθια, κι'αληθινη 'ναι όπως μου τ'απόδειξε. Λοιπον έτσι όπως είναι—αληθινη, χαριτωμένη, φρόνιμη—στη σταθερη καρδια μου θα τη στήσω μέσα.

Έρχεται η ΓΕΤΣΙΚΑ κάτου

Ήρθες λοιπον; Εμπρος, αδέρφια, τώρα. Η συντροφια μας περιμένει τόσην ώρα.

Φέβγει με τη ΓΕΤΣΙΚΑ και το ΣΑΛΑΡΙΝΟ

Έρχεται ο ΓΕΝΑΡΟΣ

ΓΕΝΑΡΟΣ

Πιός έρχεται;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Σινιορ Γενάρο;

ΓΕΝΑΡΟΣ

Για σου, μα για σου, Γρατιανε! Πού'ναι όλοι οι άλλοι; Εννια 'ναι η ώρα και σας καρτερουν οι φίλοι. Δεν έχει μασκαράδα απόψι. Ο αγέρας γύρισε· τώρα ο Βασάνης πάει αμέσως να μπαρκαριστει. Είκοσι ανθρώπους έστειλα και σας ζητουν.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Χαίρουμαι. Απόψε τίποτα
εγω δε λαχταρίζω
όσο ανοιχτο να δω πανι
και να γλυκαρμενίζω

Φέβγουν.

ΣΚΗΝΗ Ζ

Μπελμόντο. Κάμαρη στης Πόρσιας

Σαλπίσματα. Έρχεται η ΠΟΡΣΙΑ με τον ΑΦΕΝΤΗ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ, κι'οι διο με τους ακόλουθούς τους

ΠΟΡΣΙΑ

Εμπρος ανοίξτε τους μπερντέδες, φανερώστε τα κουτια στον πρίγκιπα. Διάλεξε τώρα.

Ο ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ

Το πρώτο απο χρυσάφι με την επιγραφη
«Όποιος διαλέξει εμένα
κερδίζει ότι ποθουν πολλοι ολοένα».
Το δέφτερο ασημένιο και τάζει αφτο το τάξιμο
«Όποιος εμένα με προτιμήσει
όσο τ'αξίζει θαν τ'αποχτήσει».
Το τρίτο απο θολο μολύβι μ'άξεστη σαν κι' εκείνο διδαχη
«Όποιος εμένα με προκρίνει
ότι κι'αν έχει παίζει και δίνει».

(Στην Πόρσια)

Και πώς θα καταλάβω αν βρήκα το καλο;

ΠΟΡΣΙΑ

Ένα τους έχει μέσα την εικόνα μου· αν βρεις αφτο, είμαι κι'εγω δικη σου, πρίγκιπα.

Ο ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ

Θεος το νου μου ας τον φωτίσει! Ας δω. Θαν τις κοιτάξω πάλι τις επιγραφες. Τί λέει το μολυβένιο το κουτι; «Όποιος εμένα με προκρίνει ότι κι'αν έχει παίζει και δίνει». Δίνει... για τί; για το μολύβι; να παίξω για μολύβι; Αφτο με φοβερίζει το κουτι. Όσοι τα πάντα παίζουν, παίζουνε με την ελπίδα κέρδους ανάλογου. Το φρόνημα τ'ολόχρυσο δε σκύβει ως στης σκουριας την όψη. Λοιπον δε δίνω για μολύβι εγω, δεν παίζω τίποτα. Τί λέει τ'ασήμι εδω με την παρθενικια θωρια; «Όποιος εμένα με προτιμήσει, όσο τ'αξίζει θαν τ'αποχτήσει». Όσο τ'αξίζει... Στάσου, Μορόκο, εδω και ζιάσε την αξία σου με δίκιο χέρι. Με το δικο σου ζύγισμα αν ζιαστεις, αξίζεις όχι λίγο· κι'ωστόσο τ'όχι λίγο ίσως δεν πάει ως στην αρχοντοπούλα. Και πάλι τί μ'αξίζει αν είχα δισταγμους, θα παραλούσα ανίκανα τον εαφτο μου ο ίδιος. Όσο μ'αξίζει... Μπα, αφτη είναι η αρχοντοπούλα; Μ'αξίζει κι'απο γένος, κι'απο χάρες, χρήματα, κι'απ'τα προσόντα της αναθροφης· μα απ'όλα πιο πολυ μ'αξίζει ναι απ'αγάπη. Τί τάχα, αν διάλεγα τ'ασήμι δίχως παρακει να τρέχω; Μα ας δω και πάλι μια φορα τα λόγια αφτα τα χαραγμένα μες στο μάλαμα. «Όπιος διαλέξει εμένα, κερδίζει ότι ποθουν πολλοι ολοένα». Δεν είναι αφτη η αρχοντοπούλα; Όλος ο κόσμος την ποθει. Δεν έρχουνται απ'τα τετραπέρατα της γης αφτο ναν τ'ασπαστουν το κόνισμα, αφτο το θνητοθώρητο αγγελούδι; Της Υρκανιας οι ερημιες, οι άπειρες της κολοσσαίας Αραβίας λαγγαδιες, είναι σα δημοσες που τις διαβαίνουν τ'αρχοντόπουλα να δουν την ξακουσμένη κόρη. Και το βασίλιο του γιαλου, που φτει στον ουρανο μπροστα η φιλόδοξή του κεφαλη, δεν είναι αμπόδιο μήτε σταματάει τα ξένα παλικάρια, μόνε σα ρεματάκι το περνούνε κι'έρχουνται να δουν την ξακουσμένη κόρη. Ένα απ'τα τρία τους τη ζουγραφια της έχει μέσα την αγγελικια. Λες πάει μολύβι ναν την έχει; Κολάζει και μονάχα ιδέα τέτια ταπεινη· κακότεχνο πολυ θενα'ταν να σφαλίσεις μες σε τάφο τόσο ασήμαντο το σάβανό της. Ή θες να πω πως είναι μες σ'ασήμι σφαλισμένη, που δέκα 'ναι φορες χειρότερο απ'τον καθαρο χρυσο; Ω στοχασμος αμαρτωλος! Τέτιο πετράδι λαμπερο δε δέθηκε σε τίποτα χειρότερο απο μάλαμα. Έχουνε στην Αγγλία νόμισμα μ'αγγέλου τυπωμένη στο χρυσο μορφη· μα αφτη 'ναι σκαλισμένη απάνου· όμως ένα αγγελούδι εδω μες σε μαλαματένια κούνια 'ναι όλο απιθωμένο μέσα. Φέρτε μου το κλειδι· αφτο διαλέγω εγω, κι'ας τύχει ότι κι'αν τύχει!

ΠΟΡΣΙΑ

Να, πάρ'το πρίγκιπα. Κι'αν βρεις τη ζουγραφια μου μέσα κει, μ'έχεις δικη σου τότε.

Ο ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ ξεκλειδώνει το κουτι

Ο ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΡΟΚΟΥ

Κατάρα! τί'ναι εδω; Μια ψόφια κάρα κι'έχει μέσα στο άδιο μάτι ένα χαρτι γραμένο. Ας δω το γράψιμο.
Χρυσος δε λέγεται ότι κι'α γιαλίζει,
ο κόσμος όλος το γνωρίζει.
Τόσοι και τόσοι τη ζωη θυσιάζουν,
τι μον τ'απόξω μου κοιτάζουν.
Σκουλήκια και σε μνήματα χρυσα φωλιάζουν.
Αν είχες όσο θάρρος, φρονιμάδα τόση,
α νιου κορμι και γέρου αν είχες γνώση,
απάντηση δε θάβρισκες εδω γραμένη.
Σύρε! είναι η ζήτησή σου κρύα, πεθαμένη.

Αχ! κρύα ναι, κι'ο κόπος μου χαμένος·
ήρθα φωτια γιομάτος, φέβγω παγωμένος.

Πόρσια, σ'αφίνω για! Καρδια
δεν έχω να μιλήσω·
έτσι όπως όσοι χάνουνε,
βουβος θενα σ'αφήσω.

(Φέβγει)

ΠΟΡΣΙΑ

Γλυκο ξεγλύτωμα! Κι'εσεις
σκεπάστε τα κουτια,
έτσι ας μ'εκλέγουν οι γαμπροι
με μελαψη θωρια.

ΣΚΗΝΗ Η

Βενετια. Δρόμος

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ και ΣΟΛΑΝΗΣ

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ναι, εγω τον είδα το Βασάνη όταν αρμένιζε· μαζι του πήγαινε κι'ο Γρατιανος, μα δίχως άλλο στο καράβι τους δεν είταν ο Λορέντζος μέσα.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Ό σκυλο-Οβραίος σήκωσε με τις φωνες το Δόγη, και πήγανε μαζι να ψάξουν το καράβι.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Φτάσανε αργα, τάχε πρυμίσει το καράβι. Και κάπιος είπε εκει του Δόγη πως τον είδε το Λορέντζο σε μια γόντολα μαζι με την ερωτικια του Γέτσικα. Έπειτα κι'ο Γενάρος τον βεβαίωσε το Δόγη πως αφτοι δεν είτανε με το Βασάνη.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Ποτες μου εγω δεν είδα λύσσα τόσο σαστισμένη, τόσο αλλόκοτη, τόσο ανακατωμένη κι'αχαλίνωτη, όπως ο σκυλο-Οβραίος φώναζε στους δρόμους μέσα «Η κόρη μου! αχ τα φλουρια μου! αχ » η κόρη μου! Μου ξέκοψε με Χριστιανο! Ω χρι- » στιανα φλουράκια μου! Δικιοσύνη! ο νόμος! » τα φλουρια μου και την κόρη μου! Ένα σακ- » κούλι βουλωμένο, διο σακκούλια βουλωμένα με » φλουρια, ντούπιες φλουρια, που τάκλεψε απο » μένα η κόρη μου! Και τζοβαϊρικα, διο πέτρες, » διο πολύτιμα πετράδια, μου τα πήρε η κόρη » μου! Δικιοσύνη! Πιάστε το κορίτσι! απάνου » της θα βρείτε τα πετράδια, μαζι της τάχει τα » φλουριά!»

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Κι'όλες της Βενετιας οι μάγκες τρέχουν απο πίσω του και κράζουν «Τα πετράδια του, την κόρη του, τις ντούπιες του!»

ΣΟΛΑΝΗΣ

Μα ας προσέχει ο φίλος ο Γενάρος μην περάσει η διορία, γιατι όλα αφτα θαν τα πλερώσει εκείνος.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Α ναι, καλα που μου το θύμισες. Μιλούσα μ'ένα Γάλλο εχτες και μούλεγε πως στα στενα — τα ξέρεις — που χωρίζουνε τους Γάλλους κι'Αγγλους, πως εκει τσακίστηκε κάπιο καράβι των μερων μας με σπουδαίο φόρτωμα. Μούρθε στο νου ο Γενάρος σα μου τόπε αφτο, κι'είπα απο μέσα μου, άμποτες μην είταν το δικο του!

ΣΟΛΑΝΗΣ

Καλύτερα ναν του το πεις τί άκουσες· όχι όμως άξαφνα, γιατι ίσως τον πληγώσει.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Άνθρωπος αγαθότερος δεν περπατάει στον κόσμο. Τον έβλεπα σαν αποχαιρετούσε το Βασάνη. Τούπε ο Βασάνης πως θα συντομέψει όσο μπορει το γυρισμο του, και τότε εκείνος απαντα «Όχι, » όχι, μη χαλάσεις τις δουλιες σου για χατίρι μου, » Βασάνη, παρα μείνε ως που σωστα να δέσει η » ώρα· κι'όσο για τον Οβραίο και τ'ομόλογο που » μου κρατει, να μη σ'τήνε ζαλίζει την ερωτε- » μένη σου καρδια. Μη βάζεις συλλογες, μον » φρόντιζε τον έρωτά σου πρώτα πρώτα, κι'έτσι » όπως σου βολει να δείξεις την αγάπη σου με » τρόπο τεριαστο εκει κάτου». Κι'έπειτα με τα μάτια καταβουρκωμένα γύρισε το πρόσωπο, και βάζοντας το χέρι πίσω σφίγγει μ'άπειρη συγκίνηση απ'το βάθος της καρδιας το χέρι του Βασάνη, κι'έτσι πια χωρίστηκαν.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Δες αγαπάει τον κόσμο για χατίρι του μονάχα. Ας πάμε, αν θέλεις, ναν τον βρούμε, κι'ίσως με κανένα λόγο μας καλο αλαφρήνουμε την πίκρα που τον τρώει.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ας πάμε ναι.

Φέβγουν

ΣΚΗΝΗ Θ

Μπελμόντο. Κάμαρη στης Πόρσιας

ΝΕΡΙΤΣΑ κι'ένας ΔΟΥΛΟΣ

ΝΕΡΙΤΣΑ

Γλήγορα γλήγορα, έλα, τους μπερντέδες άνοιξέ τους εφτυς. Πήρε τον όρκο ο πρίγκιπας της Αραγώνας, κι'έρχεται αμέσως να διαλέξει.

Σαλπίσματα. Έρχεται ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΑΓΩΝΑΣ, η ΠΟΡΣΙΑ κι'οι ακόλουθοί τους

ΠΟΡΣΙΑ

Κοίταξε, εκεί'ναι τα κουτια, μεγάλε πρίγκιπα. Αν βρεις εκείνο οπού'μαι εγω κλεισμένη, αμέσως τα στεφάνια μας θα βλογηθουν· μα αν αποτύχεις, τότε δίχως άλλο λόγο, πρίγκιπα, πρέπει να φύγεις στη στιγμη.

Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΑΓΩΝΑΣ

Ο όρκος μ'αναγκάζει να φυλάξω τρία πράματα. Πρώτα, να μην το φανερώσω κανενος πιό κουτι

εγω διάλεξα· έπειτα, αν δε διαλέξω το καλο κουτι, να μη ζητήσω πια ποτε όσο ζω γυναίκα· τρίτο, αν η τύχη με κακοδηγήσει, να φύγω αμέσως και για πάντα να σ'αφήκω.

ΠΟΡΣΙΑ

Αφτες τις συμφωνίες όλοι θαν τις ορκιστουν, όσοι έρχουνται το παν να παίξουν για τ'ασήμαντό μου εγω.

Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΑΓΩΝΑΣ

Το πήρα απόφαση. Και τώρα ας έρθει η τύχη στης καρδιας μου τις ελπίδες!— Χρυσάφι, ασήμι, και μολύβι πρόστυχο. «Όπιος εμένα με προκρίνει, » ότι κι'αν έχει παίζει και δίνει». Πιο όμορφη κάνε τη θωρια σου, κι' ύστερα παίζω εγω και δίνω. Τί λέει και το χρυσο κουτι; Να δούμε. «Όπιος δια- » λέξει εμένα, κερδίζει ότι ποθουν πολλοι ολοένα». Ότι ολοένα ποθουν πολλοι. Πολλους μπορει να λέει τον παλαβο σωρο που παν με την επίδειξη και δε μαθαίνουν πιο πολυ παρ'ότι θε τους πει του πόθου τους το μάτι, μάτι που δε βαθύνει, μόνε σαν πετροχελίδονο κάνει φωλια στον όξω τοίχο απάνου, μέσα στη φουρτούνα, απάνου στην ορμη, στο δρόμο του κιντύνου. Δε θα διαλέξω ότι πολλοι ζητουν, τι δε θα τρέξω με τα πλήθη τα κοινα, και με βαρβάρους ίσος δε θα γίνω. Λοιπον σ'εσένανε, ασημένιε θησαβρε! Για πες μου ακόμα μια φορα τον τίτλο σου. «Όπιος εμένα με προτιμήσει, ότι τ'αξίζει θαν τ'αποχτήσει». Ναι, κι'ειπωμένο αλήθια. Γιατι πιός καταδέχεται να κλέβει τύχη κι'έτσι να σφαντάει, σαν είναι ακύρωτος απο σφραγίδα προκοπης; Κανεις ας μην τολμάει με μεγαλεία να στολίζεται που δεν τ' αξίζουν. Γιατί, γιατί οι βαθμοι, τα υπουργήματα, κι' οι θέσες να μην αποχτούνται με τιμη, και να μην αγοράζουνται άδολα παράσημα με την αξία αφτου που τα φορει; Πόσοι όρθιοι τότε δε θα στέκουνται που σκύβουν τώρα και που προσκυνουν! και πόσοι δε θα πρόσταζαν που τους προστάζουν τώρα! τί σκύβαλα που θα πετούσαν μέσα απ' τον αληθινο καρπο του μεγαλείου, και πόσο μεγαλείο, διαλεγμένο μέσα απ' τ' άχερα κι' απ' τα σκουπίδια του καιρου, δε θα ξάστραφτε στον κόσμο! Πάλι όμως στο διάλεγμά μου. «Όπιος εμένα με προτιμήσει, όσο τ' αξίζει θαν τ' αποχτήσει». Ναι, την αξία προτιμω. Δώστε μου το κλειδι, κι' εφτυς θ' ανοίξω εδω τη μοίρα μου.

Ανοίγει και μένει συλλογισμένος

ΠΟΡΣΙΑ

Αφτο που βρήκες δεν αξίζει τόση συλλογη.

Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΑΓΩΝΑΣ

Τί βλέπω εδω; Τη ζουγραφια ενος παλαβου με δίχως μάτια και μου δίνει ένα χαρτι. Θαν το διαβάσω. Αχ πόσο διαφορετικο είσαι εσυ απ'την Πόρσια! «Όπιος εμένα με προτιμήσει, ότι τ' αξί- » ζει θαν τ' αποχτήσει.» Τί! πιο πολυ δε μ'άξιζε παρα τρελλου κεφάλι; Τόσο μου πρέπει; πιο καλος δεν είμαι;

ΠΟΡΣΙΑ

Φταίξε και δίκασε είναι χωριστα, κι' αντίθετο το είδος τους.

Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΑΓΩΝΑΣ

Τί λέει εδω;

Εφτα φορες μες στη φωτια δοκιμασμένο εγω,
κι' εφτα φορες δοκιμασμένο το μιαλο
που δε γνωρίζει λάθος τί θα πει.
Ήσκιους φιλουν μονάχα μερικοι,
κι' ήσκιος η εφτυχία τους θα βγει.
Δωλοι πολλοι στον κόσμο ασημωμένοι,
λωλος κι' αφτος παρόμιος βγαίνει.
Κι' όπια αν χαρει γυναίκα η αγκαλια σου,
κεφάλι δε θ' αλλάξει η αφεντια σου.
Και τώρα κατεβόδιο! πήγαινε καλια σου.

Και πιο λωλο κορμι θα γίνω,
εδω αν ακόμα μείνω.
Αχ ήρθα μ' ένα παλαβου κεφάλι,
με διο όμως φέβγω πάλι.
Φέβγω, τον όρκο μου δε θα χαλάσω,
σωπώντας θα ξεσκάσω.

Φέβγει

ΠΟΡΣΙΑ

Έτσι κι' η μυίγα καίγεται απ' το φως.
Α αφτοι οι ξυπνοι χωρις μιαλο!
Απόφαση σαν κάνουν,
έχουν τη γνώση απ' την ξυπνάδα τους να χάνουν.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Δεν έχει λάθος των παλιων η παροιμία. Γυναίκα και κρεμάλα απ' το γραφτο κι' οι διο.

ΠΟΡΣΙΑ

Έλα, Νερίτσα, κλείσε τους μπερντέδες.

Έρχεται Δούλος

ΔΟΥΛΟΣ

Πού'ναι η κυρα;

ΠΟΡΣΙΑ

Εδω, τί θέλεις;

ΔΟΥΛΟΣ

Κυρα, στην πόρτα καρτερα 'να παλικάρι· είναι απ' τη Βενετια κι' έρχεται να μηνήσει πριν τον ερχομο τ' αφέντη του. Μαζι του φέρνει προσκυνήματα χεροπιαστα· όχι μονάχα χαιρετίσματα και λόγια εβγενικα, μόνε και δώρα πλούσια. Ως τώρα εγω δεν είδα τόσο τεριαστο μαντατοφόρο αγάπης· ημέρα τ' Απριλιου τόσο γλυκια ποτες δεν ήρθε να μηνήσει πόσο φτάνει λαμπροστόλιστο το καλοκαίρι, όπως αφτος ο πρόδρομος πριν φτάνει απ' τον αφέντη του.

ΠΟΡΣΙΑ

Σώνει, παρακαλω. Σα να φοβούμαι τώρα θα μας πεις πως είναι κάπιος συγγενης σου· με τέτια σκολιανη ξυπνάδα μας τις λες τις χάρες του. Έλα, Νερίτσα, πάμε· λαχταρω να δω το γλήγορο του Έρωτα μαντατοφόρο που μας φτάνει τόσο εβγενικος.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Αφέντρα Αγάπη, ας είταν να μας φέρνεις το Βασάνη!

ΜΕΡΟΣ Γ

ΣΚΗΝΗ Α

Βενετια. Δρόμος

ΣΟΛΑΝΗΣ και ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

ΣΟΛΑΝΗΣ

Και τί καινούρια απ' το Ριάλτο;

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Η είδηση τρέχει ακόμα εκει ανεμπόδιστη πως του Γενάρου του χάθηκε ένα καράβι με πλούσιο φορτίο στο στενο απάνου — Γοδοβίνους, θαρρω, το λεν το μέρος — κάτι φοβερα ρηχα κι' ολέθρια, όπου πολλων καραβιων και μεγάλων τα κουφάρια βρίσκουνται θαμένα, όπως λένε, αν η λογου μου η Φήμη έχει αληθινης γυναίκας γλώσσα.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Άμποτες νάταν σ' αφτο πιο ψέφτρα πάρα κάθε άλλη λογου που σφίγγει το ροκάκι της ή που για τις γειτόνισσες καμώνεται πως κλαίει τον τρίτο άντρα της. Είναι όμως αλήθια—δίχως παραστρατήματα μωρολογιας ή να βγω απ' τον ίσο δρόμο του λόγου—πως ο καλος μας ο Γενάρος, ο Γενάρος μας ο τίμιος... Αχ ας έβρισκα κανένα επίθετο άξιο να σμίξει τ' όνομά του!

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Έλα έλα, την τελεία.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Ε, τί είπες; Νά, το τέλος είναι, έχασε ένα καράβι.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ας τέλιωναν καν μ' αφτο οι ζημιες του!

ΣΟΛΑΝΗΣ

Ας πω γλήγορα αμην, μήπως μου κόψει ο Σατανας την προσεφκη, τι νά! τον βλέπω έρχεται με μορφη Οβριου.

Έρχεται ο ΣΑΗΛΟΚ

Λοιπον, Σάηλοκ, τί καινούρια εκει απ' τοὺς εμπόρους;

ΣΑΗΛΟΚ

Το ξέρατε εσεις... απ' όλους πιο καλα, απ' όλους πιο καλα... το ξέκομα της κόρης μου.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Αφτο, δε θα σου πω όχι. Εγω τουλάχιστο γνώριζα το ράφτη που της έκανε τα φτερα να φύγει.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Κι' ο Σάηλοκ το γνώριζε, το πουλι είχε βγαλμένα τα φτερα, και τότε τόχουν όλα τους ν' αφίνουν τη φωλια τους πίσω.

ΣΑΗΛΟΚ

Η πίσσα θαν την φάει!

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Δίχως άλλο αν περνάει απο του Σατανα το χέρι.

ΣΑΗΛΟΚ

Το αίμα μου κι' η σάρκα μου κεφάλι να σηκώσει!

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ού να χαθει το παλιοψοφίμι! Ακους σ' αφτη την ηλικία!

ΣΑΗΛΟΚ

Η κόρη μου, είπα, είναι αίμα μου και σάρκα μου.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Πιο διαφέρει η σάρκα σου απο τη δικη της παρα κάρβουνο απο φίλντισσι, και το δικο της αίμα απ' το δικο σου παρα κρασι του Ρήνου απο μάβρο κρασι. Μα πες μας, τ' άκουσες κ' εσυ πως έχασε ένα καράβι ο Γενάρος;

ΣΑΗΛΟΚ

Νά εκει άλλος μουστερης! Χρεωκόπος, σουρτούκης, που δεν κοτάει να ξεμυτίσει στο Ριάλτο· ζητιάνος, πούβγαινε στην αγορα σα νύφη στολισμένος... γιά ας μην ξεχνάει τ' ομόλογο! Μ' έλεγε εμένα τοκογλύφο... γιά ας μην ξεχνάει τ' ομόλογο! Δάνειζε κιόλας για την ψυχη της μάννας του... γιά ας μην ξεχνάει τ' ομόλογο!

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ε τί, κ' αν δεν πληρώσει, δε θαν του πάρεις δα το κρέας του· τί θαν το κάνεις;

ΣΑΗΛΟΚ

Δόλωμα στ' αγκύστρι μου. Και τίποτα άλλο να μη θρέψει, θα θρέψει την ξεδίκησή μου. Με ντρόπιασε, με ζήμιωσε μισο μιλλιούνι· χαίρουνταν με τις ζημιες μου, περγέλαε τα κέρδη μου, το έθνος μου καταφρονούσε, χαλούσε τις δουλιες μου, κρύωνε τους φίλους μου, άναβε τους οχτρους μου, κι' όλα αφτα γιατί; Γιατι είμαι Οβριος. Κι' ο Οβριος μάτια δεν έχει; δεν έχει ο Οβριος χέρια,

όργανα, μάκρος, φάρδος, μυρουδια, χαρα, λύπη, πάθος; τρώει ή όχι το ίδιο ψωμι; λαβώνεται ή όχι με τα ίδια τ' άρματα; παθαίνει τις ίδιες αρρώστιες, γιατρέβεται με τα ίδια γιατρικα, κρυώνει, ζεσταίνεται απ' τον ίδιο χειμώνα κι' απ' το ίδιο καλοκαίρι όπως ο Χριστιανος ή όχι; Σα μας τρυπάτε, δε ματώνουμε; σα μας γαργαλάτε, δε γελούμε; σα μας φαρμακώνετε, δεν πεθαίνουμε; και σα μας αδικάτε, να μην ξεδικηθούμε; Σας μιάζουμε στ' άλλα, να σας μιάσουμε κι' αφτου. Σαν αδικάει Οβραίος Χριστιανο, πώς δείχνει την ταπεινοσύνη του; με ξεδίκηση· σαν αδικιέται Οβραίος απ' το Χριστιανο, τί πρέπει νάναι η ανοχη του κατα το παράδειγμά σας; τί άλλο; ξεδίκηση. Την κακουργια που με μαθαίνετε θαν την κάνω· κι' ο διάολος θα σκάσει, μα θαν την καλυτερέψω εγω τη διδαχη!

Έρχεται Δουλος

ΔΟΥΛΟΣ

Κύριοι, ο αφέντης μας ο Γενάρος είναι σπίτι, και θέλει να σας μιλήσει και των διο.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Γυρίσαμε τον κόσμο ναν τον βρούμε.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Νά, κι' ένας άλλος της παρέας έρχεται· τρίτο δε βρίσκεις τέρι, εξον αν γίνει Οβραίος κι' ο Βεελζεβουλ. (Φέβγουν)

Έρχεται ὁ ΤΟΥΒΑΛ

ΣΑΗΛΟΚ

Λοιπον, Τουβαλ, τί φέρνεις απ' τη Νάπολη; Την κόρη μου τη βρήκες;

ΤΟΥΒΑΛ

Πήγα όπου κι' αν την άκουσα, μα δεν τήνε βρήκα πουθενά.

ΣΑΗΛΟΚ

Νά τα λοιπον, νά τα, νά τα, νά τα! Πάει το διαμάντι που μου κόστισε διο χιλιάδες τάλαρα στο Φραγκοφούρτο. Ποτες δεν έπεσε η κατάρα απας στη φυλη μας άλλοτες... δεν την ένιωσα άλλοτες εγω. Διο χιλιάδες τάλαρα μ' αφτο, κι' άλλα πολύτιμα πολύτιμα πετράδια. Αχ ας είταν η κόρη μου εδω μπροστα μου πεθαμένη με τα πετράδια μου στα αφτια της· σαβανωμένη εδω μπροστα μου με τα φλουρια μου μες στην κάσα της! Δεν τους είδες πουθενα... έτσι λοιπον... Και δεν ξέρω και τί παράδες πήγανε ζητώντας τη. Ζημια κι' όλο ζημια, π' ανάθεμά την! Ο κλέφτης πάει με τόσα, και τόσα για να βρουν τον κλέφτη... Και γλύκα καμια, ξεδίκηση καμια... Κι' αν τύχει να προβάλει καμια συφορα, στη ράχη τη δικη μου κάθεται· α στεναγμοι, εγω τους βγάζω· α δάκρια, εγω τα χύνω. (Κλαίει)

ΤΟΥΒΑΛ

Όμως έχει κι' ο άλλος κόσμος συφορες. Νά, ο Γενάρος, όπως μούλεγαν στη Νάπολη....

ΣΑΗΛΟΚ

Τί τί τί; συφορα, συφορα;

ΤΟΥΒΑΛ

Εχασε ένα καράβι πούρχουντουν απ' την Τρίπολη.

ΣΑΗΛΟΚ

Δόξα σοι ο Θεος, δόξα σοι ο Θεος!... Αλήθια, αλήθια;

ΤΟΥΒΑΛ

Μου τόπαν κάτι νάφτες που γλυτώσανε απο το χαμο.

ΣΑΗΛΟΚ

Νάχεις την εφκη μου, Τουβαλ. Καλα μαντάτα, καλα μαντάτα... Α, α! πού; στη Νάπολη;

ΤΟΥΒΑΛ

Η κόρη σου, άκουσα, χάλασε στη Νάπολη μες σε μια νυχτια καμια ογδονταρια τάλαρα.

ΣΑΗΛΟΚ

Μαχαίρι μπήγεις στην καρδια μου μέσα! Πάει, δε θα δω πια τον παρα μου... Ογδόντα τάλαρα μια κοπανια, ογδόντα τάλαρα!

ΤΟΥΒΑΛ

Μαζι μου ήρθαν ως στη Βενετια μερικοι πιστωτάδες του Γενάρου, και λέγανε πως δε μπορει, θα πέσει.

ΣΑΗΛΟΚ

Καλο αφτο... Θαν τόνε σπαράξω, θαν τόνε ψήσω!... Καλο αφτο.

ΤΟΥΒΑΛ

Ένας τους μούδειξε ένα δαχτυλίδι που του τόδωκε η κόρη σου για μια μαϊμου.

ΣΑΗΛΟΚ

Α την αναθεματισμένη! Αχ με σπαράζεις, Τουβαλ!... Ο περεζες μου είτανε, η Λεία μου τον έδωκε πριν παντρεφτούμε· δε θαν τον έδινα και να μου χάριζαν ολόκληρη λαγκαδια μαϊμούδες.

ΤΟΥΒΑΛ

Όμως ο Γενάρος είναι αφανισμένος, δεν έχει λόγο.

ΣΑΗΛΟΚ

Α, ναι, αφτό 'ναι αλήθια, αφτό 'ναι δίχως άλλο αλήθια. Σύρε, Τουβαλ, πλέρωσέ μου ένα δικηγόρο, καπάρωσ' τον ένα μήνα πριν. Την καρδια του θαν του πάρω αν περάσει τη διορία· γιατι να βγει απο τη Βενετια, ότι εμπόριο θέλω κάνω. Σύρε, σύρε, Τουβαλ, κι' έλα να με βρεις στη χάβρα... σύρε, καλε μου Τουβαλ... στη χάβρα μας, Τουβαλ.

Φέβγει

ΣΚΗΝΗ Β

Μπελμόντο. Κάμαρη στης Πόρσιας

Έρχεται ο ΒΑΣΑΝΗΣ, η ΠΟΡΣΙΑ,
ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ, η ΝΕΡΙΤΣΑ, κι'οι ακόλουθοι
Τα κουτια ξεσκεπασμένα

ΠΟΡΣΙΑ

Στάσου, παρακαλω, περίμενε μια μέρα ή διο πριν δοκιμάσεις· γιατι αν διαλέξεις λάθος, χάνω εγω τη συντροφια σου. Λοιπον, ανάβαλε λιγάκι. Κάτι μου λέει — όμως δεν είναι αγάπη — πως δε θέλω να σε χάσω, και το ξέρεις πως το μίσος δε θα μας δίνει τέτια συμβουλη· όμως μήπως τυχον δε με καλονοήσεις — κι' ωστόσο οι κόρες έχουν στοχασμους μονάχα κι'όχι γλώσσα — θέλω να σε κρατήσω εδω ένα μήνα ή διο πριν δοκιμάσεις. Μπορούσα να σ'το πω πώς να διαλέξεις δίχως λάθος· όμως θα γίνω ψέφτορκη, και ψέφτορκη ποτες μου δε θα γίνω. Έτσι μπορει να μη με βρεις, και τότε θα με κάνεις νάθελα αμαρτία, νάχα ψεφτορκήσει. Α, αφτα τα μάτια σου πώς μ'έχουν ματιασμένη και με χώρισαν σε διο· το ένα το μισο μου είναι δικο σου, και τ'άλλο το μισο δικο σου, δικο μου δηλαδη· όμως αφου δικο μου, και δικο σου, κι'έτσι δικο σου τ'όλο. Ω ετούτοι οι άταχτοι καιροι! Χωρίζουν τους κατόχους απ'τα δικαιώματά τους, κι'έτσι όχι εγω δικη σου, και δικη σου ας είμαι· αφτο αν φανει, η Τύχη πρέπει, κι'όχι εγω να κολαστω. Πολλα μιλω, όμως την ώρα θέλω να κρατήσω· ναν την ανοίξω θέλω, ναν την ξετυλίξω, και να σ'εμποδίσω να διαλέξεις.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Άφισε να διαλέξω· γιατι όπως είμαι, απάνου στο βασανιστήρι ζω.

ΠΟΡΣΙΑ

Απάνου στο βασανιστήρι λες; Τότε ομολόγησε τί προδοσια να βρίσκεται σμιγμένη με τον έρωτά σου.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Καμια, παρα η κακη της δυσπιστίας προδοσια, που κάνει κι'έτσι τρέμω μήπως την αγάπη μου δεν τη χαρω. Όσο μπορει με τη φωτια νάχει το χιόνι ομόνια και ζωη, τόσο κι' η προδοσια με την αγάπη μου.

ΠΟΡΣΙΑ

Μάλιστα, μα μιλεις, φοβούμαι, στο βασανιστήρι απάνου, όπου τους αναγκάζουν τους ανθρώπους κι'ότι θέλεις λένε.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Τάξε μου τη ζωη, και θα σου ομολογήσω την αλήθια.

ΠΟΡΣΙΑ

Καλα, ομολόγησε και ζήσε.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Όχι, ομολόγησε κι'αγάπησε, νά τί θάταν όλη της ομολογίας μου η ουσία. Ω βλογημένο βάσανο που ο ίδιος ο βασανιστης μου με μαθαίνει τί να πω για να γλυτώσω. Τώρα άφισέ με πια να πάω στην τύχη μου και στα κουτια.

ΠΟΡΣΙΑ

Εμπρος λοιπον! Είμαι κλεισμένη μέσα σ'ένα απ'τα κουτια· αν μ'αγαπας αλήθια, θα με βρεις. Νερίτσα κι'όλοι οι άλλοι εσεις, παραμερίστε. Ας παίζει η μουσικη την ώρα που διαλέγει. Αν χάσει, τότες σαν το κύκνο θα τελιώσει, μαζι θα σβύσει με τη μουσικη· και για να γίνει πιο σωστη η παραβολη, το μάτι μου θα γίνει το ποτάμι κι'υγρο για αφτον θανάτου στρώμα. Μπορει και να κερδίσει, και τότες τί 'ναι η μουσικη; Τότε είναι σαν το σάλπισμα, όταν πιστος λαος μονάρχη χαιρετάει νεοστεμένο· είναι σαν τους ολόγλυκους τους ήχους την αβγη που σιγακούει γαμπρος μες στο όνειρό του και που στις χαρες τον κράζουν. Τώρα πηγαίνει μ'όχι λεβεντια λιγότερη, όμως μ'αγάπη μεγαλύτερη πολυ, απ'το γενναίονε Ηρακλη, σαν έσβυσε το φόρο τον παρθενικο που πλήρωνε στο τέρας του γιαλου βαριοστενάζοντας η Τροία· εγω το θάνατο προσμένω, οι άλλες απο κει είναι οι Τρωϊσσες με τις κλαμένες όψες κι'ήρθανε να δουν το τέλος του πολέμου. Σύρε, Ηρακλη μου· αν ζήσεις, ζω.
Αχ πιο πολυ φοβούμαι γω τον πόλεμο θωρώντας
παρ'όσο εσυ φοβάσαι πολεμώντας!

Μουσικη ενόσω ο ΒΑΣΑΝΗΣ σχολιάζει τα κουτια απο μέσα του

Τραγούδι

Πέστε, η αγάπη πού ριζώνει;
μες στην καρδια ή στην κεφαλη;
πώς θρέφεται, πώς μεγαλώνει;
Κανεις σας δε μιλει;

Μέσα απο μάτια λεν πως βγαίνει,
ματιες τη θρέφουν, και πεθαίνει
στην κούνια απάνου που κοιμάται.
Παιδια, μοιρολογάτε!

Κι'όλοι σας ψάλτε, Κύριε ελέησον!

ΟΛΟΙ

Κύριε ελέησον! Κύριε ελέησον!

ΒΑΣΑΝΗΣ

Έτσι ίσως είναι απ'όξω τα σημάδια το πιο λίγο σαν κι'αφτα. Τον κόσμο πάντα τον γελούνε τα στολίδια. Αν πεις το νόμο, υπάρχει λόγος όσο θες βλαμένος, όσο σάπιος, που βαλσαμώνοντάς τον με φωνη χαριτωμένη να μην τη θολώνει του κακου την όψη; Και στη θρησκεία, υπάρχει αφορισμένη πλάνη που δε θα βρεθει και στόμα σοβαρο ναν τη βλογήσει και ναν τη κυρώσει μέσα απ'τις Γραφες, σκεπάζοντας την ασκημια της μ'όμορφα στολίδια;

Κακία τόσο απόλυτη δεν έχει, μόνε θα κρεμάσει απ'όξω κι'αρετης κάπιο σημάδι. Πόσοι ζορμπάδες με καρδιες σαν κάστρα απ'άμμο ψέφτικες, στα πρόσωπά τους όμως έχουν γένια σαν τον Ηρακλη και σαν τον αγριοπρόσωπο 'Αρη, που μέσα αν ψάξεις, βρίσκεις σπλάχνα σαν το γάλα κάτασπρα με της παλικαριας μονάχα απ'όξω ουρες για να φανούνε φοβεροι! Κοίτα την ομορφια και με το βάρος θαν τη δεις αγορασμένη, αλλόκοτο στη φύση θάμα, που τις κάνει πιο αλαφριες όσες σηκώνουν πιο πολυ ομορφια. Παρόμια, φημισμένων τάχα καλλονων τα φειδωπα κατάχρυσα σγουρα, σγουρα που γλυκοπαίζουν με τ'αγέρι, γνωρίζουνται συχνα πως είναι προίκα μια άλλης κεφαλης, της κάρας μες στον τάφο. Έτσι είναι το στολίδι σάμπως θάλασσας κακης απατηλο ακρογιάλι· σαν πλουμιστο μαντήλι που σκεπάζει πρόσωπο απ'την Αραπια· και μ'ένα λόγο, αλήθια φαινομενικη που τη φορουν οι πονηροι καιροι μας για να πιάσουν και τους πιο σοφους. Για αφτο, φανταχτερε χρυσε, σκληρη θροφη του Μίδα, δε σε θέλω· μήτε κι'εσένα, αχνε και τιποτένιε δούλε αθρώπου μεταξυ κι'αθρώπου. Όμως εσένα, εσένα ισχνο μολύβι, που φοβερίζεις πιο πολυ παρ'ότι τάζεις, με συγκινάει τ'απλο σου υφος πιο πολυ παρα ρητορικη, και νά! σ'εκλέγω εσένα. Ας είναι σε καλο μου η εκλογη!

ΠΟΡΣΙΑ

Πώς σβύνουν άξαφνα όλα τ'άλλα πάθη, οι δισταγμοι κι'η βιαστικη η απελπισια, του φόβου τ'ανατρίχιασμα, η πρασινομάτα ζούλια! Ω εσυ αγάπη, μετριάσου και μαλάκωσε την έξτασή σου, με μέτρο χύσε τη χαρα σου, κι'αφτη σου την υπερβολη περιόρισέ την. Παρα πολυ το χάρισμά σου με γλυκαίνει, αχ λιγόστεψέ το, φοβούμαι μήπως λιγωθω.

ΒΑΣΑΝΗΣ (ανοίγοντας το μολυβένιο κουτι)

Τί βλέπω εδω; Της όμορφής μου Πόρσιας την εικόνα. Και πιός μισόθεος ποτε έφτασε τόσο κοντα την πλάση; Σαλέβουνε τα μάτια; ή μήπως καθισμένα στα δικα μου απάνου φαίνουνται σα να σαλέβουν; Και νά! χειλάκια εδω ανοιχτα που ζαχαρένιος τα χωρίζει ανασασμος· φίλους τόσο γλυκους τόσο γλυκο και χώρισμα πρέπει ναν τους χωρίζει. Κι'εδω μες στα μαλλάκια της αράχνα έγινε ο ζουγράφος, και δίχτυ εχει πλεμένο ολόχρυσο για να τσακώνει τις καρδιες. Όμως τα μάτια της πώς μπόρεσε να δει και ναν τα κάνει; Το ένα σαν έγινε, έπρεπε θαρρω νάχει τη δύναμη να κλέψει απ'το ζουγράφο και τα διο, κι'αφτο να μείνει δίχως τέρι. Μα δες! όσο η ουσία των επαίνων μου υποτιμώντας αδικει τον ήσκιο αφτο, ως τόσο πίσω απ'την ουσία σαίρνεται κι'αφτος ο ήσκιος. Μα εδω'ναι το δελτάρι, της τύχης μου ταμείο καὶ περίληψη.

Διαβάζει

Εσυ που με την όψη μοναχα δεν πας,
καλη να δεις την τύχη κι'άλαθη εκλογη.
Αφου καλοτυχια παρόμια σε βλογει,
δόξασε το Θεο σου και πια άλλη μη ζητας.
Αφτη αν σ'αρέσει και σ'αρκει,
κι'αν μέσα χαρωπη η καρδια σου,
πήγαινε εκει που καρτερα η κυρα σου
και μ'ενα αγάπης ζήτησ'την φιλι.

Καλο δελτάρι. Με την άδια σου, αγάπη μου, κατα τ'ομόλογο έρχουμαι να δώκω και να πάρω (τη φιλάει). Σαν ένας απο διο που πολεμάει σ'αγώνα και θαρρει καλα πως αγωνίστηκε, κι'ακούοντας χειροκροτήματα και γενικη φωνη, σα σαστισμένος στέκει και διστάζει, είναι δικα του ή όχι τα παινέματα κι'οι κρότοι, έτσι κι'εγω, πεντάμορφή μου κόρη, βρίσκουμαι, απαράλλαχτα· δεν ξέρω αν είναι αλήθια αφτο που βλέπω, ως να βεβαιωθει, να βουλωθει, να κυρωθει απο σένα.

ΠΟΡΣΙΑ

Σινιορ Βασάνη, εδω που στέκουμαι με βλέπεις τέτια καθως είμαι. Για μένα μοναχα φιλόδοξος ο πόθος μου δεν είναι, πολυ δε θα ζητούσα πιο καλύτερη να γίνω· για σένανε ομως ήθελα είκοσι φορες να τριπλασιαστω, χίλιες φορες πιο πλούσια, δέκα χιλιάδες πιο όμορφη· μόνο και μόνο για να στέκουμαι πολύτιμη στα μάτια σου, ήθελα νάχω αρετη ανεχτίμητη και κάλλη, φίλους, χτήματα. Όμως το σύνολό μου τί'ναι; Σύνολο απο τίποτα· πες τόσο, κόρη αμάθητη άπραχτη αδασκάλεφτη, καλότυχη σ'αφτο π' ακόμα τόσο δα δε γέρασα π'αδύνατο να μάθω, ακόμα πιο καλότυχη που δε γεννήθηκα τόσο ζαβη παρα μπορω να μάθω· κι'απὸ όλα πιο καλότυχη πως η καλόγνωμη ψυχη μου αφίνεται σ'εσένα ναν την οδηγήσεις, σα σε κύριό της, βασιλια, αρχηγο. Εγω και τα δικα μου εσυ θα γίνουν τώρα και δικα σου. Αφτο τον πύργο εγω τον ειχα τώρα, των δούλων ειμουν ρήγισσα, βασίλισσα του εαφτου μου· και πάλι τώρα, τώρα δα, κι'ο πύργος μου κι'οι δούλοι, η ίδια εγω, είναι δικα σου, αφέντη μου, σ'τα δίνω με το δαχτυλίδι αφτο, π'αν το χαρίσεις, αν το χάσεις, αν ποτες σου τ'αποχωριστεις, για σένα θα μηνάει πως έσβυσε η αγάπη σου, θάναι αφορμη για μένα να σου παραπονεθω.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Κυρα μου, μούκλεψες τα λόγια μου, το αίμα μες στις φλέβες μου μονάχα σου μιλει. Κι'εγω στο νου μου μέσα τέτια σύγχυση, όπως στερνα απο λόγο καλομίλητο που βγάλει αγαπημένο βασιλόπουλο τη βλέπεις μες στο χαρωπο το πλήθος που βουήζει· όπου το κάθε κάτι, σα σμιχτει μαζι, θεριέβει ως ένα τίποτα παρα χαρα, χαρα φανερωμένη κι'αφανέρωτη. Όμως σα φύγει απο το δάχτυλό

μου αφτο το δαχτυλίδι, τότε απο δω πηγαίνει κι' η ζωη· ω τότε πες με θάρρος, πέθανε ο Βασάνης!

ΝΕΡΙΤΣΑ

Αφέντη και Κυρία, τον πόθο σας προσμέναμε ως να δούμε να προκόψει πριν, και τότες να σας πούμε το με για σας με χαρα σας. Με για σας με χαρα σας, αφέντη και κυρία!

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Σινιορ Βασάνη και καλη κυρία, σας έφχουμαι όλη τη χαρα π'αποθυμάτε, γιατι καμια απο μένα, ξέρω, δεν αποθυμάτε. Και σα γιορτάστε τις χαρες σας, παρακαλω κι' εγω να παντρεφτω την ίδια ώρα με την άδια σας.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Μ'όλη μου την καρδια, πρώτα αν βρεις τη νύφη.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Εφχαριστω· μου βρήκες μια του λόγου σου. Τα μάτια μου, άρχοντά μου, βλέπουνε γοργα σαν τα δικα σου. Εσυ είδες την κυρα, κι'εγω την παρακόρη· αγάπησες κι' αγάπησα, γιατι η άργητα δε μου βολει καθως μήτε κι'εσένα. Η τύχη σου εκει κρέμουνταν απ'τα κουτια, το ίδιο κι'η δικη μου, καθως έρχουνται τα πράματα. Γιατι ζητώντας την εδω όσο πούδρωσα, κι'αμώνοντας ως που ξεράθηκε το στόμα μου απ'αγάπης όρκους, στο τέλος — αν δα κι'ως στο τέλος μείνει ο λόγος της — έκαμα εδω την ομορφούλα κι'έταξε πως θα με πάρει, ανίσως η δικη σου η τύχη καταφέρει την κυρα.

ΠΟΡΣΙΑ

Νερίτσα, αλήθια;

ΝΕΡΙΤΣΑ

Κυρία, αλήθια, αν δε σε μέλει.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Κοίταξε, Γρατιανε, μην παραβεις το λόγο σου.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Όχι, σινιόρε μου, το λόγο μου σου δίνω.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Πολυ θα μας τιμήστε με το γάμο σας, κι'εμας και τις χαρες μας.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Τί λες; τους βάζουμε χίλια φλουρια πιός πρωτοκάνει αγόρι;

ΝΕΡΙΤΣΑ

Τί, μετρητα;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Όχι, σ'ετούτο το παιχνίδι να κερδίσεις, πιο καλα τ'αμέτρητα. Όμως πιός έρχεται; Μπα, ο Λορέντζος κι'η Αλάδωτή του. Νά κι'ο καλος μου φίλος απ'τη Βενετια, ο Σολάνης.

Έρχεται ο ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ, η ΓΕΤΣΙΚΑ, κι'ο ΣΟΛΑΝΗΣ

ΒΑΣΑΝΗΣ

Λορέντζο και Σολάνη, καλως ήρθατε, αν ή συμμετοχη μου εδω η τόσο νωπη μου δίνει εδω δικαίωμα να σας δεχτω. Γλυκια μου Πόρσια, με την άδια σου, τους συμπατριώτες και πιστους μου φίλους τους λέω το καλως ήρθατε.

ΠΟΡΣΙΑ

Κι'εγω μαζι σου. Καλως όρισαν.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Σπολλάτη, αρχόντισσά μου. Επίτηδες εγω, άρχοντά μου, δεν ερχόμουν προς τα εδω· μα σμίγοντας στο δρόμο το Σολάνη, με παρακάλια του πολλα, που δε χωρούσαν όχι, μ'έκανε ναν τον ακολουθήσω.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Αληθινα, σινιόρε, κι'είχα λόγους. Σου φέρνω χαιρετίσματα απο το Γενάρο.

Του δίνει γράμμα

ΒΑΣΑΝΗΣ

Πριν τ'ανοίξω, πες μου, σε παρακαλω, για τον καλο μου φίλο τί μου κάνει.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Όχι άσκημα εξον αν απ'το ηθικο του· μήτε καλα εξον αν και το ηθικο του. Αφτο το γράμμα θα σου δείξει την κατάστασή του.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Νερίτσα μου, περιποιήσου εκει την ξένη· πες της το καλως όρισες. Το χέρι σου, Σολάνη. Και τί καινούργια απο τη Βενετια; Πώς πάει ο μεγαλέμπορός μας, ο σινιορ Γενάρος; Το ξέρω, θα χαρει με την επιτυχία μας. Είμαστε οι Γιάσωνες, και το χρυσο το δέρμα το κερδίσαμε.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Άμποτες να κερδίζατε όμως και το δέρμα πούχασε!

ΠΟΡΣΙΑ

Κάτι άσκημο έχει μέσα εκείνο το χαρτι, που κλέβει δες το χρώμα απ'του Βασάνη μου τα μάγουλα. Πέθανε κάπιος φίλος του πολύτιμος· στον κόσμο τίποτ'άλλο έτσι δε θ'άλλαζε την όψη ανθρώπου τόσο με καρδια. Τί, πιο χειρότερα και πιο χειρότερα; Παρακαλω, Βασάνη. Είμαι ο μισος εσυ, και πρέπει λέφτερα να μάθω τα μισα που λέει αφτο το γράμμα.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αχ Πόρσια αγαπητη, εδω'ναι μερικα απ'τα πιο δυσάρεστα τα λόγια που μελάνωσαν ποτες χαρτι. Γλυκια μου κόρη, σα σ'τον πρωτοφανέρωσα τον έρωτά μου, σ'τόπα ανοιχτα, όλο το βιος μου πούχω τρέχει μες στις φλέβες μου· είμαι αρχοντάθρωπος, και σούπα την αλήθια. Κι'ωστόσο, αγαπητη μου, σα λογάριαζα τον εαφτο μου τίποτα, θα δεις πόσο πολυ είμουν παινεσιάρης. Σαν είπα πως δεν έχω τίποτα, έπρεπε να σου πω πως είμουνα χειρότερα απο τίποτα· γιατι η αλήθια είνε πως χρεώθηκα σ'αγαπημένο φίλο, κι'εκείνος πάλι στο θανάσιμό του εχτρο, εμένα για να μ'εφκολύνει. Κοίτα το

γράμμα, Πόρσια· το χαρτι σαν το κορμι του φίλου μου, και κάθε λέξη μια ανοιχτη πληγη που χύνει της ζωης το αίμα. Μα αλήθια 'ναι όλα αφτα, Σολάνη; Πάνε όλες του οι δουλιες; τί, καμια δεν πέτυχε; Απ' την Αγγλία, απ' τη Λισβώνα, απο τη Μπαρμπαρια· απο την Ίντια, απ' την Τρίπολη, απ' το Μεξικο; Δε γλύτωσε μήτ' ένα πλοίο του απ'τα λυσσασμένα δόντια των εμποροφάγων βράχων;

ΣΟΛΑΝΗΣ

Κανένα του, Σινιόρε. Έπειτα, φαίνεται, κι'αν είχε τώρα το ποσο έτοιμο για να ξοφλήσει τον Οβραίο, δε θαν τόπαιρνε. Δε γνώρισα ποτες μου πλάσμα μ'έτσι ανθρώπινη μορφη, μα τόσο λαίμαργο και λιμασμένο να καταχωνιάσει πλάσμα ανθρώπινο. Στενοχωρει το Δόγη το πρωϊ, τη νύχτα, και μας κατηγορει το σύνταγμα, αν δε βρει το δίκιο του. Είκοσι εμπόροι, ο Δόγης μάλιστα, κι'οι πιο σημαντικοι μας προεστοι, του μίλησαν· όμως κανεις δεν τον γυρίζει απ'το σκυλήσο ισχυρισμο του για παράβαση, τ'ομόλογο, και για δικαιοσύνη.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Σαν είμουν σπίτι, εγω τον άκουσα π' ορκίζουνταν του Χους και του Τουβαλ πως προτιμάει τη σάρκα του Γενάρου παρα εκατοντάδιπλο ότι του χρωστάει. Και ξέρω εγω, αν αφίνει η εξουσια, ο νόμος, κι'η αρχη, καλα δε θα ξεμπλέξει ο δύστυχος Γενάρος.

ΠΟΡΣΙΑ

Είναι ακρίβος σου φίλος, πες μου, αφτος που κιντυνέβει;

ΒΑΣΑΝΗΣ

Ο πιο ακριβος μου φίλος, το πιο αγαπητο κορμι, η πιο αγαθόγνωμη κι'ακούραστη ψυχη να κάνει το καλο· άντρας που σαν κι'αφτον κανένα δε στολίζει εδω στην Ιταλία η παλαια Ρωμαΐκη τιμη.

ΠΟΡΣΙΑ

Πόσα δανείστηκε απ'το Σάηλοκ;

ΒΑΣΑΝΗΣ

Για μένα τρεις χιλιάδες τάλαρα.

ΠΟΡΣΙΑ

Τί, τόσα μοναχα; Έξη χιλιάδες δωσ' του, κι'ας σκιστει τ'ομόλογο· τις έξη καν' τες δώδεκα, και τρίδιπλες κατόπι, μα τέτιος φίλος τρίχα να μη χάσει απο δικο σου φταίξιμο. Πρώτα έλα πάμε εφτυς να με στεφανωθεις, κατόπι δρόμο για τη Βενετια, στο φίλο σου· γιατι ποτες σου εσυ μ'ανήσυχη ψυχη δε θα πλαγιάσεις στο πλεβρο της Πόρσιας. Θάχεις χρυσο για να πληρώσεις κι'είκοσι φορες αφτο το παλιοχρέος· σαν πληρωθει, μαζι σου φέρε μας και τον πιστο σου φίλο· ως τότε εγω με τη Νερίτσα θα περάσουμε σα χήρες και κορίτσα. Έλα πάμε, τι θα φύγεις μόλις παντρεφτούμε. Δέξου καλα τους φίλους σου και με χαρούμενη όψη. Αφου 'σαι ακριβαγορασμένος, θα σ'έχω ακριβαγαπημένο. Όμως ν'ακούσω και του φίλου σου το γράμμα.

ΒΑΣΑΝΗΣ (διαβάζει)

« Αγαπητε Βασάνη, όλα μου τα καράβια πάνε,
» οι δανειστες μου με στενοχωρουν, η κατάστασή
» μου αφανισμένη, τ'ομόλογό μου με τον Οβραίο
» διαμαρτυρημένο. Κι'αφου, σαν το πληρώσω, θα
» πάψω και να ζω, όλα τα χρέη μεταξυ μας σβύ-
» νουνται, μονάχα να σε δω στο θάνατό μου. Όμως
» κάνε όπως σου βολει· κι'αν δε σου λέει η αγάπη
» σου ναρθεις, μην έρθεις απ'το γράμμα μου.»

ΠΟΡΣΙΑ

Ω γλήγορα κάθε δουλια σου, αγάπη μου, και φέβγα!

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αφου πηγαίνω με το θέλημά σου,
θα τρέξω, κι'όσο να γυρίσω,
σε στρώμα δε θα πέσω εγω μακρια σου,
ανάπαψη δε θα γνωρίσω.

ΣΚΗΝΗ Γ

Βενετια. Δρόμος

ΣΑΗΛΟΚ, ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ, ΓΕΝΑΡΟΣ, ΔΕΣΜΟΦΥΛΑΚΑΣ

ΣΑΗΛΟΚ

Φύλακα, πρόσεχέ τον... Για σπλαχνιες μη μου μιλας... Αφτος είναι ο κουτόβλακας που μου δανείζει χάρισμα... Φύλακα, πρόσεχέ τον.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Κυρ Σάηλοκ, άκου με, ένα λόγο ακόμα.

ΣΑΗΛΟΚ

Τ'ομόλογό μου θέλω, μη μου λες ναν τ'αθετήσω. Όρκο έχω κανωμένο ναν το λάβω εγω τ'ομόλογό μου. Δε μ'έλεγες σκυλι με δίχως να σου φταίξω; Είμαι λοιπον σκυλι και πρόσεχε τα δόντια μου. Το δίκιο μου θα μου το δώκει ο Δόγης. Εγω απορω μ'εσένα, ανάξιε φύλακα, που έτσι έφκολα τον βγάζεις όξω μόλις σ'το γυρέψει.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Μα να μ'ακούσεις, σε παρακαλω.

ΣΑΗΛΟΚ

Τ'ομόλογό μου θέλω, και δε θέλω να σ'ακούσω. Τ'ομόλογό μου θέλω, και τα λόγια περιττα. Εγω δε θα σου γίνω σαν κι'εκείνους τους ξεκουτιασμένους τσιμπλομάτηδες, και μην προσμένεις να κουνήσω το κεφάλι και να μαλακώσω και ν'αναστενάξω και ν'ακούσω χριστιανους μεσάζοντες. Να μη με κυνηγας· λόγια δε θέλω γω, τ'ομόλογό μου θέλω. (Φέβγει)

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Είναι το πιο αδιαπέραστο σκυλι που πήγε μ'όντα ανθρώπινα ποτες.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Άφισέ τον ήσυχο· δεν τρέχω πια κατόπι του ναν τον παρακαλω του κάκου. Γυρέβει τη ζωη μου· το λόγο τον γνωρίζω· γιατι λεφτέρωσα απ'τα πρόστιμά του ένα σωρο που μούχανε κλαφτει κατα καιρους. Για τούτο με μισει.

ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ

Ο Δόγης είμαι βέβαιος πως τέτιο πρόστιμο δεν το επικυρώνει.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Ο Δόγης δε μπορει το νόμο ναν τον σταματήσει, γιατι έχουμε συμφέροντα εδω στη Βενετια με ξένους. Αν τόκανε, θα πουν κακο για τη δικαιοσύνη μας παντου στον κόσμο, κι'η χώρα μας πλουτίζεται απο τους εμπόρους όλων των εθνων. Σύρε λοιπον. Αφτες οι λύπες κι'οι ζημιες τόσο με καταβάλανε, που μόλις άβριο θα μου περισσέβει μια μου λίτρα κρέας για το σαρκοφάγο πιστωτη μου. Φύλακα, εμπρος λοιπον! Μον το Θεο παρακαλω ναρθει ο Βασάνης και να δει πως το ξοφλω το χρέος του, και τότε δε με μέλει!

ΣΚΗΝΗ Δ

Μπελμόντο. Κάμαρη στης Πόρσιας

ΠΟΡΣΙΑ, ΝΕΡΙΤΣΑ, ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ, ΓΕΤΣΙΚΑ και ΒΑΛΘΑΖΑΡ

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Κυρία, αν και το λέω εμπρος σου, έχεις αληθινη κι'ωραία ιδέα αγγελικης αγαθοσύνης, και ξάστερα το δείχνεις που χωρις παράπονα υπομένεις το χωρισμο του αντρος σου. Μα αν ήξερες και πιόν έτσι τιμας, σε πιόν αληθινο αρχοντάνθρωπο στέλνεις βοήθεια, τί ακριβαγάπητο τ'αντρος σου φίλο, θενάσουνα, το ξέρω, πιο περήφανη γιαφτο που κάνεις παρ'όσο μια συνηθισμένη αναγκάζει καλοσύνη.

ΠΟΡΣΙΑ

Ποτες μου δε μετάνιωσα σαν έκανα καλο, και μητε δε θα μετανιώσω τώρα. Τι σε συντρόφους που μαζι περνούνε τη ζωη κι'ίσα σηκώνουν οι ψυχες τους της αγάπης το ζυγο, θα βρίσκεται με δίχως άλλο η ίδια αναλογία τρόπων και χαραχτηριστικων και γνώμης· για αφτο θαρρω πως ο Γενάρος, σα στενος τ'αντρος μου φίλος, πρέπει και ναν του μιάζει, δε μπορει. Και τότε τί μικρο το έξοδο που μ'αγοράζει την εικόνα της ψυχούλας μου μες απο τα νύχια ασπλαχνιας σατανικης! Μα τούτο φαίνεται πάρα πολυ σα να παινιέμαι η ίδια. Λοιπον τ'αφίνω και κάτι άλλο θα σου πω. Λορέντζο, αφίνω μες στα χέρια σου το σπιτικο μου ως να γυρίσει ο άντρας μου. Γιατι εγω κρυφόταξα στον ουρανο να ζήσω με την προσεφκη και τη μελέτη, συντροφεμένη μόνο απ'τη Νερίτσα εδω, ως να γυρίσουν ο δικος της άντρας κι' ο δικος μου. Διο μίλια παρακει είναι μοναστήρι, κι'εκει θα μείνουμε. Παρακαλω, μην αρνηθεις αφτο το βάρος, γιατι η αγάπη μου, και κάπως η ανάγκη, σ'το ζητούνε.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Κάθε σου προσταγη που με τιμας, μ'όλη μου την καρδια, Κυρία, θα την υπακούσω.

ΠΟΡΣΙΑ

Τη θέλησή μου τη γνωρίζουν οι ανθρώποι μου, και θα σας ακουν, τη Γέτσικα κι'εσένα, αντις εμένα και τον άντρα μου. Έχετε για λοιπον, και να ξαναδωθούμε με καλο!

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Ώρα καλη, Κυρία, κι'ο Θεος μαζι σου!

ΓΕΤΣΙΚΑ

Κι'έτσι να δεις ότι ζητα η καρδια σου!

ΠΟΡΣΙΑ

Κι'εσυ το ίδιο, Γέτσικα. Σ'αφίνω για.

Φέβγει η ΓΕΤΣΙΚΑ κι'ο ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Και τώρα, Βαλθαζαρ, όπως σε βρήκα τίμιο πάντα και πιστο, τέτιος να μου φανεις και πάλι. Πάρ'το αφτο το γράμμα, κι'όσο μπορεις, να τρέξεις γλήγορα στην Πάδοβα, και κοίτα να δοθει στα χέρια του καθηγητη Βελάρη, του ξαδέρφου μου. Και πρόσεξε, ότι φορεσιες κι'ότι χαρτια σου δώκει, με γληγοράδα αφάνταστη να μου τα φέρεις μέσα στο καΐκι που κάτου πάει στη Βενετια. Μη χάνεις τον καιρο με λόγια, μόνε φύγε αμέσως. Θα φτάσω εκει προτύτερά σου.

ΒΑΛΘΑΖΑΡ

Κυρα, πηγαίνω αμέσως. (Φέβγει)

ΠΟΡΣΙΑ

Έλα, Νερίτσα. Έχω δουλια στο χέρι π'ακόμα δεν τη ξέρεις. Θα δούμε εμεις τους άντρες μας πριν μας συλλογιστουν εκείνοι.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Και θα μας δουν κι'αφτοι;

ΠΟΡΣΙΑ

Ναι, θα μας δουν, Νερίτσα, όμως έτσι φορεμένες που θα νομίσουν δε μας λείπει ότι δεν έχουμε. Σου βάζω στοίχημα ότι θες, πως σα ντυθούμε σαν παλικαράκια, εγω θα φαίνουμαι το πιο όμορφο απ' τις διο, και πιο λεβέντικα θα σου φορω το στιλετάκι, και θα μιλω κατάμεσα της αλλαγης απο τ'αγόρι σ'άντρα, με μια φωνη σαν καραμούντζα· και κάθε διο μικρούλια βηματάκια μου μια θα γενουν αντρίκια δρασκελιά· και για καβγάδες θα μιλω σαν παινεσιάρης έτσι ομορφονιος· και θ'αραδιάζω κούρες άλλες των αλλων, πως την αγάπη μου ήθελαν τρανες κυρίες, κι'εγω μη θέλοντας αρρώστησαν και πέθαναν, μα εγω δεν έφταιγα· και τότες θα σου μετανιώνω και θα λέω, ωστόσο τις καημένες αχ να μην τις σκότωνα! Και χίλιες διο ψευτίτσες τέτιες θ'αραδιάζω, π'όρκο θα παίρ-

νει ο κόσμος, μόλις βγήκα απ'το σκολιο κάπου ένα χρόνο. Έχω στο νου μου ένα σωρο παιχνίδια αφτων των παινεσιάρηδων Μανολιων, και θαν τα παίξω μια χαρα κι'εγω.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Τί, άντρες θα γίνουμε;

ΠΟΡΣΙΑ

Ντροπης, τί ρώτημα! Αν σ'άκουγε καμια παράλυτη ξηγήτρα! Μον έλα πάμε· σου ξηγω όλους τους σκοπους μου όταν μπούμε μες στ'αμάξι μου, που μας προσμένει στου περιβολιου την πόρτα.

Λοιπον καιρο μη χάνεις,
μίλια έχεις σήμερα είκοσι να κάνεις.

ΣΚΗΝΗ Ε

Το ίδιο μέρος. Περιβόλι

ΣΑΧΛΟΤΟΣ, ΓΕΤΣΙΚΑ

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Ναι, αλήθια. Γιατι βλέπεις, αμαρτίες γονέων παιδέβουσι τέκνα. Λοιπον μα την ψυχη μου σε φοβάμαι. Πάντα σου μίλησα γω ξάστερα, κι'έτσι και τώρα σου λέω τη διατίμησή μου αφτης της υπόθεσης. Λοιπον κάνε καρδια, γιατι σα να μου φαίνεται, αλήθια θα πας στην Κόλαση. Μοναχα μια ορπίδα μπορει ίσως να σε γλυτώσει, κι'αφτη πάλι είναι ως είδος νόθα ορπίδα.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Και τί 'ναι αφτη η ελπίδα, παρακαλω;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Νά, μπορει να μισορπίζεις πως δε σ'έκανε ο πατέρας σου, πως δεν είσαι κόρη του Τσιφούτη.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Αφτη είναι αληθινα σα νόθα ελπίδα. Αμ' έτσι εγω θα πλήρωνα τα κρίματα της μάννας μου.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Τότες να σου πω, θα πας στην Κόλαση απο μάννα και πατέρα, έτσι φοβάμαι. Έτσι σα φέβγω απο τη Σκύλα τον πατέρα σου, πέφτω στη Χάβανη τη μάννα σου. Είσαι χαμένη κι'απ'τις διο μεριες.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Ναι, μα θα με σώσει ο άντρας μου· μ' έκανε χριστιανη.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Κακα και ψυχρα έκανε. Αρκετοι χριστιανοι είμαστε πριν, όσο να ψυχοζούμε ο ένας με τον άλλο. Αφτο το να φτιάνεις χριστιανους θ'ανεβάσει τα γουρούνια. Αν καταντήσουμε όλοι χοιρνοφάγοι, σουντζούκι πια δε θα μπορεις να βρεις για την κοιλια σου.

Έρχεται ο ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

ΓΕΤΣΙΚΑ

Θαν το πω τ'αντρος μου τί λες, Σαχλότο. Νάτος, έρχεται.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Σε λίγο θα με κάνεις να ζουλέβω, Σαχλότο, αν χώνεσαι έτσι στις γωνιες με τη γυναίκα μου μαζί.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Όχι, Λορέντζο, μη φοβάσαι· ο Σαχλότος κι'εγω δεν τάχουμε καλα. Μου λέει καθαρα, για μένα έλεος στον ουρανο δεν έχει γιατι είμαι κόρη Οβραίου, και πως εσυ δεν είσαι καλος πατριώτης γιατι κατηχώντας τους Οβραίους ανεβάζεις την αξία του χοιρνου.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Πιο έφκολα θα δώσω λόγο εγω στην πατρίδα παρα εσυ που φούσκωσες την κοιλια της Αραπίνας. Σαχλότο, η Μάβρη βρέθηκε γκαστρωμένη απο σένα.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Θα δεις, αφέντη, η Αραπίνα που θα βγει η μάβρη ασπροπρόσωπη απο'φτη τη δουλια.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Πώς τώρα κάθε τενεκες κυνηγάει τα λογοπαίγνια! Θαρρω, σε λίγο η πιο μεγάλη χάρη της νοστιμιας θα γίνει η σιωπη, και θ'αγαπουν την ομιλία μόνο στους παπαγάλους. Πήγαινε μέσα τώρα, και πες τους να είναι έτοιμοι για το τραπέζι.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Αφτο έγινε, αφεντικο· όλοι έχουν κοιλιες.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Μπρε τί νόστιμος που είσαι! Πες τους λοιπον να ετοιμάσουν το τραπέζι.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Κι'αφτο έγινε, αφεντικο· μόνε στρώσουν είναι η λέξη.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Ε λοιπον, να στρώσουν.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Βιάσες έχεις για το στρώμα, αφέντη, και κάνεις την κυρα εδω και ξεροκοκκινίζει.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Νά άλλες πάλι νοστιμιες, εφκαιρια δε χάνεις! Δε μας δείχνεις όλο το θησαβρο της εξυπνάδας σου μονομιας να τελιώνουμε; Κάνε να καταλάβεις ένα ίσο άνθρωπο και το ίσο του το νόημα· σύρε στους συντρόφους σου, πες τους να στρώσουν τραπέζι, να κενώσουν το φαΐ, κι'ερχόμαστε εμεις να φάμε.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Όσο για το τραπέζι, αφέντη, θα κενωθει, για το φαΐ θενα στρωθει, όσο για νάρθετε να φάτε, αφεντικο, ας γίνει όπως θέλει η φαντασία και το κέφι σας. (Φέβγει)

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Ω λογικη καημένη, κοίτα πώς σου τέριασε τα λόγια του! Ο κούτας έχει φυτεμένα μες στο νου ένα στρατο απο νοστιμιες, και ξέρω 'να σωρο άλλους κουτεντέδες που σούναι αρματωμένοι σαν κι'

αφτον, και για μια νοστιμια σκοτώνουν την ουσία. Γέτσικα, πώς τα καλοπας εσυ; Και τώρα, φως μου, πες μου και τη γνώμη σου για τη γυναίκα του Βασάνη· πες μου, σ'αρέσει;

ΓΕΤΣΙΚΑ

Δε μπορεις να φανταστεις. Τίμια ζωη πρέπει να ζήσει ο φίλος μας· γιατι τέτια γυναίκα 'ναι εβλογία, κι'όλες του παραδείσου τις χαρες τις φέρνει εδω στη γη· κι'αν τις καταφρονήσει εδω στη γη, τότε σωστο δεν είναι μήτε στον παράδεισο ναν τις χαρει. Νά, αν διο θεοι αγωνίζουνταν κάπιον ουράνιο αγώνα και στοίχημα είχαν διο γυναίκες απ'τη γη κι'είταν η Πόρσια η μια, κάτι άλλο ενέχυρο πρέπει να λάβει ο άλλος· τι αφτος ο άξεστος φτωχόκοσμος το τέρι της δεν τόχει.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Κι'εγω ίσα ίσα τέτιος άντρας σούμαι εσένα, όπως εκείνη 'ναι ως γυναίκα.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Στάσου δα πρώτα, ρώτησε τη γνώμη μου.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Κατόπι· ας πάμε τώρα στο τραπέζι.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Όχι, θα σε παινέσω τώρα πούχω κάπως όρεξη.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Όχι, παρακαλω, να μείνει αφτο για το τραπέζι να μιλήσουμε· και τότε ότι κι'αν πεις, θαν το χωνέψω εγω με τ'άλλα πράματα μαζι.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Ας είναι, θα σε ζουγραφίσω εγω να δεις.

ΜΕΡΟΣ Δ

ΣΚΗΝΗ Α

Βενετια. Δικαστήριο

Έρχεται ο ΔΟΓΗΣ, οι ΠΡΟΕΣΤΟΙ, ο ΓΕΝΑΡΟΣ, ο ΒΑΣΑΝΗΣ, ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ, ο ΣΑΛΑΡΙΝΟΣ, ο ΣΟΛΑΝΗΣ κι' άλλοι.

ΔΟΓΗΣ

Λοιπον πού'ναι ο Γενάρος;

ΓΕΝΑΡΟΣ

Έτοιμος, Εξοχότατε, στους ορισμους σου.

ΔΟΓΗΣ

Σε συμπονω. Έρχεσαι ένα αντίδικο απο πέτρα ν'αντικρύσεις, σκυλι άκαρδο που δε γνωρίζει τί θα πει σπλαχνια, άδιο κατάγυμνο απο έλεος.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Τ'άκουσα πως η Εξοχότη σου έκανες τα πάντα για να μετριάσεις τη σκληρη του απόφαση. Αφου όμως μένει αλύγιστος και τρόπος δεν υπάρχει με το νόμο να γλυτώσω απ' τα μοχθηρα του δόντια, έτσι αντιτάζω την απομονη μου στη μανία του, κι'αρματωμένος είμαι να υποφέρω ατάραχος κι' αφτη τη λύσσα και την τυραννία του.

ΔΟΓΗΣ

Σύρτε και κράξτε τον Οβραίο στο Κριτήριο.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Είναι έτοιμος στην πόρτα. Έρχεται, Εξοχότατε.

Έρχεται ο ΣΑΗΛΟΚ

ΔΟΓΗΣ

Παραμερίστε, κι'ας σταθει μπροστα μου κατα πρόσωπο. Σάηλοκ, νομίζει ο κόσμος, και θαρρω κι'εγω το ίδιο, πως έτσι μοναχα τραβας αφτο τον τρόπο της κακίας σου ως ίσαμε την ώρα τη στερνη του έργου· και τότε, λεν, θα δείξεις τη σπλαχνια σου και τη συγκατάβαση πιο αλλόκοτη παρ'ότι στο φαινόμενό 'ναι η απονια σου αλλόκοτη. Κι'εκει που τώρα θέλεις και καλα το πρόστιμο, — πούναι μια λίτρα κρέας του δυστυχισμένου αφτου εμπόρου — όχι μονάχα αφτο θα παραβλέψεις, μον νιώθοντας μες στην ψυχη σου αγάπη ανθρώπινη και καλοσύνη, πως θα χαρίσεις το μισο κι'απ'το κεφάλαιο, τηρώντας τις ζημιες του με πονετικη ματια, ζημιες που τελεφταία τόσες τον πλακώσανε, άξιες να γονατίσουν βασιλέμπορο και λυπημο να βγάλουν για τη θέση του απο σκληρα και σιδερένια σπλάχνα κι'απο πέτρινες καρδιες, απο πεισματωμένους Τούρκους και Ταρτάρους αδασκάλεφτους στα έργα τρυφερης καλογνωμιας. Οβριε, εδω όλοι καρτερούμε απάντηση αγαθη.

ΣΑΗΛΟΚ

Το τί σκοπέβω, το φανέρωσα της αφεντιας σου εγω. Και στ'άγιο μας ορκίστηκα Σαβάτο ναν το πάρω εγω το χρέος και το πρόστιμο του συφωνητικου μου. Τ'αρνιέστε; Ας όφεται το σύνταγμα κι'η λεφτερια της πολιτείας σας! Θα με ρωτήστε, πώς να προτιμω μια στάλα ψόφιο κρέας κι'όχι τις τρεις χιλιάδες τάλαρα να λάβω πίσω. Σ'αφτο δε θ'απαντήσω, εξον πως έτσι 'ναι το κέφι μου. Σας φτάνει αφτη η απάντηση; Τί τάχα, αν μου πειράζει πόντικας το σπίτι μου κι'εμένα μου καπνίσει δώδεκα χιλιάδες να πλερώσω και ναν τον φαρμακώσω; Τί; δε σας φτάνει μήτ'αφτη η απάντηση; Ανθρώποι μερικοι δεν αγαπούνε τις στριγ-

γλες των χοίρων, άλλοι τρελλαίνουνται άμα δούνε γάτα, κι'άλλοι αν ακούσουν μόνο γκάϊντα που μυτολαλει, το κάτουρο τους φέβγει· γιατι το αίστημα, του πάθους ο αφέντης, το γυρνάει κατα την όρεξη του ότι αγαπα ή σιχαίνεται. Και τώρα νά η απάντησή σας. Όπως δεν έχεις λόγο δυνατο να δώκεις, γιατί τάχα αφτος δεν υποφέρνει χοίρο σα στριγγλίζει, γιατί εκείνος πάλι απείραχτο και χρήσιμο γατι, γιατί κι'ο άλλος γκάϊντα φουσκωμένη, μον στανικως ενδίδει σε ντροπη τέτια αναπόφεβγη, και πρέπει να πειράξει όπως πειράχτηκε κι'αφτος, έτσι κι'εγω κανένα λόγο δε μπορω να δώκω, κι'ούτε δε θα δώκω, παρα μονάχα κάπιο μίσος καρφωμένο, κάπια αποστροφη που τούχω του Γενάρου, κι'έτσι με ζημια μου τούφερα τη δίκη αφτη. Έχετε τώρα την απάντηση;

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αφτη δεν είναι απάντηση, άκαρδο κορμι, που σου δικιώνει αφτη τη μπόρα της απανθρωπιας σου.

ΣΑΗΛΟΚ

Δεν είμαι αναγκασμένος να σου δώκω απάντηση που να σ'αρέσει.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Πες μου, σκοτώνουν οι ανθρώποι ότι δεν αγαπουν;

ΣΑΗΛΟΚ

Γιά πες μου, πιός μισει ότι δε θα σκότωνε;

ΒΑΣΑΝΗΣ

Το κάθε φταίξιμο δεν είναι απ'την αρχη και μίσος.

ΣΑΗΛΟΚ

Τί λες; αφίνεις διο φορες να σε δαγκάσει φίδι;

ΓΕΝΑΡΟΣ

Παρακαλω, μ'Οβραίο συζητάτε, μην ξεχνάτε. Σύρε καλύτερα και στάσου απ'την ακρογιαλια και πες της θάλασσας να χαλαρώσει το συνηθιστο της ύψος· σύρε καλύτερα και μίλα με το λύκο, το γιατί την έκανε την προβατίνα ναν το πικροκλαίει τ'αρνι της· σύρε και πες στους πέφκους του βουνου να μη σαλέβουν τις θεώρατες κορφες, να μη βουήζουν σαν τους δέρνουν οι ανέμοι· σύρε και κάνε ότι θες, το πιο σκληρο, μα μη ζητας να μαλακώσεις πράμα—π'άλλο τί'ναι πιο σκληρο;—ετούτη την Οβραϊικη καρδια. Λοιπον αφίστε πια παρακαλω τις προσφορες, μη βάζετε άλλα μέσα, μόνε όσο αρμόζει γλήγορα κι'απλα, ας λάβω εγω την καταδίκη μου, κι'ο Οβριος το θέλημά του.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αντις τις τρεις χιλιάδες τάλαρά σου, νά έξη εδω!

ΣΑΗΛΟΚ

Έξη κομάτια αν γίνει κάθε τάλαρο απ'τις έξη αφτες χιλιάδες σου, κάθε κομάτι κι'ένα τάλαρο, δε θαν τ'αγγίξω, τ'ομόλογό μου θα ζητάω.

ΔΟΓΗΣ

Και πώς ελπίζεις έλεος μην ελεώντας;

ΣΑΗΛΟΚ

Τί κρίσιμο θα φοβηθω μην αδικώντας; Έχετε εσεις στα σπίτια σας πολλους αγορασμένους σκλάβους, που σαν τους σκύλους, τα γομάρια, τα μουλάρια σας, τους βάζετε σε ταπεινες και σκλάβικες δουλιες, γιατι τους αγοράσατε· να πω κι'εγω σ'εσας, χαρίστε τους τη λεφτερια, παντρέφτε τους με τα παιδια σας, γιατί να δρώνουν βαριοφορτωμένοι; κάντε τους στρώματα σαν τα δικα σας μαλακα, γλυκάντε τους τα χείλια με τα ίδια τα φαγια. Θα πείτε, οι σκλάβοι είναι δικοι μας· αφτο σας λέω κι'εγω. Η λίτρα κρέας που ζητω απο 'φτον, την εχω ακριβαγορασμένη· είναι δικη μου και τη θέλω. Μου την αρνιέστε; Τότες ντροπης στο νόμο σας! τίποτα δεν αξίζουνε της Βενετιας οι νόμοι. Το δίκιο μου προσμένω· πέστε, θαν το λάβω;

ΔΟΓΗΣ

Το παίρνω απάνου μου και θα διαλύσω εγω το δικαστήριο, εξον αν φτάσει σήμερα ο Βελάρης, ο σοφος καθηγητης, που του παράγγειλα ναρθει κι'αφτος ν'αποφασίσει αφτη τη δίκη.

ΣΟΛΑΝΗΣ

Εδω, Εξοχότατε, όξω καρτεράει ένας μαντατοφόρος με γράμματα απο τον καθηγητη, νεοφτασμένος απ'την Πάδοβα.

ΔΟΓΗΣ

Να δω τα γράμματα· φωνάξτε το μαντατοφόρο.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Καρδια, Γενάρο! Έλα, βρε παιδι, κουράγιο ακόμα! Ο Οβριος θα πάρει τη δικη μου σάρκα—αίμα, κόκκαλα, όλα μου—πριν χάσεις μια σταλαματια για μένα απ'το δικο σου αίμα εσυ.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Εγώ'μαι το βλαμένο πρόβατο της στάνης, το πιο καλο για σφάξιμο· το μήλο το πιο αδύνατο πέφτει απ'το δέντρο πρώτο, κι'έτσι θα πάω κι' εγω. Για σένα, η πιο καλύτερη δουλια, Βασάνη, είναι να ζήσεις, φίλε, ακόμα, και να μου γράψεις την ταφόπετρα.

Έρχεται η ΝΕΡΙΤΣΑ ντυμένη σα γραμματικος δικηγόρου

ΔΟΓΗΣ

Έρχεσαι απ'το Βελάρη, απο την Πάδοβα;

ΝΕΡΙΤΣΑ

Μάλιστα. Κι'ο Βελάρης, Εξοχότατε, σου στέλνει χαιρετίσματα.

Του δίνει ένα γράμμα

ΒΑΣΑΝΗΣ

Γιατί ακονίζεις το μαχαίρι σου με τέτιο πείσμα;

ΣΑΗΛΟΚ

Το πρόστιμο να κόψω απο το χρεωκόπο αφτόνε εκει.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Όχι απας στο πετσι σου, παρα στην ψυχη σου απάνου, εσυ σκληρε Τσιφούτη, τ'ακονίζεις το μαχαίρι σου! Μα δε μπορει κανένα μέταλλο, όχι, μήτε κι'ο μπαλτας του μπόγια, να σηκώσει το μισο τ'ακόνισμα του κοφτερου σου μίσους. Τα παρακάλια δε σε διαπερναν εσένα;

ΣΑΗΛΟΚ

Όχι· όχι τέτια που μπορει να κόψει το μιαλο σου.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ω πήγαινε στ'ανάθεμα, θεοκατάρατο σκυλι! Κατάρατη κι'η δικιοσύνη που σ'αφίνει ζωντανο! Με μισοκάνεις να κρυώνω με την πίστη μου και να πιστέβω με τον Πυθαγόρα ότι οι ψυχες των ζώων χύνουνται μέσα στ'ανθρώπινα κορμια. Τα μούργικά σου σπλάχνα λύκο θενα ορίζανε, που σαν τον κρέμασαν για ανθρώπου φόνο, εφτυς απ' την κρεμάλα χοίμηξε η σκληρη ψυχη του κι'εκειδα που κοίτουσουν μες στην αλάδωτή σου μάννα, αμέσως χύθηκε σ'εσένα μέσα· γιατι οι αποθυμιες σου είναι λυκίστικες, είναι αιματόδιψες, κι'αχόρταγες, και λιμασμένες.

ΣΑΗΛΟΚ

Όσο δεν ξεπεργελάσεις απ'τ'ομόλογο τη βούλα, μόνο τα πλεμόνια σου χαλας με τα σκουξίματά σου. Μπάλωσ' το το μιαλο σου, ζηλεφτο μου παλικάρι! αλλιως, θα καταντήσει αδιόρθωτο κουρέλλι. Περιμένω εδω το νόμο!

ΔΟΓΗΣ

Αφτο το γράμμα απ'το Βελάρη μας συσταίνει ένα σοφο και νέο καθηγητη. Πού βρίσκεται;

ΝΕΡΙΤΣΑ

Εδω κοντα προσμένει την απάντηση, Εξοχότατε, αν θαν τον δεχτεις.

ΔΟΓΗΣ

Μ'όλη μου την καρδια. Τρεις απο σας ή τέσσερεις πηγαίνετε, και συνοδέφτε τον ως εδω μέσα με τιμη. Στο μεταξυ, ας ακούσουμε το γράμμα του Βελάρη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ (διαβάζει)

«Ας μάθει η Εβγενία σου πως έλαβα το γράμμα » σου, μα είμαι πολυ άρρωστος. Μα τη στιγμη σαν » έφτασε ο άνθρωπός σου, είχα την αγαπητη συν- » τροφια ενος νέου καθηγητη απο τη Ρώμη. Τ'ό- » νομά του είναι Βαλθαζαρ. Του φανέρωσα τότες » τη διαφορα του Οβριου και του Γενάρου του » εμπόρου. Φυλλομετρήσαμε πολλα βιβλία μαζι. » Έχει τη γνώμη μου, και καλυτερεμένη απ'τη » δική του τη σοφία (που το μέγεθός της δεν » ξέρω πώς ναν το παινέσω όσο τ'αξίζει), έρχεται » κι'αφτη μαζι του, για να κάνει τους ορισμους της » Εβγενίας σου αντις εμένα. Σε θερμοπαρακαλω, » το πως του λείπουν χρόνια ας μην του λείψει » σεβασμος κι'υπόληψη· γιατι ποτε δεν είδα τόσο » νιο κορμι με τόσο γεροντικο κεφάλι. Τον αφίνω » στην καλοσύνη σου, Εξοχότατε, που απο τη δοκι- » μη σου, ξέρω, θα ξακουστει καλύτερα η αξία του.»

ΔΟΓΗΣ

Ακούτε το σοφο Βελάρη τί μας γράφει. Τώρα του λόγου του θάναι, θαρρω, ο καθηγητης που μπαίνει.

Μπαίνει η ΠΟΡΣΙΑ ντυμένη δικηγορικα

Δώσε μου το χέρι σου. Έρχεσαι απο το γέρο-Βελάρη;

ΠΟΡΣΙΑ

Μάλιστα, Εξοχότατε.

ΔΟΓΗΣ

Κάθησε, καλως όρισες. Γνωρίζεις τί'ναι η διαφορα που συζητούμε τώρα μες στο δικαστήριο;

ΠΟΡΣΙΑ

Την ξέρω κατα βάθος την υπόθεση. Πιός είναι ο έμπορος εδω και πιός είναι ο Οβραίος;

ΔΟΓΗΣ

Σάηλοκ, Γενάρο, ελάτε εδω μπροστα κι'οι διο.

ΠΟΡΣΙΑ

Λεν τ'όνομά σου Σάηλοκ;

ΣΑΗΛΟΚ

Σάηλοκ το λένε τ'όνομά μου.

ΠΟΡΣΙΑ

Αλλόκοτή 'ναι η δίκη που ζητας, μα τόσο νόμιμη που δε μπορει της Βενετιας ο νόμος να σε πολεμήσει όπως ενάγεις.

Στο Γενάρο

Σ'έχει στο χέρι του, δεν είναι αλήθια;

ΓΕΝΑΡΟΣ

Μάλιστα, έτσι λέει.

ΠΟΡΣΙΑ

Το παραδέχεσαι τ'ομόλογο;

ΓΕΝΑΡΟΣ

Το παραδέχουμαι.

ΠΟΡΣΙΑ

Τότε ο Οβραίος πρέπει να σε σπλαχνιστει.

ΣΑΗΛΟΚ

Πώς πρέπει; τί με βιάζει; Γιά ν'ακούσω.

ΠΟΡΣΙΑ

Σάηλοκ, δε θέλει βίασμα η σπλαχνια. Πέφτει σαν τη γλυκια βροχη που πέφτει απ'τα ουράνια

στο μέρος αποκάτου. Διπλα 'ναι βλογημένη. Κι' αφτον που δίνει τον βλογα, κι'αφτον βλογα που παίρνει. Ναι, δυνατότατή 'ναι μες στα πιο δυνατα. Καλύτερα απο στέμμα σε βασιλια τεριάζει. Το σκήφτρο του αν τη δύναμη της κοσμικης δείχνει εξουσίας, προσόντο σεβασμου και μεγαλείου, όπου των βασιλιάδων μας ο φόβος κάθεται κι'ο τρόμος, όμως πιο πάνου ακόμα στέκεται η σπλαχνια απο εξουσία και σκήφτρο. Μες στην καρδια των βασιλιάδων έχει θρόνο, είναι κι'αφτου προσόντο ακόμα του Θεου. Και γης τότε εξουσία φαίνεται πιο ναν τη μιάζει του Θεου, όταν σπλαχνια κολάζει τη δικαιοσύνη. Σάηλοκ, λοιπον, δικαιοσύνη αν είναι ο λόγος σου, μα συλλογίσου αφτο, πως μόνο απο δικαιοσύνη δε θα βλέπαμε κανεις μας σωτηρία. Σπλαχνια γυρέβουμε στην προσεφκη μας· κι' η ίδια αφτη μας προσεφκη μας λέει σπλαχνιας κι' εμεις να πράττουμε έργα. Μίλησα αφτα τα λόγια, έτσι να μαλακώσω τη δικαιοσύνη που ζητας· μα αν επιμένεις, τότε πρέπει τ'αφστηρο Κριτήριο εδω τον έμπορο να τον καταδικάσει.

ΣΑΗΛΟΚ

Τα έργατά μου στο κεφάλι μου! Το νόμο, σας παρακαλω, το πρόστιμο, την πλερωμη του ομόλογού μου!

ΠΟΡΣΙΑ

Δεν έχει το ποσο ναν το πληρώσει;

ΒΑΣΑΝΗΣ

Ναι, εγω για αφτον το καταθέτω εδω στο δικαστήριο. Και το διπλώνω μάλιστα. Αφτο αν δε φτάνει, το κεφάλι μου, τα χέρια, την καρδια σας βάζω ενέχυρο δέκα φορες ναν το πληρώσω. Αφτο αν δε φτάνει, τότε θα φανει πως πνίγεται το δίκιο απ'την κακία. Και σε θερμοπαρακαλω, το νόμο ξέσπασ' τον και πάρ' τον μια φορα στην εξουσία σου — κάνε μεγάλο δίκιο, κι'ας κάνεις άδικο μικρο — και μην αφίσεις να χαρει τον άκαρδο αφτο Σατανα.

ΠΟΡΣΙΑ

Δε γίνεται. Δεν έχει μες στη Βενετια εξουσία για ν'αλλάξει νόμονε αναγνωρισμένο. Ως προηγούμενο θ'αναγραφτει· κι'άπειρα λάθη μ'αφτο το παράδειγμα μέσα στο κράτος θα χυθουν. Δε γίνεται.

ΣΑΗΛΟΚ

Ο Δανιηλ ήρθε να κρίνει! ναίσκε, ο Δανιηλ! Ω προκομένε νιε μου δικαστη, πώς σε τιμω!

ΠΟΡΣΙΑ

Παρακαλω, να δω τ'ομόλογο.

ΣΑΗΛΟΚ

Νά το, σεβασμιότατε καθηγητη μου, νά το!

ΠΟΡΣΙΑ

Σάηλοκ, νά τρίδιπλα σου τα προσφέρνουν τα φλουρια.

ΣΑΗΛΟΚ

Όρκο, όρκο, έχω όρκονε στον ουρανο! Μα θέτε ψεφτορκια να βάλω στην ψυχη μου απανου; Όχι! όχι μήτε για τη Βενετια!

ΠΟΡΣΙΑ

Τ'ομόλογό 'ναι αλήθια ληξιπρόθεσμο, κι' έτσι μπορει μ'αφτο ο Οβραίος ν'απαιτήσει νόμιμα μια λίτρα κρέας, στην καρδια σιμα σιμα κομένο. Κάνε έλεος· πάρ'τα τάλαρά σου τρίδιπλα· πες μου να σκίσω το χαρτι.

ΣΑΗΛΟΚ

Σαν πλερωθει κατα τη ρήτρα. Το βλέπω, εσυ 'σαι δικαστης με νου· το νόμο τον γνωρίζεις και σωστότατα τον ξήγησες. Στο νόμο σε ξορκίζω — που τούσαι στήριγμά του, όπως σ'αξίζει — έλα πια στην απόφαση. Βάζω όρκο την ψυχη μου, ανθρώπου γλώσσα δε μπορει να με γυρίσει. Τ'ομόλογό μου θέλω.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Μ'όλη μου την καρδια, παρακαλω, να βγάλτε την απόφαση.

ΠΟΡΣΙΑ

Καλα λοιπον, έτσι είναι· ετοίμασε για το μαχαίρι του τον κόρφο.

ΣΑΗΛΟΚ

Ω ξακουσμένε δικαστη! ω εξοχότατό μου παλικάρι!

ΠΟΡΣΙΑ

Γιατι ο σκοπος του νόμου και το νόημα σωστα τεριάζουν με το πρόστιμο που ορίζει εδω τ'ομόλογο.

ΣΑΗΛΟΚ

Σωστο! σωστο! Ω γνωστικε και τίμιε δικαστη! Πόσο πιο γέρος είσαι απ'ότι φαίνεσαι!

ΠΟΡΣΙΑ

Λοιπον τώρα άνοιξε τον κόρφο σου.

ΣΑΗΛΟΚ

Έτσι το στήθος· έτσι λέει τ'ομόλογο... δεν είναι αλήθια, ξακουσμένε δικαστη;... κατάκοντα εκει στην καρδια... έτσι απαράλλαχτα το λέει.

ΠΟΡΣΙΑ

Έτσι είναι. Έχει εδω τη ζυγαρια να ζιάσουμε το κρέας;

ΣΑΗΛΟΚ

Την έχω εγω έτοιμη.

ΠΟΡΣΙΑ

Και, Σάηλοκ, ένα γιατρο κράξε μ' έξοδό σου να σταματήσει τις πληγες, μήπως πεθάνει απο το αίμα.

ΣΑΗΛΟΚ

Τα γράφει αφτα τ'ομόλογο;

ΠΟΡΣΙΑ

Όχι ορισμένα, μα και τί μ'αφτο; Καλο 'ναι ναν το κάνεις καν απο φιλανθρωπια.

ΣΑΗΛΟΚ

Δε βρίσκω τίποτα· δεν είναι μες στ'ομόλογο.

ΠΟΡΣΙΑ

Έλα, εσυ έμπορε, έχεις τίποτα να πεις;

ΓΕΝΑΡΟΣ

Σα λίγο πράμα· αρματωμένος είμαι κι'έτοιμος. Δώσ'μου το χέρι σου, Βασάνη, κι'έχε για! Καημο μην τόχεις πως κατάντησα ως εδω για σένα. Τι σ'ένα πράμα η μοίρα μου μου φάνηκε έτσι πιο καλη παρ'ότι συνηθίζει· τι τόχει πάντα σύστημα να θέλει τους κακότυχους ναν τα επιζουν τα πλούτη τους, κι'έτσι με λακωμένο μάτι και με σουφρωμένο κούτελο να βλέπουν γερατια γιομάτα φτώχια· τώρα απο τέτιας δυστυχιας το σιγανο· το βάσανο εμένα με θερίζει πριν. Δώσε τα χαιρετίσματά μου στην καλη σου τη γυναίκα. Δηγήσου της πώς τέλιωσε ό Γενάρος, πες της πόσο σ'αγαπούσα, μ'έναν καλο για μένα λόγο σαν πεθάνω· και σαν την αποπεις την ιστορία, πες της να κρίνει αν ο Βασάνης είχε μια φορα ένα φίλο. Το φίλο σου πως χάνεις μην πικραίνεσαι, κι'εκείνος δεν πικραίνεται το χρέος σου πως σου πληρώνει· γιατι μονάχα αν χώσει το μαχαίρι του βαθια ο Οβραίος, εγω σε μια στιγμη μ'όλη μου τότε την καρδια θα σ'το πληρώσω.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Γενάρο, έχω γυναίκα που την αγαπω σαν τη ζωη την ίδια· όμως ζωη, γυναίκα, κι'όλονε μαζι τον κόσμο εγω καλύτερα δεν τάχω απ'τη ζωη σου. Όλα τα χάνω, ναι τα κάνω όλα θυσία εφτυς σ'αφτον εδω το Σατανα για να σε λεφτερώσω εσένα.

ΠΟΡΣΙΑ

Πολλα σπολλάτη δε θα σούλεγε η γυναίκα σου αν είταν κάπου εδω και σ'άκουγε την προσφορα.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Έχω κι'εγω γυναίκα που τήνε λατρέβω, ένας Θεος το ξέρει. Άμποτε νάτανε στον ουρανο, μα να παρακαλούσε κάπιον άγιο για ν'αλλάξει αφτο το σκυλοβριο.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Καλα που το προσφέρνεις πίσω της· γιατι η αποθυμια σου αλλιως θα σούκανε το σπίτι σου κουβάρια.

ΣΑΗΛΟΚ (απο μέσα του)

Κοίτα τους χριστιανους τους άντρες τί 'ναι! Έχω κι'εγω μια κόρη· αχ άντρα ας είχε αφτη απ'του Βαραβα τη φύτρα μα όχι χριστιανο! (Αφα) Χασομερούμε· δώσε, σε παρακαλω, ένα τέλος στην απόφαση.

ΠΟΡΣΙΑ

Μια λίτρα απ'του εμπόρου εδω τη σάρκα είναι δικη σου. Την απονέμει το Κριτήριο, ο νόμος σου τη δίνει.

ΣΑΗΛΟΚ

Ω δίκιε δίκιε μου κριτη!

ΠΟΡΣΙΑ

Και πρέπει ναν την κόψεις απ'τα στήθια του. Δίνει την άδια ο νόμος, το Κριτήριο τ'απονέμει.

ΣΑΗΛΟΚ

Ω μυριοπροκομένε δικαστη! Αποφασίστηκε· έλα ετοιμάσου.

ΠΟΡΣΙΑ

Καρτέρα μια στιγμη, έχει κάτι άλλο ακόμα. Τ'ομόλογο αίμα δε σου δίνει μήτε μια σταλια· τα λόγια 'ναι ρητα, μια λίτρα κρέας. Νά το λοιπον τ'ομόλογό σου, πάρ'τη λίτρα σου το κρέας. Μα κόβοντας μια στάλα αν χύσεις αίμα χριστιανου, το βιος σου, κινητο κι'ακίνητο, κατα της Βενετιας το νόμο σου δημέβεται απ'το κράτος.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ω τίμιε δικαστη!—μωρ'άκουσ'τα, Τσιφούτη— ω προκομένε δικαστη!

ΣΑΗΛΟΚ

Έτσι είναι ο νόμος;

ΠΟΡΣΙΑ

Δες τ'άρθρο μοναχος σου. Τι αφου δικαιοσύνη μας ζητας, θα βρεις δικαιοσύνη, μη φοβάσαι, πιο παρ'όσο θέλεις.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ω προκομένε δικαστη! — τ'ακους, Τσιφούτη μου — νά προκομένος δικαστης!

ΣΑΗΛΟΚ

Παίρνω την προσφορα λοιπον· πλερώστε τρίδιπλο τ'ομόλογο, κι'ας πάει ο χριστιανος δουλια του.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Νά τα τάλαρα.

ΠΟΡΣΙΑ

Σιγα. Κάθε δικαιοσύνη θαν τη λάβει. Αγάλια... μη βιασίματα... το πρόστιμο και τίποτα άλλο δε θα λάβει.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ώχου, Τσιφούτη μου, νά τίμιος δικαστης, νά διαβασμένος δικαστης.

ΠΟΡΣΙΑ

Έτσι λοιπον τοιμάσου ναν το κόψεις. Μη χύσεις αίμα· μήτε και να κόψεις λίγο ή πιο πολυ, παρα σωστα μια λίτρα. Αν πάρεις πιο πολυ ή πιο λίγο

απο σωστα μια λίτρα, νά τόσο όσο το κάνει πιο αλαφρυ ή βαρυ κι'ένα φτωχο σταρόσπορο ή και το εικοστο του ακόμα μέρος, τί λέω; η ζυγαρια σου αν γύρει και μιας μόνης τρίχας βάρος, τελιώνεις χάθηκες, κι' όλο το βιος σου σου δημέβεται.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Δέφτερος Δανιηλ, Οβριε, ο Δανιηλ! Τώρα, Τσιφούτη, σε βαστω απ'τα διο σου!

ΠΟΡΣΙΑ

Τί στέκεται ο Οβραίος; Πάρ' το πρόστιμό σου.

ΣΑΗΛΟΚ

Δώστε μου το κεφάλαιο κι' αφίστε με να φύγω.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Έτοιμο τόχω· νά το.

ΠΟΡΣΙΑ

Τ' απόρριψε μπροστα στο δικαστήριο. Θα λάβει απόλυτη δικαιοσύνη και τ'ομόλογό του.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ο Δανιηλ, και πάλι εγω σας λέω, ο Δανιηλ! Τσιφούτη μου, έχε την εφκη που μούμαθες αφτη τη λέξη.

ΣΑΗΛΟΚ

Δε θαν το λάβω μήτε το κεφάλαιο;

ΠΟΡΣΙΑ

Τίποτα δε θα λάβεις, μοναχα το πρόστιμο κι' αφτο με κίντυνό σου.

ΣΑΗΛΟΚ

Τότες λοιπον χαλάλι ας του το κάνει ο διάολος! Φέβγω, άλλα λόγια πια δε θέλω.

ΠΟΡΣΙΑ

Καρτέρα, Οβραίε. Ο νόμος σε τσακώνει κι' απ'αλλου. Είναι γραμένο μες στης Βενετιας τους νόμους, αν εναντίον ξένου αποδειχτει πως μ'ίσα μέσα ή πλάγια θέλει ν'αφανίσει Βενετο, αφτος του παίρνει το μισο του βιος· τ'άλλο μισο, το κράτος, κι'η ζωη του αφίνεται στο έλεος του Δόγη δίχως έφεση. Σ'αφτη τη θέση βρίσκεσαι κι' εσυ. Τι φαίνεται φως φανερα πως μ'ίσα μέσα και με πλάγια θέλησες ως και να θανατώσεις τον αντίδικο, κι' ένοχος είσαι της ποινης που απάγγειλα. Στα γόνατα λοιπον και ζήτησε σπλαχνια απο το Δόγη!

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ζήτα την άδια του να πας να κρεμαστεις! Ωστόσο, αφου το βιος σου πάει στο κράτος, δε θα σου μείνει μήτε ενος σκοινιου καν η αξία· πρέπει λοιπον να σε κρεμάσουν μ'έξοδα του κράτους.

ΔΟΓΗΣ

Μα για να δεις τη διαφορα της γνώμης μας, πριν το ζητήσεις, σου χαρίζω τη ζωη. Όσο για το μισο σου βιος, αφτο 'ναι του Γενάρου· τ'άλλο μισο που πάει στο κράτος, ίσως σε πρόστιμο τ'αλλάξω αν μετανιώσεις.

ΠΟΡΣΙΑ

Του κράτους ναι, όχι όμως του Γενάρου.

ΣΑΗΛΟΚ

Όχι όχι, πάρε τη ζωη μου κι'όλα μου, μη μου χαρίζεις τίποτα! Το σπίτι μου μου παίρνεις, σα μου πάρεις τ'αντιστύλι του· μου παίρνεις τη ζωη, τα μέσα σα μου πάρεις που με ζούνε.

ΠΟΡΣΙΑ

Γενάρο, δε μπορεις εσυ να κάνεις κάπια συγκατάβαση;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Χάρισμα την τριχια και τίποτα άλλο, για όνομα Θεου!

ΓΕΝΑΡΟΣ

Παρακαλω το Δόγη κι'όλο το Κριτήριο να μην του το δημέψτε το μισο του βιος. Με σώνει εμένα αν μοναχα μ'αφίσει τ'άλλο το μισο στα χέρια μου, και σαν πεθάνει ναν το δώσω πίσω εφτυς στο νιο που τις προάλλες τούκλεψε την κόρη του, όμως με διο όρους· πρώτα για αφτη τη χάρη πως θα γίνει αμέσως χριστιανος, κι'έπειτα πως μες στο Κριτήριο εδω θα γράψει του γαμπρου του του Λορέντζου και της κόρης του όλο το βιος π'αφίσει σαν πεθάνει.

ΔΟΓΗΣ

Να γίνει· ει δ'αλλιως ξελέω τη χάρη που τ' απόνειμα.

ΠΟΡΣΙΑ

Σάηλοκ, τί λες; το δέχεσαι;

ΣΑΗΛΟΚ

Το δέχουμαι.

ΔΟΓΗΣ

Κάνε το έγγραφο, γραμματικε, της δωρεας.

ΣΑΗΛΟΚ

Παρακαλω σας, να πηγαίνω αν δε σας μέλει. Καλα δεν είμαι. Στείλτε μου το έγγραφο, κι'εγω το υπογράφω.

ΔΟΓΗΣ

Σύρε, μα ναν το κάνεις.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Σα σε βαφτίζουν, ο παπας θα σε σταβρώσει· μα αν είμουνα κριτης εγω, όχι παπας, μον μπόγιας θα σε στάβρωνε.

Φέβγει ο ΣΑΗΛΟΚ

ΔΟΓΗΣ *(στην Πόρσια)*

Κύριε, παρακαλω ναρθεις μαζι να φάμε.

ΠΟΡΣΙΑ

Παρακαλω την Εξοχότητά σου να με συμπαθήσεις. Πρέπει να φύγω απόψε για την Πάδοβα, κι'είναι καλύτερα να ξεκινήσω αμέσως.

ΔΟΓΗΣ

Λυπούμαι που δεν εφκαιρεις. Γενάρο, αντάμειψε τον Κύριο εδω· τι του χρωστας πολλα κατα τη γνώμη μου.

Φέβγουν ο ΔΟΓΗΣ, οι ΠΡΟΕΣΤΟΙ κι'οι ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αγαπητε μου Κύριε, εμένα και το φίλο μου μας γλύτωσε η σοφία σου απο φριχτες τρομάρες σήμερα. Μ'όλο το θάρρος το λοιπον για τους εβγενικους σου κόπους σου προσφέρνουμε τις τρεις χιλιάδες του Οβραίου.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Κι' ακόμα η αφοσίωσή μας κι' η αγάπη μας είναι δικη σου δια βίου.

ΠΟΡΣΙΑ

Σε σώνει, σε πληρώνει. Με σώνει εμένα που σας γλύτωσα, κι'έτσι θαρρω καλοπληρώθηκα. Καρδια πιο φιλοχρήματη απο 'φτο ποτες δεν είχα. Ελπίζω θα με θυμηθείτε, ανίσως ξανανταμωθούμε. Και τώρα έχετε για, γιατι πηγαίνω.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αγαπητε μου Κύριε, δε μπορω, μον πρέπει να σε προσπαθήσω ακόμα. Κάτι να μας θυμάσαι δέξου, ως δώρο κι'όχι πληρωμη. Παρακαλω, διο χάρες κάνε μου· όχι να μη μου πεις και να με συμπαθήσεις.

ΠΟΡΣΙΑ

Σαν επιμένεις και καλα, λοιπον ας είναι.

(Στο ΓΕΝΑΡΟ)

Δώσ' μου σινιορ Γενάρο, τα χειρόχτια σου, θαν τα φορω να σε θυμάμαι.

(Στο ΒΑΣΑΝΗ)

Κι'έτσι για αγάπη σου παίρνω απο σένα αφτο το δαχτυλίδι... Μην το τραβας το χέρι πίσω· δε θα σου πάρω τίποτα άλλο, κι'απ'αγάπη μήτε εσυ δε θα μου τ'αρνηθεις αφτο.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αχ τί 'ναι αφτο το δαχτυλίδι, αγαπητε μου Κύριε, τίποτα δεν είναι· ντροπης να σου το δώκω.

ΠΟΡΣΙΑ

Δε θέλω τίποτα άλλο, παρ' αφτο. Και τώρα μάλιστα, θαρρω, σα να μου το τραβα η καρδια.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Έχει άλλη πιο μεγάλη σημασία αφτο, δεν είναι ο λόγος της αξίας. Το δαχτυλίδι εγω της Βενετιας το πιο πολύτιμο με το ντελάλη να σου βρω και να σ'το δώκω· μα αφτο, μην το γυρέβεις, σε παρακαλω.

ΠΟΡΣΙΑ

Είσαι, σινιόρε, ανοιχτοχέρης με τις προσφορες, το βλέπω. Να ζητιανέβω πρώτα μ' έμαθες· και τώρα πάλι με μαθαίνεις, φαίνεται, πως απαντούνε στους ζητιάνους.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αφτο το δαχτυλίδι τόχω απ'τη γυναίκα μου. Και σα μου το φορούσε, μούπε και της έταξα να μην το χάσω, να μην το πουλήσω, και να μην το δώκω σ'άλλον.

ΠΟΡΣΙΑ

Με τέτια πρόφαση κι'άλλοι πολλοι οικονόμησαν τα δώρα τους. Αν η γυναίκα σου έχει μια σταλια μιαλο και μάθει εγω ποσο πολυ τ'αξίζω αφτο το δαχτυλίδι, και τόσο δα γιατι μου τόδωκες δε θα βαστάξει κάκια. Σ'αφίνω για λοιπον!

Φέβγει η ΠΟΡΣΙΑ κι' η ΝΕΡΙΤΣΑ

ΓΕΝΑΡΟΣ

Βασάνη, φίλε, δώσ'του το το δαχτυλίδι. Η δούλεψή του κι'η αγάπη μου μαζί, πες πως αξίζουν όσο και της γυναικος σου η προσταγη.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Πήγαινε, Γρατιανε μου, τρέχα, πρόφτασέ τον. Δώσ'του το δαχτυλίδι, κι'αν μπορεις, να μας τον φέρεις στου Γενάρου.

Φέβγει ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Έλα, να πάμε εμεις αμέσως σπίτι. Και το πρωΐ νωρις κι'οι διο πετούμε κατα το Μπελμόντο. Έλα λοιπον, Γενάρο.

Φέβγουν

ΣΚΗΝΗ Β

Βενετια. Δρόμος

Έρχεται η ΠΟΡΣΙΑ κι'η ΝΕΡΙΤΣΑ

ΠΟΡΣΙΑ

Ρώτα να βρεις πού'ναι το σπίτι του Οβραίου· ανέβα δώσ'του το χαρτι να υπογράψει. Φέβγουμε απόψε για ναν τους προκάνουμε μια μέρα πριν τους άντρες μας στο σπίτι. Ετούτο το χαρτι θαν τον καλοκαρδίσει το Λορέντζο.

Έρχεται ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Καλα, άρχοντά μου, που σε πρόφτασα. Γιατι το ξανασυλλογίστηκε ο σινιορ Βασάνης, και σου στέλνει νά το δαχτυλίδι, και παρακαλει τη συντροφια σου στο τραπέζι.

ΠΟΡΣΙΑ

Αφτο, λυπούμαι, δε μπορω. Όμως το δαχτυλίδι του το δέχουμαι μετα χαρας, και ναν του πεις, παρακαλω, πως τον εφχαριστω. Κάνε μου και τη χάρη, δείξε του γραμματικου μου μια στιγμη του γέρο-Σάηλοκ πού 'ναι εδω το σπίτι.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μετα χαρας σου.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Κύριε, διο λόγια, σε παρακαλω.

(Στην ΠΟΡΣΙΑ)

Θα δω αν μπορω να πάρω και το δαχτυλίδι μου απ'τον άντρα το δικο μου, που μ'ορκίστηκε ναν το φυλάξει όσο που να πεθάνει.

ΠΟΡΣΙΑ

Σ'το εγγυούμαι, θαν το πάρεις. Όρκους και παραόρκους θα μας κάνουν πως τα δώκανε τα δαχτυλίδια σ'άντρες· μα το σκοπο μας πάντα εμεις, κι'όσο εκείνοι όρκους, πιο πολλους εμεις. Εμπρος, καιρο μη χάνεις. Ξέρεις πού θα προσμένω.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Λοιπον το σπίτι μου το δείχνεις, παλικάρι;

ΜΕΡΟΣ Ε

ΣΚΗΝΗ Α

Μπελμόντο. Δεντροστοιχία μπροστα στης Πόρσιας τον πύργο

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ και ΓΕΤΣΙΚΑ

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Δες το φεγγάρι ολόφωτο πώς λάμπει! Τέτια νύχτα
όταν τ'αγέρι τα δεντρα φιλούσε αγάλια αγάλια
δίχως κανένα ψίθυρο να κάνουν, τέτια νύχτα
στης Τριας λεν τον καστρότοιχο ανέβηκε ο Τρωΐλος
και την ψυχη του στέναζε προς τ'αντικρυ καλύβια,
όπου έμενέ του η άπιστη Χρυσούλα.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Τέτια νύχτα
δειλα δειλα απας στη δροσια νυχοπατούσε η Θίσβη,
και το λιοντάρι πριν το δει, τον ήσκιο του είδε πρώτα
και τρομασμένη γύρισε να φύγει.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Τέτια νύχτα
απάνου στάθηκε η Διδω στο περιγιάλι τ'άγριο
κι'έγνεφε με κλωνάρι ιτιας στο φίλο της καρδιας της
πίσω να πάει να σμίξουνε και πάλι.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Τέτια νύχτα
μάζευε ρίζες μαγικες η Μήδια για να δώκει
του γέρο-Αίσονα ζωη καινούργια.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Τέτια νύχτα
ξέκοψε η Γέτσικα κρυφα απο του πλούσιου Οβραίου,
και μ'άστατο αγαπητικο παραίτησε τη χώρα
της Βενετιας για τ'όμορφο Μπελμόντο.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Τέτια νύχτα
ο νιος Λορέντζος άμωσε πως τη γλυκαγαπούσε,
και την ψυχη της έκλεψε μ'όρκους πολλους αγάπης,
πολλους όμως αληθινο κανέναν.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Τέτια νύχτα
κακολογούσε η Γέτσικα, σαν όμορφη στριγγλίτσα,
το φίλο που τη λάτρευε, κι'αφτος τη συμπαθούσε.

ΓΕΤΣΙΚΑ

Θα σε ξεπαρανύχτιζα, αν δεν ερχόταν κάπιος.
Μον στάσου! ακούω πάτημα.

Έρχεται ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Πιός έρχεται έτσι γλήγορα μέσα στη σιγαλια της νύχτας;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Φίλος.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Φίλος; τί φίλος; Τ'όνομά σου, φίλε, σε παρακαλω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Στέφανο λένε τ'όνομά μου. Και φέρνω μήνημα πως η κυρα μου θάναι εδω πριν ξημερώσει. Μες σ'εξωκλήσα τώρα αργοπορει, και γονατίζει και προσέφκεται ναν της βλογήσει ο Ύψιστος το γάμο της.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Πιός έρχεται μαζι της;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Κανεις, μον ένας άγιος ερημίτης με την παρακόρη της. Παρακαλω, μου λέτε αν γύρισε ο αφέντης μου;

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Όχι, δε γύρισε, μήτ' έχουμε είδησή του. Μα πάμε μέσα, Γέτσικα, επίσημα να τοιμαστούμε για το καλως όρισες της νοικοκυροπούλας του σπιτιου.

Έρχεται ο ΣΑΧΛΟΤΟΣ

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Γουγου γουγου, γουρουγουγου γουγου! (κάνει σα να παίζει βούκινο).

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Πιός θορυβει;

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Γουγου! Μην είδατε τον κυρ Λορέντζο και την κυρα Λορέντζαινα; Γουγου γουγου!

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Μη σκούζεις έτσι, βρε παιδι! Εδω.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Γουγου! Πού πού;

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Εδω.

ΣΑΧΛΟΤΟΣ

Πες του, έφτασε ένας ταχυδρόμος απο τον αφέντη μου με το ντορβα του γιομάτο νέα πρώτης. Ο αφέντης φτάνει εδω πριν ξημερώσει.

Φέβγει ο ΣΑΧΛΟΤΟΣ

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Χρυση μου αγάπη, ας μπούμε μέσα να προσμένουμε ως να φτάσουν. Ωστόσο δεν πειράζει· τί να μπούμε μέσα; Στέφανε φίλε, πες τους μες στο σπίτι, σε παρακαλω, πως έρχεται η νοικοκυρα. Και στείλε τα βιολια σας όξω εδω στον ανοιχτόνε αέρα.

Φέβγει ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Γλυκα στον όχτο αφτο το φως του φεγγαριου κοιμάται. Εδω ας καθήσουμε, και των βιολιων ο ήχος μες στην ακουη μας ας κρυφογλυστρα. Η νύχτα, η καλοσύνη, η σιγαλια τεριάζουν με τους τόνους της γλυκιας της αρμονίας. Κάθησε, Γέτσικα. Κοίτα το θόλο τ'ουρανου πώς είναι πυκνοκέντητος με δίσκους απ'ολόλαμπρο χρυσάφι. Και τ'άστρο που θωρας το πιο μικρο σαν αγγελούδι τραγουδάει στην κίνησή του, αγάλια αγάλια συνοδέβοντας τ'αθωοβλέφαρα τα Χερουβειμ. Τέτια αρμονία ζει μες στις αθάνατες ψυχες· μα εμεις δεν την ακούμε, ενόσω έτσι κακότεχνα την κλείνει μέσα ο χωματόπλαστος αφτος του μαρασμου μαντύας.

Έρχουνται οι ΜΟΥΣΙΚΟΙ

Ελάτε εσεις ξυπνήστε μ'έναν ύμνο την Αβγούλα. Οι τόνοι σας οι πιο γλυκοι ας διαβούνε ως στης αφέντρας σας την ακουη, και σπίτι ας την τραβήξει η μουσικη.

Παίζουν οι ΜΟΥΣΙΚΟΙ

ΓΕΤΣΙΚΑ

Εγω χαρούμενη ποτες δεν είμαι σαν ακούω μουσικη.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Ο λόγος είναι πως προσέχει ο νους σου. Είδες ποτε κάνα άγριο κι'εθελόκακο κοπάδι ή νια πουλάρια κι'αχαλίνωτα που τρέχουν με τρελλα πηδήματα, που χλιμιντρίζουν και μουγκρίζουν δυνατα, γιατι έχουν αναμένο μες στις φλέβες αίμα; Μόλις τυχον ακούσουν σάλπιγγα και παίζει ή κάναν ήχο μουσικο, και τότε ίσως τα δεις να σταματήσουν όλα μονομιας, κι'η αγριάδα των ματιων τους να μερώσει απ'τη γλυκια τη δύναμη της μουσικης. Για αφτο κι'ο ποιητης παράστησε πως ο Ορφέας έσαιρνε λιθάρια, δέντρα, ρέματα· γιατι δεν έχει τίποτα στον κόσμο — θες σκληρο, θες απελέκητο ή γιομάτο λύσσα — που τη φύση η μουσικη να μην του αλλάζει εκείνη τη στιγμη. Άνθρωπος με γυμνη καρδια απο μουσικη, που δεν τον συγκινάει η μαγικια αρμονία, αφτος για απάτες είναι καναμένος, για αρπαγες και προδοσίες· θολα της κεφαλης του τα νοήματα σα νύχτα, μάβρη σαν Κόλασή 'ναι η γνώμη του. Άνθρωπο τέτιο μην τον μπιστεφτεις ποτες σου. Άκου τη μουσικη.

Έρχεται η ΠΟΡΣΙΑ κι'η ΝΕΡΙΤΣΑ απ'αλάργα

ΠΟΡΣΙΑ

Το φως που βλέπεις καίει μες στο χαγιάτι μου. Δες τί μακρια που στέλνει αφτο το λυχναράκι τις αχτίδες του! Παρόμια λάμπει έργο καλο μέσα στον πλάνο κόσμο.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Σαν έφεγγε η σελήνη, δεν το βλέπαμε το φως του.

ΠΟΡΣΙΑ

Έτσι θολώνει η πιο μεγάλη δόξα τη μικρη. Φεγγοβολάει σα βασιλιας ο υπουργος ως να προβάλει εκείνος· αδιάζει τότε η δόξα του σάμπως μεσόχωρο νερο μες στου ωκεανου την καταβόθρα. Ακους; Η μουσικη.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Η μουσικη σου, του σπιτιου, κυρία.

ΠΟΡΣΙΑ

Βλέπω πως τίποτα δεν έχει αξία απόλυτη· ακούγεται, νομίζω, πιο γλυκια πολυ παρ'ότι την ημέρα.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Η σιγαλια της δίνει αφτη τη χάρη.

ΠΟΡΣΙΑ

Ο κόρακας λαλει όσο κι'ο σκορδαλος γλυκα σα δεν ακούγουνται μαζί, κι'ίσως τ'αηδόνι αν κελαϊδούσε την αβγη, σα σκούζει κάθε χήνα, ο κόσμος δε θαν τόχε έτσι τραγουδιστη καλλίτερο απ'τον τρυποφράχτη. Στον κόσμο πόσα πράματα δε γίνουνται μόνο στην ώρα τους ωραία ή τέλεια, δε βρίσκουν μόνο τότε το σωστο τους έπαινο! (Στους μουσικους) Σωπάστε τώρα! Η σελήνη με το τέρι της κοιμάται και δε θέλει να ξυπνήσει.

Πάβει η μουσικη

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Της Πόρσιας είναι αφτη η φωνη, σου βάζω ότι κι'αν πεις.

ΠΟΡΣΙΑ

Με γνώρισε όπως ο τυφλος τον κούκκο, απ'τη φωνη την άσκημη.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Αγαπητη κυρία, καλως όρισες στον πύργο σου.

ΠΟΡΣΙΑ

Πήγαμε να προσεφκηθούμε για τους άντρες μας, κι'άμποτε οι προσεφκες μας ναν τους έφεραν καλο! Γύρισαν σπίτι;

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Δε γύρισαν ακόμα· όμως έστειλαν να πουν πως έρχουνται.

ΠΟΡΣΙΑ

Νερίτσα, σύρε μέσα, και να πεις των δούλων μου να κάνουν πως δε λείψαμε απο δω. Κι'εσυ, Λορέντζο. Γέτσικα, κι'εσυ το ίδιο.

Ακούγεται βούκινο

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Ο άντρας σου νά! φτάνει· ακούω το βούκινό του. Κυρία, μη φοβάσαι, εμεις δε μαρτυράμε.

ΠΟΡΣΙΑ

Η νύχτα αφτη είναι λες αρρωστημένη μέρα μοναχα· φαίνεται λίγο πιο χλωμη· μέρα σαν όταν είναι ο ήλιος μες στα σύγνεφα.

Έρχουνται ο ΒΑΣΑΝΗΣ, ο ΓΕΝΑΡΟΣ κι'ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ με τους ακόλουθούς τους

ΒΑΣΑΝΗΣ

Θάχαμε μέρα εμεις με τους Αντίποδες μαζι, αν έβγαινες εσυ σα λείπει ο ήλιος.

ΠΟΡΣΙΑ

Ας φέρνω φως κι'αλάφρωση, μα κι'αλαφρια ας μην είμαι· γιατι η γυναίκα η αλαφρια κάνει βαρύκαρδο τον άντρα, κι'έτσι ποτε ο Βασάνης μου μη γίνει απ'αφορμη μου. Ωστόσο, όλα δεξα ας τα φέρει ο Ύψιστος! Άντρα μου, καλως ήρθες σπίτι.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αγάπη μου, σ'εφχαριστω. Δέξου καλα το φίλο μου. Αφτος είναι ο Γενάρος, είναι αφτος ο άνθρωπος, που τόσες τόσες χάρες του χρωστω.

ΠΟΡΣΙΑ

Πρέπει πολλα ναν του χρωστας με κάθε δίκιο, τι καθως άκουσα, κι'αφτος πολλα για σένανε χρωστούσε.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Χρωστούσα ή όχι, όλα ξεπλερώθηκαν.

ΠΟΡΣΙΑ

Μετα χαρας σε βλέπουμε στον πύργο μας. Αλλιως αφτο τεριάζει να φανει κι'όχι με λόγια· για αφτο ας αφήκω τ'αδιανα φιλοφρονήματα.

Ο ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ κι'η ΝΕΡΙΤΣΑ φαίνουνται πως μιλουν χώρια

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μα το φεγγάρι εκει, σ'ορκίζουμαι πως μ'αδικας. Τόδωκα αλήθια στο βοηθο του δικαστη, που έτσι ναν τούχαν κόψει και τα διο του—αδιάφορο—αφου το παίρνεις έτσι, αγάπη μου, κατάκαρδα.

ΠΟΡΣΙΑ

Πώς; μάλωμα απο τώρα σας; τί τρέχει;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Νά, για μια λώθρα μάλαμα, ένα ψωροδαχτυλίδι που μου χάρισε μ'ένα ρητο γραμένο απάνου για τον κόσμο ολόκληρο, καθως το στίχο του μαχαιροφτιάστη στο μαχαίρι απάνου. «Αγάπα με και μη μ'αφίνεις».

ΝΕΡΙΤΣΑ

Τώρα τί λες για αξία και ρητα; Μου ορκίστηκες, σα σ'τόδινα, ναν το φορας ως να πεθάνεις, κι' ακόμα και στον τάφο ναν το πάρεις. Αν όχι εμένα, μα τους όρκους σου έπρεπε να σεβαστεις και να μην το ξεκάνεις. Το πήρε, μάλιστα, ο βοηθος του δικαστη· όμως το ξέρω εγω πως ο βοηθος που τόλαβε, ποτες το μάγουλό του δε θα βγάλει τρίχα.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Θα βγάλει, αν ζήσει κι'αντρωθει.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Μάλιστα, αν οι γυναίκες ζουν κι'αντρώνουνται.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μάρτυρας ο Θεος σου λέω, το χάρισα σ'ένα παλικαράκι, σ'ένα να πεις παιδι, μικράκι κατσιασμένο, όχι αψηλότερο απο σένα, το βοηθο του δικαστη· ναι, σ'ένα φαφλατόπαιδο που το ζητούσε για τον κόπο του. Αδύνατο όχι ναν του πω, κι'αν έπεφτα νεκρος.

ΠΟΡΣΙΑ

Δεν έκανες καλα, πρέπει ίσα να σ'το πω, ν'αφήκεις έτσι αδιάφορα το πρώτο δώρο της γυναίκας σου· δώρο που μ'όρκους κόλλησες στο δάχτυλο, που ως μες στη σάρκα σου το σφήνωσες με πίστη. Τούδωκα εγω ένα δαχτυλίδι του καλου μου, κι'όρκο του πήρα πως ποτε δε θαν τ'αφήκει· νά τος εδω, παίρνω για αφτον εγω ότι θέλεις όρκο, δε θαν τ'άφινε, δε θαν το σάλεβε απ'το δάχτυλο, κι'όλους τους θησαβρους ναν τούδιναν του κόσμου. Σου λέω, αλήθεια, Γρατιανε, πάρα πολυ σκληρη αφορμη της δίνεις να πικραίνεται· νάμουν εγω, μα θάχανα το νου μου!

ΒΑΣΑΝΗΣ

Μωρε καλύτερα, νάθε το κόψω το ζερβυ μου χέρι και να ορκίζουμουν πως διαφετέβοντάς το τόχασα το δαχτυλίδι.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Μα κι'ο σινιορ Βασάνης τόδωκε το δαχτυλίδι του στο δικαστη που το ζητούσε και καλα, και που μα την ψυχη μου τ'άξιζε. Και τότες το παιδι, ο γραμματικος, πούκανε τα γραψίματα, με παρακάλεσε ναν του χαρίσω το δικο μου. Και μήτε ο δικαστης μήτε ο βοηθος δε θέλανε άλλο τίποτα παρα τα διο τα δαχτυλίδια.

ΠΟΡΣΙΑ

Τί δαχτυλίδι χάρισες, Βασάνη μου; Όχι, ελπίζω, το δικο μου.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αν μούταν δυνατο σιμα στο φταίξιμο να πω και μια ψεφτια, θα σούλεγα πως όχι· μα βλέπεις, πάει, δεν τόχω πια στο δάχτυλο.

ΠΟΡΣΙΑ

Το ίδιο λείπει η πίστη κι'απ'την ψέφτρα σου καρδια. Παίρνω όρκο το Θεο, δε θα με δεις στο στρώμα σου ως που να δω κι'εγω το δαχτυλίδι.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Και μήτε στο δικο μου εσυ, ως να ξανάδω το δικο μου.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Αχ φως μου, αν ήξερες σε πιόν το χάρισα το δαχτυλίδι, αν ήξερες για πιόν το χάρισα το δαχτυλίδι, αν ένιωθες για τί το χάρισα το δαχτυλίδι, πως άθελα χωρίστηκα το δαχτυλίδι, που τίποτα δεν ήθελαν παρα το δαχτυλίδι, δε θα βαστούσες, φως μου, τέτια κάκια για το δαχτυλίδι.

ΠΟΡΣΙΑ

Αν ήξερες τη χάρη του δαχτυλιδιου, ή τη μιση της την αξία αφτης που σούδωκε το δαχτυλίδι, ή πόσο σ'ατιμάζει που δε φύλαξες το δαχτυλίδι, τότες δε θα χωρίζουσουν το δαχτυλίδι. Και βρίσκεται τόσο παράλογη ψυχη, π'αν σ'έμελε με ζήλο κάπως ναν το διαφεντέψεις, θάχε τη χωριατια να θέλει και καλα το πράμα που εσυ είχες ιερο; Εδω η Νερίτσα μ'άνοιξε τα μάτια· κάπια γυναίκα σου το πήρε, βάζω το κεφάλι μου.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Όχι, όχι στην τιμη μου, φως μου, όχι μα την πίστη μου, γυναίκα δεν το πήρε, μόνε ο καθηγητης π'απόρριψε ως τρεις χιλιάδες τάλαρα κι'ήθελε το δαχτυλίδι. Και τούπα εγω πως δεν το δίνω και τον άφηκα να φύγει δυσαρεστημένος· αφτον σου λέω πούχε γλυτώσει τη ζωη την ίδια του πιστου μου φίλου. Και τί ήθελες, ψυχη μου, ναν του πω; Έτσι αναγκάστηκα ναν του το στείλω πίσω του· ντροπη κι'εβγένια με στενοχωρούσε· δεν ήθελα η τιμη μου απ'αχαριστια και τόσο να μελανωθει. Συμπάθα με, ψυχη μου· μα τ'άγια αφτα τα φώτα της νυχτος, αν είσουν εκειπέρα, η ίδια θα μου το ζητούσες ναν το δώκεις του καθηγητη.

ΠΟΡΣΙΑ

Πρόσεχε τον καθηγητη καμια φορα μην έρθει εδω κοντα στο σπίτι μου. Σαν έχει το πετράδι π'αγαπούσα, αφτο που ορκίστηκες να μου φυλάξεις, θα γίνω ανοιχτοχέρα σαν κι'εσένα. Σε τίποτα δε θαν του πω όχι, ότι κι'αν έχω· ναι μήτε αν θέλει το κορμι μου, και τ'αντρος μου ακόμα το κρεβάτι. Πως θαν τον μάθω, θαν τον μάθω, κι'ένια σου για αφτο. Μην κοιμηθεις όξω απ'το σπίτι μήτε μια νυχτια, μον σαν τον Άργο φύλα με· γιατι αν δε με φυλάξεις, αν μ'αφήκεις μοναχη, μα την τιμη μου ορκίζουμαι, π'ακόμα είναι δικη μου, θα πάρω τον καθηγητη στην αγκαλια μου.

ΝΕΡΙΤΣΑ

(στο Γρατιανο)

Κι'εγω θα πάρω το βοηθο του. Σκέψου λοιπον, θέλεις άφησέ με να προσέχουμαι μονάχη.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Καλα, όπως αγαπας. Μον να μην τον τσακώσω εγω, γιατι του τρίβω το κοντύλι του στη μούρη.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Αφτες οι δυσαρέσκειες, εγω'μαι η δύστυχη αφορμη και γίνουνται.

ΠΟΡΣΙΑ

Εσυ, σινιόρε, μη στενοχωριέσαι· καλως μας ήρθες κι'έτσι.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Πόρσια, παράβλεψε τ'αθέλητό μου τ'άδικο, κι'εδω μπροστα σε τόσους φίλους σου ορκίζουμαι μα τα γλυκα σου τα ματάκια όπου θωρω το πρόσωπό μου μέσα...

ΠΟΡΣΙΑ

Άκουσ'τον, άκουσ'τον! Στα διο μου μάτια μέσα βλέπει και διπλο το πρόσωπό του, ένα μέσα στο καθένα· ορκίσου μα το διπλοπρόσωπό σου εγω, και νά δα όρκος πιστεφτος!

ΒΑΣΑΝΗΣ

Μα όχι δα, άκουσέ με. Συμπάθησέ μου αφτο το φταιξιμο, κι'αληθινα σου λέω μα την ψυχη μου πως δε θ'αθετήσω πια ποτε τους όρκους μου σ'εσένα.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Για το καλο του μια φορα εγω δάνεισα το σώμα μου, π'αφτος αν έλειπε που ζήτησε το δαχτυλίδι, θάταν ναβαγισμένο τώρα· μα πάλι είμαι έτοιμος να τάξω και να βάλω την ψυχη μου εγγύηση, πως πια δε θ'αθετήσει επίτηδες το λόγο του.

ΠΟΡΣΙΑ

Λοιπον είσαι εγγυτης του. Δώσε του αφτο, και πες του πιο καλα ναν το φυλάξει απ'τ'άλλο.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Πάρ'το Βασάνη· ορκίσου πως θαν το φυλάξεις...

ΒΑΣΑΝΗΣ

Χριστε, τί βλέπω; Αφτο'ναι εκείνο πούδωκα του δικαστη.

ΠΟΡΣΙΑ

Ναι, εκείνος μου το χάρισε. Συμπάθα με, Βασάνη· τι μ'αφτο το δαχτυλίδι ο δικαστης με χάρηκε στην αγκαλια του.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Κι'εμένα να με συμπαθήσεις, Γρατιανε μου· μα το ίδιο εκείνο το παιδι το κατσιασμένο, του κριτη ο βοηθος, εχτες τη νύχτα με το δαχτυλίδι αφτο με χάρηκε κι'εμένα.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Αφτο μωρε είναι σαν το φτιάξιμο της δημοσιας το καλοκαίρι, όταν οι δρόμοι'ναι καλοι· μωρε κερατωθήκαμε πριν μας αξίζει ακόμα;

ΠΟΡΣΙΑ

Α! μη μιλας τόσο χωριάτικα. Όλοι είστε σ'απορία. Νά, εδω'να γράμμα, διάβασ'το άμα βρεις καιρο· είναι απ'την Πάδοβα, απο το Βελάρη. Θα δεις αφτου πως ο καθηγητης είταν η Πόρσια, κι'η Νερίτσα εδω πως είταν ο βοηθος της. Είναι ο Λορέντζος μάρτυρας πως, μόλις φύγατε, ξεκίνησα κι'εγω κι'έφτασα πίσω μόλις τώρα· ακόμα καν δε μπήκα μες στο σπίτι μου. Γενάρο, καλως ήρθες· έχω για σένα νέα πιο καλα παρ'ότι περιμένεις. Αφτο το γράμμα ναν το ξεβουλώσεις γλήγορα, κι'εκει θα βρεις πως τρία απ'τα καράβια σου άξαφνα άραξαν μες στο λιμένα, πλούσια φορτωμένα· δε θα σου πω απο τί παράξενη περίσταση το βρήκα αφτο το γράμμα.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Απίστεφτα!

ΒΑΣΑΝΗΣ

Εσυ είσουν ο καθηγητης και δε σε γνώρισα;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Εσυ είσουν ο βοηθος που θα με κερατώσεις;

ΝΕΡΙΤΣΑ

Ναι, μα που δε σκοπέβει ναν το κάνει εξον αν ζήσει κι'αντρωθει.

ΒΑΣΑΝΗΣ

Γλυκιε μου δικαστη, θα σ'έχω σύντροφο του κρεβατιου μου· σα λείπω, παίρνε τη γυναίκα μου.

ΓΕΝΑΡΟΣ

Καλη Κυρία, μούδωκες ζωη και βιος. Τι εδω το γράφει θετικα πως τα καράβια μου άραξαν με το καλο.

ΠΟΡΣΙΑ

Λορέντζο, τώρα και για σένα έχει ο βοηθος μου μερικα παρήγορα μαντάτα.

ΝΕΡΙΤΣΑ

Ναι, κι'έτσι θα σ'τα δώκω, δίχως πλερωμη. Νά, εδω κρατω για σένα και τη Γέτσικα απ'το Σάηλοκ ένα έγγραφο, και κληρονόμους του σας κάνει σ'ότι κι'αν αφίσει σαν πεθάνει.

ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ

Κυρίες, μάννα ρίχνετε στο δρόμο πεινασμένων.

ΠΟΡΣΙΑ

Είναι κοντα πρωΐ, κι'ακόμα δεν καλοπιστέβετε ίσως αφτα τα περιστατικα. Ας πάμε τώρα μέσα, κι'ανακρίνατέ μας σ'ότι θέτε εκει, κι' εμεις τα πάντα θα σας πούμε μ'όλη την αλήθια.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ

Ας κάνουμε έτσι. Η πρώτη ερώτηση που μ'όρκο εγω θα βάλω στη Νερίτσα μου είναι αφτη·
Ως τ'άλλο βράδυ προτιμα να περιμένει, ή τώρα
θέλει να πάει στο στρώμα εφτυς, γιατι είναι τρεις η ώρα.
Μ'αν είταν μέρα, θάθελα τη νύχτα εγω να φτάσει,
ως που του δικαστη ο βοηθος σιμα μου να πλαγιάσει.
Και στη ζωη μου συλλογη δε θάχω τώρα πια άλλη
μον πώς το δαχτυλίδι της να μη μου πάρουν πάλι.

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

Ἀθήνα, Τυπογραφεῖο «Ἑστία» Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καργαδούρη — 7956